

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapest 8, vidéken 10 fillér.

Forint helyett korona!

Január 1-től kezdve a

BUDAPESTI NAPLÓ
felére szállítja le előfizetési díját.

A BUDAPESTI NAPLÓ január 1-től kezdve:

Félévre 7 kor. — fill.

Negyedévre 3 kor. 50 fill.

Egy hónapra 1 kor. 20 fill.

Egyes számonkint

Budapesten és a vidéken **2** krajcár (4 fill.)

A

Budapesti Napló alakja és terjedelme **≡** marad a régi. **≡**

☛ A Budapesti Napló ama régi előfizetőinek, akiknek előfizetése **január 1-én** **tul terjed**, a díjat **kétszeresen** számítjuk be, **a lejáratot** tehát **megfelelően meghosszabbítjuk.**

Lélektan.

Budapest, december 28.

(v.) Amit a politika meg nem fejt, megfejt talán a lélektan. Amugy is egyetlen haszna a pszichológiának, hogy valószínű feltevéseivel közelebb hozza a megértéshez a képtelenségeket. Ha képtelenségek nem volnának a világon, minden dolgot megmagyarázná vagy a fizika, vagy a logika, vagy a matematika. A lélektan pedig akkor született, vagy legalább akkor tett szert jogsultságra, amikor a földön létrejött az első abszurdum. A történelmi képtelenségek sorában sulyra és terjedelmre elül áll a még most is folyó obstrukció. Megfejtését annak a folyamatnak, amely a küzdelmet még most is talpon tartja, hiába keressük a konkrét tudományok birodalmában. Itt már csak a lélektan segít. Segíts hát, szent lélektan, eligazodjunk e megfoghatatlan dologban.

Szeretnénk Röntgen-lámpással keresztülvilágítani az obstrukció hét- vagy nyolcfejű táborának a lelkén. Mindenikén külön-külön; s ha van e csoportnak kollektív lelke, hát azon is. Ugy sejtjük, hogy valami erős rajongásnak, valami ingathatatlannak hitnek kell bennük élnie. Mert e feltevés nélkül léha packázás volna az, amit cselekszenek: packázás egy nemzet világosan megnyilatkozott akaratával, packázás egy országnak kockán forgó nagy érdekeivel. Ilyen ledér dolgot nem akarunk, nem tudunk nem is merünk imputálni senkinek. Nemcsak azért, mert megsértenék vele az obstrukciókat, akiknek jóhiszeműségében binni — az ellenkezőnek bebizonyultáig — lojalitásbeli kötelességünk. Hanem azért is, mert megsértenék vele a nemzetet, amelyről nem szabad feltételezni, hogy télen szemlélje maradna akarata ilyen szándékos fitymálásának s érdekei ilyen szándékos csorbításának. Az obstrukción tehát nyilván él egy fanatikus meggyőződés, egy rendíthetetlen bizalom. A lélektan pedig azért hívjuk segítségül, hogy adja meg a nyitját az ő cselekvésüknek.

Az ő rajongó hitük nem lehet egyéb, mint az, hogy egyedül nekik van igazuk, hogy mindenki más téved vagy téveszt. Téved az ország, ha azt hiszi, hogy amit kivitt, mostanra elegendő. És téveszt nemcsak a kormány és a többség, hanem az ellenzéknek a harctérről immár elvonult derék-

hada is, midőn azt mondja, hogy ezuttal be kell érni az elért eredménnyel, mert a törvényhozás halaszthatatlan feladatok megoldásának sürgős szükségessége elé jutott, amiknek elintézése után megindulhat a nemzeti erőgyűjtés munkája, amelynek sikeres elvégzése a nemzeti nyelv érdekében később újra felveendő harcot gazdagabb zsákmánnyal kecsegteti. Vak tehát a nemzet; s a lánok a kormány, a többség s a félreállt ellenzék. Tisztán csak ők látnak, akik nem teszik le a fegyvert; s ugyancsak ők az egyetlenek, akik ideális önzetlenséggel teljesítik a hazafiúi lelkiismeret parancsait. Így kell okoskodniok az obstrukciónak; mert más különben megfoghatatlan volna az a bizarr mérészség, amelyvel magukat az egész parlament s az egész közvélemény akaratával szemközt helyezik. Magyarra átfordítva ez azt jelenti, hogy józan judicium és politikai becsület csakis önük van, hetüknél vagy nyolcuknál, ahányan vannak; — a többi mind vagy mamlasz, vagy gazember. Csak ők látják tisztán, hogy amit a parlamentben százharminc lángoló indulatu ember a nemzet millióinak egyértelmű és lelkes biztatása mellett nem tudott kivívni, azt hét embernek szívós kitartása a nemzet számára megszerzheti még akkor is, ha az ország közakarata a harc folytatásától elállott. Rajtuk kívül ezt senkiesem látja így széles ez országban. Pedig másnak is van esze, másnak is van szeme, másnak is bennő a fejelágya. Mindegy, ők nem tágitanak. S megkövetelik mindenkitől, hogy higgye el nekik azt, hogy hét ember, aki mögött nem áll senki, többet nyom a latban, mint olyan százharminc ember, akik mögött a nemzet milliói állottak. Csodálatosképpen nem voltak mindig ilyen bizakodók az urak. A nemzeti küzdelem derekán a jó isten tudja merre lappantak: hogy a csatatéren csak ritkán volt közülük egy-egy látható, arra mi nagyon jól emlékszünk, úgy is mint krónikások, úgy is mint ama politikai háború közönszónái. És soraikban a Tyrtausoknak sem igen volt akkor olyan szapora a daloló-kedvük, mint mostanában. Ugy emlékszünk, hogy ritkábban énekeltek és sűrűn szenvedtek rekedtségben. S minthogy az ékeszavudalnokok fukarkodtak a szóval, hát a gyérült harcoló seregben, épp a legnagyobb veszély dulasakor, nekünk kellett a lelket tartani, fakó dobosoknak és közönséges kürtösöknek. Nincs-e hát jogunk ama

kérdés felvetésére, hogy mért bizik most nemzetől elhagyott hét ember a maga konkosságában, holott annakidején kevésbé biztak az egész nemzet s az egész ellenzék vállvetett küzdelmében?

A többről akár ne is beszéljünk. Hogy rajtuk kívül csupa mamlasz az egész nemzet, ez még a csinosabbik feltevés. De az ő rajongó hitük magában foglalja egyszersmind azt a hipotézist is, hogy a parlamentben legalább is gyanus azoknak a viselkedése, akik a kiküzdött vívmányoknak elegendő alapot találnak arra, hogy a harcot ne most folytassák, hanem kedvezőbb viszonyok közt később vegyék fel ismét annak fonatát. Emlegetnek is holárulást; s furcsa hangon faggatják a Kossu pártot, hogy mi bírta rá erre a „feltűn viselkedésre. Nyíltan de hogy vádolnak ez az urak; csak elejtenek egy fulánkos megjegyzést, csak felvetnek egy tuskés kérdést. A többi rábizzák a publikumra. Majd kitalál az, amit beléje akarnak sugallni: hogy val mint a tiszta látás és a józan ész, azoké a megközelíthetetlen jellem is csak az obstrukciónál van. Ők azok, akiken nem fogó semmifele kísértés. Az ő becsületük gránitfalról pattant vissza a politikai csábítás. Őket bizony nem lehet megtántorítani. Végiggazolni rajtuk lehet, de elcsalni őket a hazafiúi kötelességteljesítés teréről nem.

Holttestükön át fújó paripák száguldanak majd a kivitt diadalra, de megalkudni a hatalommal nem fognak soha. Ha megtették Kossuthék s emezekkel a többiek, ők lássák. Ha jónéven vette ezt az ország, mert úgy talála, hogy nincs veszve semmi, ha jobb időkben újra kezdjük a harcot, ám lássa az ország. Velük beszélni nem lehet, mert ők, a modern Ulyssesek, gyapottal betömték a fülüket s úgy kötöztették magukat oda a hajó árbocához, hogy ne fognon rajtuk valahogy a leszerelés szírejeinek csábító dala.

A modern Ulyssesek elfelejtik azonban, hogy a hajó, amelyen állnak, a magyar állam hajója. És, hogy ezt a hajót sem a Scylla sem a Charybdis zátonyfalára csapatni nem szabad. Mert ennek a magyar hazának tul kell élnie mindent és mindenkit, az új Ulysseseket is. Ne csodálkozzanak tehát, ha egy szép napon saját magukat találják a zátonyfalon, a hajó pedig nyugodtan siklik tovább annyi hanyattatás után derübb vizekre.

TÁRCA

A három urfi.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Krúdy Gyula.

Nem is tudjuk mi azt férfinemén lévők, hogy mily nagy erő fér el egy leány kezében. De hát, honnan is tudnók?... Mikor már asszony lett a leányból, akkor csak azzal érezteti a kezének erejét, akivel simogatását is érezteti. A híres Türi Samuné félkézzel emelte fel a terhes szekeret, nem is nagyon volt korezmázó, kóborló szegény Türi Samu. Otthon ült nap-hosszat és a szakállát növesztette. Meg is nőtt az szépen. Miután kis termetű ember volt, a szakálla kétszer akkorának látszott, mint amilyen a valóságban volt. Vajjon minek Türi Samunak a szakáll? — kérdezték a szomszédok. — Sztipanics, a nagy tréfacsináló kitalálta aztán: „Azért, hogy tekintélye legyen a felesége előtt... Akármilyen erős a menyecske, szakállá még sincs.” Habár ez a magyarázat nem éppen helyes, mert van olyan kardos menyecske, aki semmiféle szakállától meg nem ijed. (Minek is ijedne meg? Nem harap az.) De arról a krónika nem tud, hogy Türi né milyen erős volt lánykorában. A lányok, ha van is, elrejtik az erejüket. Ki tudja, hogy a jövődöbelnek tetszene-e a nagy erő. Utóvégre nem minden nősilő fiatalember Toldi Miklós. Jobb, ha szelid, engedékeny a lány a párta alatt, rég megírta már a százéves kalendárium. Asszonykorában aztán akár kontyára is teheti a süveget, nem is igen szólja meg érte senki. Eppen azért csudálni való, hogy az öreg Dömöczky Klára lánya már sūdölőleánya korában megmutatta az erejét. Pedig hát az asszonyi ravaszágból néki is adódott...

Az öreg Dömöczky lánya. Szinte csudálkozom, hogy nem tudja mindenki, hogy ki volt az öreg Dömöczky Klára lánya. Azt nyilván már többen tudják, hogy ki volt az öreg Dömöczky. Az a nagy sárga ház kiugró ablakaival és büvös, visszhangos kapualjával, a piac mellett, volt a Dömöczkyek fészke. A sas a negyeten lakik, a Dömöczkyek, bár sasok voltak, ebben a nagy sárga házban laktak. Az idő, ez a nagy dekorátor nemes patinálva vonta be a régi lakot. Vagy dehogyan vonta be. Lehullott a vakolatja, a tetője dűledezett. A szélkakas — bizony, ezen a házban még szélkakas is volt, — egy szép napon majd elröpül. Az öreg Dömöczky már nem törődött semmivel, senkivel, csupán az egészségével.

Az egészség is olyan dolog, hogy csak akkor jut az ember eszébe, mikor már nincs. Az öreg ember egyszer csak köhögni kezdett. Nem ám úgy, ahogy a többi öreg emberek szoktak. Mert van ám köhögés, amelyik száz esztendőig el nem hagyja az embert. Az öreg Dömöczky ugy köhögött, hogy éjszakánként felkeltette a felöltöt leányfiatit. (Három óriási fia volt az öregnek.) A kis farkasbundáját a nyakába terítette és beült a nagy karosszékebe. Mikor a köhögéstől szóhoz jutott, kivörösödött arcal mondta:

— Nohát én most meghalok. Tudjátok, hogy mit kell tenni azután?

— Tudjuk, — felelték a léhűtők.

— Tied a csimpolyai pusztá, Péter, — folytatta az öreg.

Péter, szélesvállú, fekete óriás volt, álmosan biccentett.

— Gyurka, te szőlősgazda leszel.

Gyurka éppen olyan volt mint a bátyja, lustán dörmögött:

— Tudom apám, tudom.

— Mihályé a ház. Kláraké pedig a készpénz a nagy takaréknak. Megértettétek? Különböben is minden benne van a végrendeletben.

Az öregről — szívós, szikár, keselyűszomú vénember volt, — akkorára elmúlt a köhögés. A legfiatalabb urfi — Mihály, — megömté a sarokban álló pipáját és odanyújtotta neki.

— Most már ugye tudok szudni, — morgogta az öreg a pipa után nyulva. — Kártyázzunk addig egy keveset.

Ugy mondta ezt az öreg, mintha később, hajnalban valami sürgős dolga volna. (Talán a halált gondolta.) Az asztalfőkből előkerült egy pakli zsiros kártya és az öreg taplósapkáját megigazitva szenvedélyesen keverte a kártyákat. A hosszúsáru pipát a karjára vetette és a nadrágja zsebéből egy marék aprópénzt vett elő.

— Hát ossza Péter, ő a legöregebb, — mondta az asztalra könyökölve és vigan nézett szét a fiain.

A fiuk rettenetesen szerettek kártyázni. Ha pénzük lett volna, sohase csináltak volna egyebet. De az öreg ugyancsak megnézte a garast, amit a fiainak adott. Így aztán, ha az öreg nem tudott aludni, szívesen kártyáztak vele. A legfurfangosabb családokat követték el, hogy az apjuktól nyerhessenek. Csak hogy az öreg se volt má gyerek. Általában ismerte a kártyákat hátulról és egy kis paklizástól se riadt vissza, hogy le ne főzhessenek a fiai. Néha a világos reggel is ott lelte őket a kártya mellett, míg az öreg zsebébe gyömöszölte a pénzt:

— Most pedig menjünk aludni. Hallom a Klárka hangját.

A három fiu mogorván ment aludni. Az ajtó felpattant és egy fehérkötényes, sugár, barna leányzó állott meg a küszöbön.

— Szépen vagyunk — kiáltotta gunyosan, míg az öreg a kártyát próbálta elrejtetni. — Megint játszótál reggelig, apa. Jó példája vagy a fiadnak. A kedves bátyaim a nélkül is a város rémei Te még jobban elrontod őket...

Az öreg Dömöczky zavartan simogatta a sárga szakállát. Aztán zavarodva nevetett.

A tizenégyek obstrukciója.

Budapest, december 28.

A karácsonyi ünnepek után alig akaródzott az embereknek tovább statisztálni az obstrukció tizenégy színjátékja mellett. De hiába: a kényes kérdésnek engedni kell. Savanyu arccal, de mégis csak megjötték a t. honatyák, hogy a határozatképességet kifogásolni ne lehessen és a tizenégy hős folytathassa titáni komédiáját.

A mai napon Szederkényi Nándor és Mukits Simon léptek fel.

De az ülés jelentősége a két szereplés — közé esett. Nem az ő beszédükről kell megemlékezni, hanem arról a rövid nyilatkozatról, melylyel Szederkényi után és Mukits előtt Nyiry Sándor honvédelmi miniszter fordult még egyszer és utóljára az obstrukcióhoz. A miniszter megmondotta, hogy még mindig el lehetne kerülni a póttartalékosok behívását. Ha az ujoncjavaslatokból még az idén törvény lesz, január elején megtartható a hatszor elhalasztott sorozás, februárban bevonulhatnak az ujonck s a póttartalékosokat nem kell behívni. Ha ellenben a sorozást újból el kell halasztani, akkor a póttartalékosok május előtt aligha fognak szabadulhatni. Itt van tehát a tizenkettő óra. Az obstrukció még lekötelezheti azt a negyven ezer családot, amelyre csökönységével a legnagyobb kellemetlenséget zúdíthatja. Most még választat az obstrukció s teheti a jobbat a rossz helyett. Azért hát szálljon magába és hagyja abba a rendkívüli eszközök alkalmazását. Így szólt a miniszter az obstrukcióhoz és így szólt a sorok közt a nemzethez is, mely ime megtudja, hogy a póttartalékosok baján a tizenégy hős még segíthetett volna, — ha megtalálja a jobbik esztét.

A figyelmeztetés nem használt. Mukits Simon mégis elmondta obstrukciós beszédét s kihuzta vele az ülés hátralevő idejét. Utána nem jutott más szóhoz — azaz jutott valaki, de annak beszéde nem kerül a naplóba. Az illető szónok ugyanis nem képviselő, hanem egy igen öreg, fehérszakánu bácsi, aki végighallgatta az egész ülést s Mukits beszéde után a második emeleti karzatról leszónokolt a völgybe:

— Tiszelt Ház! Isten és a haza nevében kérem a tiszelt ellenséket, hagyjon fel az obstrukcióval!

Az öreg bácsi, aki így szónokolt röviden és valószínű: Mellyes Belizár. Konstatálnunk kell, hogy öt nyomban kivezetették a tereméből, pedig csak Mukitsot zavarta, de azokat nem vezetik ki, akik az egész magyar állam gépezetét zavarják...
—

— Igazad van. Engem is ki akartak rabolni, a haramiák. Persze nem hagytam magam... Olyan korán ébredsz édes, mint a fecske. A te csicseregő hangodra hagyta csak abba a játékot ez a három bojnok.

— Azt jól is tették, — felelt harciasan a leányzó. Es úgy rázta az öklét, hogy bizony csupa veszedelem volt.

Akár hiszik, akár nem, ez a leány olyan erős volt, mint egy atléta. Jókédvénben akárhány-szor földhöz teremtette a Mihály bátyját. (A másik kettőnek volt esze, nem mérte össze erejét a leányéval.) Honnan szorult ebbe a leányba ez a nagy erő? A természetnek néha vannak csodái. Nem volt tulságos szép, de nem is csunya. A bérések félték tőle, mint a tüztől. — Kard való a te kezébe, nem pedig főzőkanál, — hízelt neki néha az apja. — Erre nevetett Klári, mert, hiába, annyira erős ő sem volt, hogy a hízelt út ne találja a vértje alatt. A bátyjai olykor körülfogták és hízeltkedéssel elcsalták tőle az egész konyhapénzét. De Klári azért nem jött zavarba, valahogy mindig segített magán.

Igy folyt az élet a Dömöczy házban. Bizony azt a kétölös griff-madarat, amely a sárga ház kapuja felett hármaz mezőben kardot tartott a karmai között, nem az urfők tartották, de még az öreg sem, (hisz tán el se bírták volna) hanem a leány. A gazdaság, a szőlő a leány gondja volt és már süldeleány korában mosolyogva dorombolta körül az öreg takarékpénztári igazgató, mikor a nagy bankókat hordta be Klári.

— Van ám nekem egy fiam, — kis hugom. Ha majd az megnő, meg maga is megnő, elmegyek és fölkeresem régi bajtársamat, az öreg Dömöczyt.

A griff-madár szilárdan állott a kapu felett, de az öreg Dömöczyt is lehirta egyszer az a nagy köhögés. (Hiába, nem annak a köhögésnek a fajtájából volt, amely százesztendő vendég.)

A képviselőház ülése december 28-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Jakabffy Imre.
A kormány részéről jelen vannak: Nyiry Sándor, Flósz Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést. Felolvassák és hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.
Bemutadják a legújabb főispáni kinevezéseket s jelentik, hogy a főispánokká kinevezett képviselők lemondtak mandátumaikról. Az új választások megőjesítésére szükséges intézkedések megtételével az elnökséget bízta meg a Ház.

Neményi Ambrus: Beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a magyar horvát pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatról. Napirendre tűzése iránt annak idején határoz a Ház.

(Az ujonclétszám.)

Babó Mihály, Kecskeméthy Ferenc, Zboray Miklós nem voltak jelen s nem éltek szólamis jogukkal.

Szederkényi Nándor: A zárszó jogával akar élni. Ha valaki obstrukciónak nevezi ezt, az nem tudja, hogy mit csinál. (Mozgás jobbfelől.) Kötelességet vállal teljesíteni a többséggel szemben (Zaj és mozgás jobbról), mert a többség eljárása a haza érdekében siet. Ugy a honvédelmi miniszter, mint a miniszterelnök előállt érveivel a minap. Bár a többség előált volna már érveivel egy évvel ezelőt, legelőbb meglátta volna az ország, kinek van igaza. A miniszterelnök maga elismerte, hogy az ellenzék által felállított követelések a nemzet nagy rétegeit áthatották. A többség azért nem állt elő érveivel, mert nem volt honnan szedni az érveket. (Ugy van! Ugy van! balról.) Ezután Tisza István grófiát szemben azt bizonyítja, hogy a magyar országgyűlés soha sem mondott le a magyar vezényszó jogáról. Számtalanszor kimondotta az országgyűlés, hogy a hadseregben magyar szót, magyar címet és magyar zászlót kell használni, sőt elhatározta azt is, hogy a királyi család tagjai mindnyájan tanuljanak meg magyarul. Igaz, hogy ezeket a határozatokat királyiaink nem szentesítették, de azért az országgyűlés e tárgyban időrelő-ideőre mindig megújította a maga határozatait. Azt bizonyította ezután, hogy a 67: XII. törvényeikk nem adja meg az uralkodónak a jogot arra, hogy a német nyelvet rendelje el a hadsereg nyelvélé.

A szóelő ezután szünetet kért s azt megadták neki.

Szünet után.

Szederkényi Nándor: Folytatja beszédét és azt hangoztatja, hogy a fegyvert addig ő és elvtársai nem teszik le, amíg győzni nem fognak. A miniszterelnök azt mondja, hogy a győzelem értéke nem érne föl az áldozattal és karral. De vajon az állam épületének betetőzése nem éri-e meg a legnagyobb áldozatot? De a miniszterelnök nem mondta meg, mi lesz az a káros következmény? A póttartalékosok behívása? Ha ez az a kár, ezt eltűri minden jó magyar ember a nemzeti nyelvet. A kormány tagjai valóságos drámai hangon beszélnék az obstrukció rombolásáról, de ez csak hatásvadászat. Ha ő le tudná írni azt a rombolást, amelyet a tudlald politikája okozott, sokkal drámaibb jeleneteket rajzolhatna. Ezer és ezer intelligens ifjú jár-ke kényér után hasztalanul és ezalatt két-három ezer osztrák származású tiszt van a magyar hadseregben. Az anyák sírnak, látván, hogy fiaik nem jutnak kenyérhez és ha egyszer tudatára jutnak annak, hogy ezt a nyomort a tudlald politikája okozza, az anyák átka, melyet a miniszterelnök emlegetett, csak-

Pedig az öreg az utolsó időben már alig engedte el a fiait maga mellől. „Kártyázzunk, legalább elfelejtem a bajom” — mondogatta. Egy bolond nemet mérnök lakott a szomszédban, aki reggelente meztelb sétált a kert harmatos pázsitján.

— Ez az igazi, Dömöczy bácsi, — kiabált az alacsony kerítésen át a német. Bár egész meztelenre vetkőzhetnék és hemperegtheték a fűben.

Az öreg elgondolkozva simogatta sárgás szakállát és bágyadtan dunnyogott.

— Nem segít már én rajtam semmi.

— Csak ez segít. A Kneip páter kurája, — biztatta e horihorgas német és hosszuaat lépett a vizes fűben.

Az öreg addig-addig nézte, amíg kedvet kapott a kurához. Reggelente kijárt az erdőre a némettel és ott sétáltak a harmatban. Később az erdő egy elhagyott zugába pörre vetkeztek és hemperegtek a fűben. Egy ilyen alkalommal valami gazfickó ellopta minden ruhájukat. Most már nem tudtak hazamenni, de az erdőből se tudtak kimozdulni. Szerencsétlenségükre vásárosok mentek az erdőn keresztül, akik észrevéve a két meztelen embert, rőmítő lármát csaptak.

— Vad emberek járnak az erdőn! — kiabáltak a vásárosok és üldözöbe vették a két meztelűt.

Dömöczy bácsi és a német szorultságukban egy nagy lombos fára menekültek. (A széken fűgőre teszi a lustákat.) Felkapaszkodtak a fára és ott elrejtették. A városban híre futamodott a két vadembernek és a lakosok csapatosan jöttek ki keresésükre. A pandurok lóháton jártak be az erdőbe, a mihaszna gyerekétség pedig botlalt verte a bokrokat. Senki se tudta elképzelni, hogy miféle vademberek lehetnek az erdőben. Ha nem Palánczy Mihály mondja, a szűes, hogy saját két szemével látta a vadembereket, (az egyiknek szürke szőr volt a testén, a másik — bizonyosan a fia — fekete volt, mint az őrdög“)

ugyan föl fog szállani, de a tudlald fejére fog hullani. Elnök: Az ülést tíz percere felüggeszti.

Szünet után:

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter: Szederkényi felszólalására hosszasan reflektálni nem óhaj, mert avval régen tisztában van már, hogy teljesen meddő munkát végezne, hogyha az ő fanatikus hitét akarná megingatni és őt kapacitálni igyekeznek. (Helyeslés a jobboldalon.) Mindjárt felszólalása kezdetén megemlítette, hogy ő nem obstruál, hanem egyszerűen csak a jogát akarja igénybe venni, amennyiben egy határozati javaslat adott be és őt a zárszó megilleti. Es erre azután másfélórás beszédet tartott. (Derűltség a jobboldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Éljen Szederkényi. Nagyon helyesen tette!) Hogyha ez nem obstrukció, akkor egyáltalán nem tudni, hogy mi az. Szederkényi sokat akart bizonyítani. Igen sok olyant, amit senki kétsége nem vont. Egyetlenegyet azonban nem sikerült megcáfolnia, azt, hogy teljesen indokolatlan és a nemzetet gyilkoló fegyver az obstrukció. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A póttartalékosokra vonatkozólag felemlítette, hogy nem baj ha bevonulnak, mert egyszer nemy be kell vonniuk. A póttartalékosok, sajnos, nemcsak fegyvergyakorlatra vonulnak be, hanem az 1888: XVIII. t.-e. értelmében a létszám kiegészítésére és mindaddig benn fognak tartani, a míg a megszávozandó ujonck ki lesznek képezve. Ez tehát három, sőt négy hónapig is tarthat. (Zaj balfelől.) Szavazzák meg a törvényjavaslatot, akkor nem fog ilyen soká tartani.

Rossz néven veszi Szederkényi, hogy a miniszterelnök azt állítja, hogy az obstrukciónak romboló hatása van, sőt visszavág azzal, hogy a kormány követ romboló politikát. (Ugy van! balfelől.) Hát volt-e kormány, amely éppen a hadsereg magyar elemének érvényesítésére többet hozott volna, mint ez... (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Ellentmondások balfelől.) Amelnek programja több haladást mutatna, mint ezé a kormányé? (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Azt mondja Szederkényi, hogy a síró anyák panaszokdni fognak, hogy nem adunk módot nekik, hogy a katonai intézetekben elhelyezzék gyermekeiket. A programnak egyik főpontja, hogy a katonai intézetekben lehetővé akarja tenni a magyar elem érvényesítését. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Zaj balfelől.)

A miniszterelnök legutóbbi felszólalásában a helyzetet és az obstrukció gyilkos hatását az igaz hazafiság ragyogó fényével világította be. (Helyeslés a jobboldalon.) Argumentumai hatalmasak, megragadóak voltak. Elokvenciája oly fényes, oly szívhez szóló, hogy érthetetlen az a tünemény, hogy az ujoncjavaslatokat minden további vita nélkül azonnal meg nem szavazzák. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Zaj balfelől.) Megdöbbenéssel és aggodalommal eltelve tapasztaljuk, hogy mindennek dacára a meddő harc tovább folyik és akad néhány magyar ember, aki szembehelyezkedik a nemzet millióinak azon óhajásával, hogy dobják el azt a fegyvert, amely árt a magyar ügynek. (Igaz! Ugy van! jobbfelől és a középben.) hogy térjünk át egyszer már a termékeny munka terére. (Helyeslés jobbfelől.) Hiszen a munkának oly nagy halma van előttünk, oly égetően szükséges volna annak elintézése, hogy egyenesen abban rejlik a vesztély az országra. (Igaz! Ugy van! jobbfelől és a középben.) Mindenki látja, hogy ez a küzelem nemcsak hogy a legesekélyebb siker reményével nem keesget, de egyenesen megfoghatatlan, hogy akad egyhány hazafi, aki akaratlanul elősegíti a nemzet legádázabb ellenségeinek célját (Ugy van! Ugy van! a jobbolda-

mindenki mesének véli a dolgot. De estefelé, mikor a sokaság már felverte az erdőt, az öreg Dömöczy aléltan esett le a lombos fáról. Hazavitték és többé nem is kelt fel. Megfázott odakünn az erdőn és a nevetőkét csak az némitotta el, hogy a német mérnök eltűnt a városból, az öreg Dömöczy pedig három nap mulva meghalt. A mi aranyzáju papunknak is össze kellett szedni az esztét és a koporsó lábánál, hogy valami olyasmit ne találjon mondani, amire harsogó kacajra fakad az egész gyászoló gyülekezet. Így is felhangzott itt-ott egy-egy elfojtott kacaj... Az öreg Dömöczy volt az az ember, akit kacagva temettek el.

De hát az öreg mégis csak az öreg volt. Amig ő élt, addig együtt volt a szép kis vagyon. Hiába erőlködött Klára, hogy csak hagyják az ő kezén a gazdaságot a fiuk, majd gondoskodik ő valamennyikéről, a három bojnok tudni sem akart Kláráról. (Bezegg nem félték most már tőle.)

— Hogyne — dörmögte Péter, a legöregebb (volt valami harminc esztendő) — azért kártyáztunk annyit az öreggel!

Gyöngynek, a középsőnek, uri hajlamai voltak. (Az öreg sohase tudta megérteni, hogy szorulhatnak uri hajlamok egy tótasszony fiába. Magáról nem beszélt.)

— Végre is nem járok mindig gyalog! Mihály, a legkisebb, még alig ütközött bajusszal nevetet a hugará. Tán még feleségül is téged vegelek?

Klári csak szó nélkül nyaklon legyintette Mihályt.

— Majd akkor házasodsz, ha én akarom. Ti pedig takarodjatok ki a házból, mondta szigoruan a két bátyjának. — Ha nem akartok engedelmeskedni, nincs itt helyetek.

A két medve csak egymásra nézett, aztán Mihályra néztek. Majd kárörvendő kacagással surtak össze. S elköltöztek a griff-madaras házba

lon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Kik azok? és szándéka ellenére szövetségesei mindazoknak, akik ezt a nemzetet gyűlölik. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Főszólaszárának célja csak az, hogy megnyugtassa a saját lelkiismeretét, amely mindaddig nem nyugodnék, míg egy újabb, az ujoncozás és ezzel kapcsolatosan a póttartalékosoknál fegyver alatt való tartásait lehetőleg közvetlenebbül érintő fontos körülményt a képviselőháznak, de külföldön is a t. obstruáló képviselő urnak tudomására nem hozott.

Az ujoncozásra vonatkozó tervezet és előintézkedések az év folyamán már ötször lettek megváltoztatva. Ez a körülmény sok fölösleges munkát, fölösleges kiadást okozott. Legutóbb az ujoncozás megkezdése január 4-ikére tűzött ki. Ez csak úgy lesz betartandó, ha az ujoncjavaslat ma, vagy legkésőbb a holnapi napon megszavaztatják a képviselőház által. (Derűtség a néppárt és a szélsőbaloldalon. Felkiáltások a jobboldalon: Mi van ezen mulatságos.) Így is csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel s távirati intézkedés útján tudnók a terminust betartani. Ha tehát ez sikerül, akkor az ujoncok oly időben vonulhatnak be, hogy első kikötésük a tavasz folyamán bevezethető és akkor lehetővé válik, hogy a póttartalékosok ugyancsak a tavasz folyamán, legalább oly időben, amikor a legsürgősebb mezei munkák vannak, a fegyveres szolgálat alól hazabocsátassanak. De még azon esetben is, ha a szavazás megtörténik, rendkívül sürgős intézkedésre van szükség úgy, hogy még a főrendiházi megszavazást, a legfelsőbb szankcionálást sem lehetne bevárni, hanem már előzetesen kellene intézkedni. Nemhogy az ujoncozás megkezdésénél, mielőtt a törvény jogerőre emelkedik, hanem az előintézkedések lesznek idejében lehetségesek. Abban az esetben, ha ma vagy holnap az ujonctörvényjavaslatok nem lesznek megszavazva, új terminusok kiírása, kitűzése válik szükségessé, új előintézkedéseket kell tenni, erre a honvédelmi minisztérium kezében 2-3 nap elmulhatna a szükség, a hadkiegészítő batoságoknak az új ujoncozási tervek elkészítésére minimum tizenny napra van szükségük; ezen tervezetek a minisztériumhoz jönnek, ahol átvizsgálatnak és jóváhagyatnak. Erre ismét négy-öt nap kell. Azután, tekintettel az úgy rendkívül sürgősségre, távirati intézkedések történetén az ujoncoknak a sorozó-bizottságok elé való beidézésére. Erre legkevesebb nyolc nap szükséges. Ha ezen napoknak számát összeadjuk, egy teljes hónap jön ki, vagyis egy hónap múlva lehet majd az ujoncozást megkezdni. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Az ujoncozás rendszeren két hónapig tart, de most az erőnknek teljes megiesztésével és minden eszköznek kibaszásával az időt felére redukáljuk; (Helyeslés a jobboldalon.) amidőn az ujoncozás befejeztetik, következik a számbavételnek és az ujoncok beosztásának nagy munkája, amelyet akárhogy erőlködünk is négy hét előtt be nem fejezhetünk. Ebből tehát következik az, hogy az ujoncok április 5-ike előtt semmi szín alatt nem vonulhatnak be, a kikötést pedig május vége előtt nem fejezhető be, aminek aztán szomorú következménye az lesz, hogy a póttartalékosokat éppen a legsürgősebb mezei munkák ideje alatt (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Zaj balfelől.) május végéig fegyver alatt kell tartani. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Ellenmondás balról.) Ha nem értették azt, amit a miniszterelnök a Balkán félreiszeren beálhatott politikai eshetőségekre nézve mondott, (Zaj a baloldalon.) mert Szederkényi azt teljesen félreértette, akkor nem lehet az ellenzéknek kapacitálni, de nem is lehet, nem is szabad arról nyilvánosan beszélni. De mindenki

megérti, aki megakarja érteni, hogy módjukban van az obstruálóknak az obstrukció beszüntetésével a póttartalékosokt az a könnyítést megszerezni. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj balfelől.)

Az ellenzék magyar szívéhez 40.000 magyar póttartalékos nevében azon kérés intézi, (Zaj a baloldalon. Helyeslés jobboldol.) hogy járuljanak ahhoz, hogy a póttartalékosok ezen kedvezményben részesüljenek. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Elnök Következik Rakovszky István!

Rakovszky István: Jelenti, hogy Mukits Simonnal cserélt.

Mukits Simon: Reflektál a honvédelmi miniszter beszédére, a miniszternek a póttartalékosok behívására vonatkozó kijelentésére megjegyzi, hogy nézete szerint ezek csak fegyvergyakorlatra és nem létszámkiegészítésre hivatkoztak be. A honvédelmi miniszter az obstrukciót eltilti. Az obstrukció az egyetlen közjogi fegyver a nemzet kezében, melylyel a nemzet alkotmányos jogait a támadások ellen a képviselőházban megvédi.

Áttér határozati javaslatának indoklására. Az egy év óta folyó katonai vitát a nemzet harcának tekintti. (Ugy van! a baloldalon.) E harcnak közjogi részét és ültöző pontját az a kérdés képezte, vajjon az 1867: XII. törvények 11. §-a alapján be lehet-e csempészni közjogunkba azon felfogást, hogy a magyar hadseregnek, mint a közös hadsereg egyik kiegyenlítő részének szolgálati és vezényleti nyelve a német és hogy emellett szakaszban a nyelv meghatározását átruházta-e a nemzet, mint felségjogot a királyra, vagy sem. A magyar nemzet nyelvének jogát át nem ruházhatta, mert akkor szuverenitásáról, létjogáról mondtok volna le. És az 1867. XII. törvények 11. §-ában sincsen erre vonatkozó jogeljárás, valamint nincsen előző törvényeinkben sem intézkedés e tekintetben. (Helyeslés a baloldalon.) A nemzeti jogoknak és hatalmaknak egyetlen oszlopa a nemzet. E tekintetben ma hátrább vagyunk, mint egy esztendő előtt, a harc megkezdése előtt. A harc a nemzet nyelvét, államiaságnak nemzeti irányban érvényesítéséért és nem a felségjogokért indult meg s nem is lehet ezeket összezsavarni, mert a nemzet nyelvét nem ruházta át a királyra. Kéri határozati javaslatának elfogadását. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Következik Papp Zoltán, de nincs itt, Pozsgay Miklós nincs itt, következik tehát Rakovszky István.

Báró Kaas Ivor: A házszabályokhoz kér szót. Rakovszky a párt nevében nyújtott be egy határozati javaslatot, azt meg akarja indokolni, de most nincs itt s mivel az idő előrehaladt, méltányossági okokból kéri a Házat, hogy holnap mondhassa el Rakovszky beszédét. (Zaj a jobboldalon.)

Elnök: Csak az illető képviselő kérheti beszéde másnapra halasztását.

Báró Kaas Ivor: Rakovszky esetleg visszavonja indítványát, és ez esetben magáévá teszi. (Zaj.)

Elnök: Rakovszky még nem vonta vissza indítványát. Következik Lovász Márton.

Lovász Márton: Kéri, hogy beszédét holnap mondhassa el. (Helyeslés.)

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést berekeszti.

BELFÖLD

Rosszul kezdődik. Ilyen című mai vezércikkünkre a *Hazánk* ugyanilyen című, hosszabb vezércikkben felel, amelyben magyarázza előbbi cikkének általunk kifogásolt ezt a passzusát: „Szászhuszter magyarországi (de nem mind magyar) kereskedő áll össze az agrárizmus ellen.” Egyebek közt ezeket írja:

Ha egy mozgalmat, melynek terveit, vezetőit, résztvevőit még csak nem is ismerem, már bölcsőjében a felekezeti gyűlölet salakjával igyekezném eltemetni, akkor nem érdemelném meg, hogy tollat vegyek kezembe. Mert akit a felekezeti elfogultság ily igazságtalanságra képes ragadtatni, az utalás képmutatást követ el, ha a közéletnek mégis igazságról, méltányosságról, szabad gondolkozásról papol.

Tovább meg ezt:

Megismétlem, hogy a magyarországi kereskedők között igenis sok van olyan, aki nem magyar, amint ilyenek, sajnos, az ország birtokosai között is akadnak.

Ez teljesen korrekt, lojális magyarázat, amelyet el kell fogadnunk, mert mindenki illetékos magyarázója a maga szavainak. Ha pedig a *H—k* így értette a kifogásolt passzust, akkor szívesen beismerjük, hogy nincs benne kifogásolni való és ha tovább is ezzel a higgadt és igazságos felfogással találkozunk az agrárius sajtóban, akkor szíves-örömmel fogjuk beismerni, hogy „rosszul kezdődött”, de jól folytatódik.

Az olasz szerződés. Az Olaszországgal való kereskedelmi szerződés ideiglenes meghosszabbítása dolgában folytatott tárgyalásokról meglehetősen ellentmondó hírek érkeznek. Így, egy felhívatalos római távirat szerint, az olasz földmívelési minisztérium egyik nagytalálkozó hivatalnokai kijelentette, hogy az Ausztria-Magyarországgal való tárgyalás ha nem is hiúsult meg, de mindenesetre annyira *kilátás nélkül való*, hogy a diplomáciának energikus közbe lépése nélkül immár semmi sem remélhető. Ezzel szemben a belügy-minisztériumból azt jelentik, hogy a két fél megbízottai tegnap oly módon vivendiben állapodtak meg, amelyhez valószínűleg a magyar kormány is hozzá fog járulni. Rómából Bécsbe érkezett táviratok is azt jelentik, hogy az Olaszországgal való kereskedelmi szerződési tárgyalás kedvezően halad s hogy a provizórium már legközelebb, talán még ebben az esztendőben létre fog jönni.

Sajtó tudósítók ezekkel szemben a következőket jelenti Rómából: Az olasz kamarában ma törvényjavaslatot nyújtottak be azokról a represszákról, amelyek Magyarországot és Ausztriát ellen a szerződés meghusztalása esetén alkalmazni fogják. Ma tanácskozás volt *Luzzatti*, *Tittoni* és *Rava* minisz-

Mihály mormogott pár napig, de nem igen mert szólni, hogy Klári itt marad „az ő házában” s esténként a kapukolcsot a feje alá teszi. Egy öreg némit hirtak a házhoz és az gondozta a két ott-hon maradt Dömöczky-gyereket, amennyire a leány gondozni engedte magát. Mihály elkeseredésében az öreg némit töltötte ki haragját. A háta mögött firtogatta rá az arcát... Sztipanicstól, a Dömöczky-gyerekek gyámjától tudom, hogy Klári ilyenkor mindig az öklét mutatta a bátyjának, amire az megszeppent.)

Szép vagyon volt az öreg Dömöczky vagyona, de bizony négyfelé osztva nem sok jutott egy-egyre. Azaz hogy jutott anyai, amennyiből tisztességesen megélhettek volna, ha az öreg oda előre a fukarságával el nem rontja a fiait. Mikor Dömöczky Gyurka meg Péter bétszámra duhajkodtak, cigányoztak a városi nagy fogadóban, mindig akadt egy jóindulatu kebel, mely így sóhajtott:

— Az apjuk büne. Ha az öreg nem tartja őket olyan szigorú korbában, most nem szomjúhoznaék ugy a korbely életet, hogy szinte belefuladnak...

(Persze, ha az öreg kevésbé lett volna szigorú, akkor meg az lett volna a baj. Az ember igazán nem tudja már maholnap, hogy kell gyereket nevelni.)

Klárihoz is eljutott a híre a bátyjai viselt dolgainak. A rossz hír a leggyorsabb paripa. Klári hallgatta a híreket, csóválta a fejét, de csupán arra volt gondja, hogy Mihály ne tudjon meg semmit a duhajkodásokról. (Őt szerette legjobban Klári.)

Az idő gyorsan mulik ilyenkor. Mulatozás közben a mesebeli sarka van a mulató fején. Hípp-hopp, még alig hörpintette ki poharát, már éjfél felé baktak az óra. A reggel meg a kakaskukorékolásra itt van: s így mulnak el a hetek, hónapok. Esztendeje volt már, hogy az öreg Dömöczky kúnn van a temetőn, a két legény-

fiúnak is kezdett megsavanyodni a mérhetetlen kedve. A csimpolyai pusztának már csak a gémeskútjai látszóttak ki az adósságból. (Gazdaembernek nincs pénze dárídózni.) Azért Péter adta be leghamarább a derekát. Tavasz felé felkereste a hűgát:

— Adj pénzt, Klári, a napszámokat se tudom fizetni... Szántani, vetni kellene.

Klári elnevette magát:

— Megbolondultál? Honnan vegyek én pénzt? Péter dühösen horkantott:

— Mondd inkább azt, hogy nem akarsz adni!...

— Nem hát! — felelt Klári és felállt.

— Nem? — ordított rettenetű haraggal Péter.

— Nem?

Aztán egyszerre csak megjuhászodva ült le a diványra. Szeliden lehajította a nagy fejét és a hűga keze után nyult:

— Klári, neked adom az egész csimpolyai pusztát. Az ördög vigyen el mindent. Nem való vagyok én gazdának. Elöl-hátul lopnak. A szememet kilopják. Ereget te, aztán csinálj, amit akarsz... Te érted, hisz mindig te csináltad.

— Látod, ez az okos beszéd, — szolt Klári és megsimogatta a Péter nagy fejét.

Péter aztán hazaköltözött szépen a régi házába és szeliden tűrte, hogy Klári estére feje alá tegye a kapukolcsot. Később, mikor szóba került a Gyurka öcsése, nevetve mesélte, hogy ez még annyit se ért a bortermeleshez, mint ő a gazdálkodáshoz.

— Hanem... hanem valószínű, hogy Gyurka megházasodik, — bökte ki egy este Péter.

— Aztán kit vesz el ez a bojnny? — kérdezte Klári.

Ezen aztán Péter, de még Mihály is (ez is tudott már a dolgról) hahotázva kacagott.

— Hisz őpp az a furcsa! — nyögte Péter.

— Az a neveltséges, hogy kit vesz el. Apránként aztán kiszűt, hogy Gyurkának

még urfi korában ismeretése volt a Vörös Ökörkávész ház pénztárosnőjével. A pénztárosnő — bizonyos Jella kisasszony — immár rég odakünn lakik a mádi hegyben, a szőlők között és esténként nagy libákat, kacsákat süt Gyurkának.

Klári erre sem szolt semmit. Csak másnap befogatott abba a sárga tyúkültetőbe, amin az öreg Dömöczky járt hajdanában és elhajtattott arra Mád felé. Elment a kocsit. Péter egész nap nevetve hempergett a diványon, mert az öreg néminek sehogysem tudta végzetéig elmondani, hogy tulajdonképpen kicsoda is ez a Jella kisasszony... Csak estére meredt nagyot a szeme, mikor Gyurka, a középső urfi, Klári kíséretében megérkezett a nagy tyúkültetőbe...

— Te is? — kérdezte Péter és ijedten nézett a hűgára.

Gyurka búsan dobta le a gunyját.

— Boszorkány, — sóhajtott keservesen. Többet sohas lehetett belőle kivenni. Jelláról se tett többé említést.

Igy került haza ismét a három Dömöczky-urfi. Sok esztendő mulott el. A griff-madár a sárga ház kapuja felett erősebben tartotta a meztelen kardot a kezében, mint valaha. Az urfik lassan megvénültek. Pipázgatva jártak az udvaron és mikor Klári kuglizót épített nekik, majd felvették örömlükben a házat. Az öreg takarékpénztári igazgatónak is megnőtt egyszer a fia. El is jött az öreg és szertartásosan ült a ripszkanapé közepére a nagyszobába... Az urfik ingujjra vetkezve, nagy kiabálással kugliztak javában az udvaron éppen. Dömöczky Klári az udvarra mutatott:

— Hát ezekre a haszontalan gyerekekre ki fog vigyázni?...

Es mosolygott szép hahotázva arca. Vajjon vigyáz-e még most is?

arek közt, amely öt óra hosszat tartott, s amelyben egy óra hosszat báró *Paselli* osztrák-magyar nagykövét is részt vett. Rómában az a felgőgis, hogy a tervezett represszálik megismertetése az osztrák-magyar képviselőkre olyan mély benyomást tett, hogy hajlandók lesznek az ellenállást feladni. A mai tanácskozás eredményeképpen olasz részről egy újabb, utolsó ajánlat történt és reménylik, hogy ezt osztrák-magyar részről elfogadják.

Ezzel szemben *budapesti* beavatott körökben az a meggyőződés, hogy a magyar kormány szilárdul el van tőkéve, hogy nem enged. Mindezeknek egybevetéséből azt az impressziót merítjük, hogy ha egyáltalán lesz megegyezés, ugye csak a diplomácia közbelépésének lesz köszönhető.

Erdekesen egészíti ki ezeket az információkat egy *Bariból* érkezett, tegnapi keltezt tudósításunk, amelynek lényegét a következőben közöljük:

Tullio kereskedelmi kamarai elnök és *Bertolini* tanár, kamarai titkár a kormány meghívására tegnap Rómába utaztak, hogy ott a kereskedelmi szerződési tárgyalásokban résztvegyenek. Tudvalevőleg *Tullio* a délolaszországi érdekszövetség elnöke (presidente dell'associazione per la tutela degli interessi meridionali) és mint ilyen a kereskedelmi szerződés kérdésében a legintranszigenőbb álláspontot foglalja el. *Bertolini* ezen körnek szellemi vezére. Alapos nemzetgazdász s általában a védvámok ellenfele. A borklauzula megvitásánál az volt a malheurje, hogy egy magyar szaklap, a *Magyar Borkereskedelem*, éppen az ő érveléséből be tudta bizonyítani, hogy nincs mit félnünk az olasz fenyegetésektől. Ez olyan kis ügytelenség, amely könnyen megeshetik a tudomány emberénél, aki csak az igazságot szokta tudatni, a nélkül, hogy számot vegne az ő kutatásai nyilvánosságra hozatalának következményével. Tény, hogy *Bertolini* volt az első, aki kimondta volt, hogy az olaszok csak maga magukat károsítják, hogyha a fa- és lőberített védvámokkal drágítják.

Luzzatti elejétől fogva arra törekedett, hogy a legradikálisabb elemeket belevonja a tárgyalásokba, ezáltal egyrészt meg akarta nekünk mutatni, hogy a kormány mennyire ezen pártok pressziója alatt áll, másrészt azt akarta, hogy ezek a pártok is részeseek legyenek a felelősségben és kénytelenek legyenek az olasz közvélemény előtt az engedményeket mint jogosokat megvédeni. Ez a tudósításunk jelenti, hogy olasz kereskedelmi körökben *Tullio* meghívását akképpen értelmezik, hogy az olasz kormány belátja már, hogy derekát be kell adnia és *Tullio* ennek szükségéről akarja meggyőzni.

Mintán *Tullio* és *Bertolini* csak ma délután érkezettek Rómába, a döntő tanácskozás csak holnap lesz, úgy hogy a *Neue Freie Presse* tegnapielőtti jelentése legalább is nem egészen exaktan bizonyult. *Rómából* ma azt telegrafálják, hogy holnap lesz az a tanácskozás, amelyen *Tullio* és *Bertolini* részt fognak venni.

A pénzügyminiszter Bécsben. *Bécsből* jelentik, hogy *Lukács* László pénzügyminiszter tegnap Budapestre odaérkezett.

Szatmári Mór beszámolója. A margittai kerület függetlenségi pártja vasárnap délután nagygyűlést tartott, amelyen megjelent a kerület képviselője *Szatmári Mór* is, akit nagy szeretettel és lelkesedéssel fogadtak a kerület összes közsegeiből összeült választóközönség. A gyűlést dr. *Farkas György* pártelnök nyitotta meg s üdvözölvén *Szatmári*-t, felkérte őt, hogy ismertesse a politikai helyzetet. *Szatmári Mór* harmadfélórás, mindvégig feszült figyelemmel és érdeklődéssel hallgatott beszédében ismertette a függetlenségi pártnak a parlamenti kompromisszum dolgában hozott határozatát, megokolta ezt a határozatot úgy az addigi eredményekkel és a további vívmányokkal, valamint a vezényleti nyelvért folytatott mostani küzdelemnek a szabadelvűpárt állásfoglalása folytán bekövetkezett meddőségével. A nagyszabású beszédet lelkes éljenzéssel fogadták. Dr. *Bartha Béla* ügyvéd és *Balogh Ferenc* evangélikus református lelkész indítványára ezután a választók gyűlékezete egyhangulag, nagy lelkesedéssel elismerését és bizalmát jelezte ki a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt, különösen pedig a kerület képviselője, *Szatmári Mór* iránt. A gyűlésből táviratilag üdvözölték *Kossuth* Ferencet.

A tisztviselők pótléka. Mint értesülünk, az utalványozásra jogosított hatóságok több helyen már befejezték annak a hányadnak kiszámítását, mely pótlékképpen, a ház előtt levő törvényjavaslat alapján az állami tisztviselőknél is lesz utalandó. A kormány törvényes felbatalmazás hiányában ezt az összegzet egyelőre előlegképpen már kitalálta a tisztviselőknél.

Visszatérés a szabadelvűpártba. Mint értesülünk, *Böszörményi* Sándor országgyűlési képviselő az országos szabadelvűpárt elnökéhez levelet intézett, amelyben bejelenti, hogy a szabadelvűpártba visszatér és a jövőben a párt vezérért a legmelegebben támogatni fogja. *Böszörményi* képviselő a párhuzamos ülések alkalmából lépett ki a pártból.

A budget a bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottsága folyó hó 30-án délután 1/6 órakor ülést tart, amelyen az 1903. évi állami költségvetést tárgyalja.

A függetlenségi párt újve. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt tagjai új napján testületileg fogtak tisztelegni a párt elnökénél, *Kossuth* Ferencnél, akit a párt nevében valószínűleg *Babó Mihály* képviselő fog üdvözölni. A párt tagjai délelőtt 10 órakor fogtak összegyűlni a függetlenségi-párt Erzsébet-körtü klubhelyiségében, ahonnan *Kossuth* Ferenc József-körtü lakására vonulnak.

Hagara Viktor bucsuja. *Beregszászról* írják: *Beregszász* megye hivatalos testülete az ünnepek előtti napok egyikén vette buscot a nyugalomba vonult és a vármegye székhelyéről már elküldött dr. *Hagara* Viktor főispántól. E sőnek a vármegye tisztikara tiszteltet nála *Jobszti* Gyula alispán vezetés alatt majd a királyi törvényszék *Arnold* Sándor kir. kuriai bíró, a kir. pénzügyigazgatóság *Szabó* Alajos kir. pénzügyigazgató, az állami főgimnázium tanári testülete *Bürger* Ferenc igazgató, a kir. tanfelügyelőség *Szentpétery* Endre kir. tanfelügyelő, az állami iskola gondnokság és az állami tanítótestület *Varga* Sándor állami gondnoksági elnök vezetésével. Ezenkívül sokan bucsuztak tőle részint személyesen, részint írásban, akinek különösen kulturális téren hatévi működése alatt nagy érdemei maradtak fenn. A bucsuzást megelőzőleg *Beregszász* város intelligens társadalmának női közönsége vett buscot a főispán köszöntetében elől nejtől, mint a Fehér Kereszt-Égylet beregszászi főkönyök elnökétől. A tisztelgők nevében *Benda* Kálmán szép beszéddel fejezte ki a beregszászi nők tisztelgetését és szeretetét, *Schwartz* Zsenka pedig gyönyörű csokrot nyújtott át az ünnepelemek. A tavozó főispán a vármegye törvényhatóság bizottságához és közigazgatási bizottságához bucsuztatot intézett.

A rimaszécsi mandátum. *Fáy* István, a rimaszécsi kerület országgyűlési képviselője, még a karácsony előtt lemondott mandátumáról s lemondását a képviselőház elnöke ma be is jelentette a Háznak. *Fáy* István elhatározásának tudvalevőleg az az érdeke előzménye, hogy a Kossuth-pártnak az obstrukció megszüntetéséről szóló határozata után kilépe a pártból, kerületében beszámolót mondott és válaszlóinak nagy része elégedetlenséget jelezte ki eljárásán. Ez az elégedetlenség fokozódott akkor, amikor *Fáy* Szabadkán az obstrukció mellett tartott népgyűlésen részt vett. *Fáy* István ezután választói rendelkezésére bocsátotta mandátumát.

A horvát pénzügyi egyezmény. *Neményi* Ambrus, a képviselőház pénzügyi bizottságának előadója a képviselőház mai ülésének elején betértesztette a pénzügyi bizottság jelentését a Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok között létrejött pénzügyi egyezmény beikelyezéséről szóló 1899. évi XL. törvények hatályának újabb meghosszabbítására vonatkozó törvényjavaslat dolgában.

A kérdés minden részletét megvilágított, alapos jelentés a javaslatot, amely azért lett szükséges, mert a regnikoláris bizottság még nem jelezte be munkáját, amennyiben az 1899. XL. törvények hatályának újabb meghosszabbításáról intézkedik, az addigi állapottal szemben újítást nem tartalmaz. Újítás azonban a javaslatnak az a további intézkedése, melynek értelmében „Horvát-Szlavonországok 1904. évi beligazgatási szükségleteinek az a része, amely ezek országok bevételeiből az erre a szükségletre a törvény szerint fordítható bányadot meghaladja, a közös pénztárból fedeztessék, azaz a fenntartással azonban, hogy a végleges egyezmény megkötése alkalmából az ezen az alapon kifizetett összeg elszámolás tárgyát tegye.”

A Horvát-Szlavon-Dalmátországok bányá által bemutatott 1904-iki költségvetés szerint a beligazgatási szükséglet 20,601,068 korona; ezzel szemben az 1904-iki bevételi előirányzat a belügyi-válás- és igazságügyi osztályoknál együtt 1,427,019 korona, a Horvát-Szlavonországok közvédelmeiből a beligazgatási céljaira fordítandó 44 százalék címén összesen 16,165,700 korona; összes bevétel tehát 17,592,719 korona. Egybevetve tehát a szükségletet a fedezettel, marad mint hiány 3,008,349 korona.

Ezen hiány tekintetében a kormány tagjai a bizottság előtt többrendbeli felvilágosítást adtak, amelyekből kiderült, hogy a kimutott hiányt nem a Horvát-Szlavonországok autonóm költségvetésében mutatkozó valamely önkényes terjeszkedés okozta, hanem hogy ezen hiány legnagyobb részben a korábbi évek zárszámadási adatai által igazolt valódi szükségletre és az utolsó években beállított tetemes bevételi elmaradásokra vezethető vissza. A törvényes helyzet szerint Horvát-Szlavonországok — a fentebb kimutatott autonóm jövedelmeken kívül — olyan jövedelmi forrással nem bírnak, melynek

fokozásával a költségvetésükben mutatkozó hiány pótolhatnak. Ez okból és mivel a kormány a magyar költségvetés realitása érdekében is kötelességének ismerte a Horvátország belsőköszéleteire 1904-ben kiutalványozandó teljes összeget, ideelőleg a törvényhozás intézkedését kikérni: a pénzügyi bizottság közvetlen szükségletnek fedezésére elfogadta azt a módot, hogy a közös kincstár a kérdéses összeget a későbbi elszámolás kötelezettségének fenntartása mellett e ölegezze.

A helyzet.

Budapest, december 28.

A képviselőház mai ülésén, nyilván okstrukiós forrásból, szárnnya kapott az a hír, hogy gróf *Tisza* István az obstrukció utolsó mohikánjai ellen újabb védelmet keres a házszabályok módosításában. Beszéltek arról is, hogy a választói jog kiterjesztését a miniszterelnök csak a házszabály-revizio fejében ígérte meg azoknak az ellenzői vezérferfiaknak, akik a parlamenti békesség helyreállítása dolgában tárgyalásokat folytattak a miniszterelnökkel. Egy estláp mindezeknél többet is akar tudni s mai számában azt beszéli el, hogy *Polónyi* Géza ma a képviselőház ülése folyamán fölkereste gróf *Tisza* Istvánt, hogy kérdést intézen hozzá *Tisza* tervei felől. A miniszterelnök válasza — így ujságolja tovább az illető lap — nem volt kielégítő és a Kossuth-párt lépések megtételére határozta el magát. *Kossuth* is tudomást vett a hírekről s *Polóny*hoz fordult a kérdéssel:

— Igaz, hogy te holnap újra belemegy az obstrukcióba?

Ezt a kérdést aztán hosszabb megbeszélés követte volna *Kossuth* és *Polónyi* közt, mely után *Polónyi* kijelentette, hogy az ő egész tanácskozása csak akadémikus jellegű volt, mert csupán egy esetleges házszabály-módosítás tervét érintette, amelyről azonban most nincs szó.

Tudósítónknak alkalmá volt *Polónyi* Gézát fölkeresni s kérdést intézni hozzá affelől, hogy e hírek megfelelnek-e az igazságnak.

Polónyi Géza kijelentette és annak publikálására adott jogot tudósítónknak, hogy ezek a hírek teljesen légből kapottak, s hogy mindezekből egy szó sem felel meg a valóságnak. Igaz, hogy *Tisza* Istvánnal beszélgetett ma, de egészen más dolgokról. A folyosón beszélgetett néhány képviselőtársával azokról az eshetőségekről, melyek az obstrukció folytatása esetén fölmerülhetnek. Ez a beszélgetés azonban nem indult ki valamely konkrét vagy készülő esetből, hanem tisztán diskurzus volt. Képviselőtársainak egyike egy olyan eshetőséget vetett föl, amelyet *Polónyi* sulyos házszabályselelemnek tartana, s erre jegezte meg, hogy ha ilyesmi következne, 6 újból obstruálna.

Ami a választói jog és a házszabály-revizio közti junktimot illeti, *Kossuth* Ferenc kijelentette egy hirlapjóról, hogy ilyen junktimról ő nem tud és ilyenről közte és *Tisza* közt soha szó sem volt.

A függetlenségi pártkörben egyébiránt ma este senki sem beszélt arról a rémről, amelyet az obstrukció érdekében a falra füstögetnek. Csönd volt, békés nyugalom s a képviselők arról beszélgettek, hogy újév napján miként üdvözöljék *Kossuth* Ferencet.

Kassa a párhuzamos ülésekről.

Az obstrukció hivatalos lapja minden este szolgál valami hírrrel arról, hogy mit tervez a kormány az obstrukció ellen, hogy mitféle erőszakossággal akarja *Tisza* István eltiporni az ő maroknyi csapatjukat. Mivel pedig mindennap valami újat kitalálni bajos, visszatér egy régi, eltemetett gondolatra: a párhuzamos ülések gondolatára. Azt írja, hogy a miniszterelnök újra a párhuzamos üléseken törli a fejét és hogy a Kossuth-párt emiatt újra obstruálni készül. A hírből persze egy szó sem igaz. A szabadelvűpárt körében mosolygott rajta, hogy minden naiv módon akarják kitanítani *Hollók* *Tisza* Istvánt, hogy mit csináljon — nekik. Mert a hír második része megmagyarázza az elsőt. Egyszóval ez is olyan, mint a többi jámbor kíséreltetés, amelylyel a kormányt az erőszakba, *Kossuth*thékat az új obstrukcióba beugratni szeretnék.

KÜLFÖLD

A Dreyfus-pör revíziója. Párisból táviratozzák: Az okmányok közt, amelyekkel a Dreyfus-pör revízióját megokolták, van egy, amelyet antedatálással hamisítottak. Ez az a távirat, amelyet Schwarzkoppen német katonai attasé Panizzardi olasz attaséhoz intézett s amelyben Schwarzkoppen azt a reményét fejezte ki, hogy egyik ügynökétől nem sokára érkekes híreket fog kapni a francia csapatok szállításáról megerősítés esetén. Ezt a táviratot elfogták és Henri ezredes hivatalába vitték. A távirat 1895 áprilisból, tehát oly időből kelt, amikor Dreyfus, akit 1894-ben fogtak el, már börtönben ült. Ez az okmány világosan bizonyította, hogy Dreyfus nem lehetett Schwarzkoppen ügynöke, de hogy mégis rá vonatkozathassák, a dátumot 1894 márciusra hamisították. Ebben a formában került a távirat a rennesi katonai bírák elé.

A kelet-ázsiai bonyodalom.

Budapest, december 28.

A kelet-ázsiai helyzet napról-napra válságosabb és különösen ha az utolsó napok hírei igazak, az orosz-japán háború kitörése nagyon rövid idő kérdése. Japán lázas sietséggel készül a háborúra, a nép izgatott és fanatizálva van és türelmetlenül követeli a háborút. A japán-kinai háború megmutatta, hogy Japán egy kitűnő haderő felett rendelkezik és az a rohamos emelkedés, amelyet a szigetország minden téren felmutat, a honvédelem terén is konstataható.

Beavatottak szerint a két állam erő-aránya jelenleg Japánra nézve kedvező, amennyiben az körülbelül 228 ezer iskolázott katonát állíthat csatasorba, azonkívül 20.000 főnyi tartaléka és 125.000 főnyi területiális hadserege van a bel-földi védelem számára. Flottája, amely a világ legnagyobb páncéloshajóival rendelkezik, kitűnő. Oroszországnak mindössze 200.000 embere van együtt Kelet-Ázsiában és az is nagy területen szétosztva. Flottája a hajók számát illetőleg gyengébb, de egyébként legalább is ér annyit, mint a japánoké, és azonfelül Korea északi részét hatalmába kerítette és ott állandó jellegű erődítményeket épített.

Mindazonáltal nem valószínű, hogy már most háborúra kerül a dolog. Oroszországnak az az érdeke, hogy a döntés minél később történjék, míg Japánra nézve egy háború va banque játék volna, mert egy szerencsétlen háború beláthatatlan időkre megsemmisítené Japán befolyását Ázsiában. Ez érhetővé teszi, miért habozik Japán átlépni a Rubikont, bár napról-napra rosszabbodik helyzete. A konfliktust valószínűleg Korea szétosztásával fogják egyelőre megoldani, még pedig akként, hogy a félsziget déli része Japánnak, északi része Oroszországnak jutna.

New-York, december 28.

A new-yorki Sun című lapnak „Veszedelemben van-e Kínával kötött szerződésünk” című vezércikke a kelet-ázsiai helyzettel foglalkozik az amerikai érdekek szempontjából és azt mondja: Ha kiderülne, hogy Oroszország meg akarja akadályozni, hogy az Egyesült-Államoknak koncessziókat tegyenek, úgy komolyan felmerülne az a kérdés, vajjon a nemzeti érdekek megenyedik-e az Egyesült-Államoknak, hogy Japán és Oroszország közötti konfliktus esetén semlegesek maradjanak. Amerikának nincs szándéka lemondani azokról a kereskedelmi előjogokról, amelyeket a Kínával kötött szerződés nyújt neki. Ha a józan ész ezt a tényt felismeri, akkor nem fogunk többet hallani Amerika e jogosult követelése ellenében kifejtett ellentétéről.

Köln, december 28.

A *Kölnische Zeitung* jelenti Pétervárról tegnapi kelttel: A japán-orosz háborúnak elkerülhetetlenül küszöbön álló kitörésére vonatkozó mindenféle riasztó hírekkel szemben az irányadó orosz hivatalos körök ragaszkodnak ahhoz, hogy egyelőre nincs ok ilyen feltételekre. Japán válasza formailag teljesen udvarias és korrekt. Nincs benne szó arról az óhajáról, hogy az orosz kormány újból fontolja meg a legutóbbi javaslatokat, ellenkezőleg, minden alkalom meg van adva benne arra, hogy további tárgyalások lehetővé tétessenek, minél fogva még mindig remélhető a meg-egyezés. A *Kölnische Zeitung* levelezője utal egy orosz lapnak nyilvánvalóan hivatalos közleményére, melylyel megerősítik valamely idegen hatalomnak az orosz-japán tárgyalásokba való beavatkozására vonatkozó híreszteléseket. Ez a cálotat teljesen alaptalannak jelzi a külföldi sajtónak azt a hírt is, mintha az orosz-japán viszony rendkívül feszült volna. Az egyre tartó eszmecsere remélni engedi, hogy a tárgyalások végre is kedvező eredményre vezetnek.

London, december 28.

Tokióból jelentik a *Daily Mail*nek: Azt hiszik, hogy Oroszország sietlenül akarja a Japánnal való konfliktust, jélehet még nincs egészen elkészülve a háborúra, amire még legalább három hónap kell neki. Japán arra kérte Oroszországot, hogy még egyszer gondolja meg a dolgot, s hogy lehetőleg rövid idő alatt válaszoljon, de ugylát-szik, Oroszország már elküldte elutasító válaszát. A diplomaták nagyon aggodnak a háború következményei miatt, attól félnek, hogy a kínaiak az idegenek ellen fognak fordulni s az a kérdés, hogy ebben az esetben mit fog tenni Németország és Franciaország. Pekingből jelentik, hogy Oroszország nagyon szeretné Kínát belekeverni a háborúba; a pekingi orosz követ tegnap azt mondta, hogy addig fogják a kínaiakat izgatni, amíg beleharapnak. Ugyanennek a lapnak azt jelentik, hogy Japán teljesen el van készülve a háborúra.

Yokohama, december 28.

A kabinetnek és a titkos tanácsnak ma megtartott fontos együttes ülésén a komoly helyzetre való tekintettel tanácskoztak a teendőkről.

Attól azonban nem tartanak, hogy azok a rendkívüli kiadások, amelyekben a seoul-fussani vasút felépítésének eszközei is befnoglatatnak, nehézségeket okoznának. Azt hiszik most, hogy ha Oroszország nem változtatja meg válaszát, akkor Japán azonnal magáévá teszi Korea védelmét, ámbár ez a lépés még nem jelentené szükségképpen Japánnak Oroszországgal való háborúját.

Köln, december 28.

Ellentétben az angol és amerikai forrásból származó riasztó híresztelésekkel, orosz hivatalos körökben biztosra veszik, hogy semmi ok sem forog fenn a hadüzenetre. Japán válasza udvarias és korrekt, a tárgyalások éppen nem akadnak meg és alapos a remény, hogy sikerülni fog a békés megegyezés.

London, december 28.

A Reuter-ügynökség jelenti New-Yorkból: Oroszország a Condachy Packing Company-nál South-Onahaban sürgősen megrendelt egy millió font füstölhust, mely 1904. január 26-án San-Francisco-ba szállítandó, ahol két orosz hajó veszi át.

Peking, december 28.

Az összes kínai alkirályok utasítást kaptak, hogy küldjenek be kimutatást az összes szolgálataira alkalmas idegen tisztektől kiképzett legénység számáról. Most is aggodva figyelik az orosz-japán kérdés fejlődését.

New-York, december 28.

Kansac Cityből jelentik, hogy az orosz kormány az Armour és társa cégtől 1,500,000 font huskonzer- vet vásárolt, amelyeket a cégnek január 22-ig San-Francisco-ba kell szállítania.

HIREK

D a l

az ilyenkor szokásos témáról.

A letűnő esztendőnek
Haldoklása alkalmából
A szokásos fájdalomtól
Szívem reszket, fejem kábul!

A szokásos mélabúval
Nézek ki az éjbe némán,
Ábrándozván, elmélkedvén
A szokásos téli témán.

Meghat, nyájas olvasónóm,
A zsbongó rimes álom?
Hej, ha tudnád, e szokásos
Téli témát mint utálom!

Nem gondoltam rá egész nap,
Máson járt az eszem egyre.
Későn keletem. Ebbéd után
Fölmentem a Gellért-hegyre.

Óh be szép ott a hegyen fent!
Milyen szabad, tiszta élet, —
Mindaz, ami ott lent bántott,
Szertefoszlott, semmivé lett!

Oh be szép a város innét, —
Hótul fénylik ut meg népek:
Fényes házak, fényes utcák,
Fényes tornyok, fényes képek!

És a város zűrés zaja
Ideérven, enyhe dal lesz!
És a kellő messiségből
Pittoreszkül hat a dallesz!

És a szívem, szabad szívem
Rá gondolt az édes nőre,
Nem pediglen a letűnő
S a jövőnő esztendőre.

A szívemben nyiladoztak
Merész rózsák, piros rózsák,
És nem bántott jelen témsám:
Halvány, rános mulandóság.

Mégis zengem hivatalból,
Száll az élet, mint az álom. —
És jelentős taglejtéssel
A jó vén pózt affektálom:

„A letűnő esztendőnek
Haldoklása alkalmából
A szokásos fájdalomtól
Szívem reszket, fejem kábul.“

Gergely István.

Uj irányok.

Minden irodalomban nagy a zűrzavar. Uj irányok, uj eszmék zászli lobognak mindenfelé. Csatakiállítás tölti be a levegőt. Felhők répködnek szerteszét. Táborok állanak egymással szemben. Minduntalan hevesen összezsapnak és a közönség lázas érdeklődéssel nézi a küzdelmet. A megoszmörölt lelkek tiszta levegőre vágyakoznak. Tiszta levegőre és a mezők virágaira. A mezők virágaira és felüditő harmatra. A szürkeséget és a sár feketeségét megunt tekintetek az égboltozat majd ragyogó, majd elbágyadó színeit keresik. Az elmosódó, egymásba simuló árnyalatokat. A pontos megfigyelés, a lelkiismeretes kutatás, a nagyító-üveg nem öntött nyugalmat a zaklatott lelkekbe. A jelenségeknek biztos kézzel megrajzolt képe — csak reműllettel töltötte el az embert. Sokat tanult, de a tudás nem tette boldoggá.

Talán ott rejlik az üdv ama nagy fátyol mögött, melyen túl nem lát az emberi szem, melyen túl elveszti erejét a tudomány minden fegyvere. A sejtelmes, a titokzatos felé fordul a valóságától agyongyötört ember. A miszticizmus mind több és több lelket von körül homályával. A filozófiától a valláshoz menekülnek a megnyugvást keresők. Hozzá például Bourget, a társadalmi bűnök nyugodt kezű leirója, a lélek sötét foltjainak éles szemű megfigyelője is. Azok pedig, akik irtóznak a dogmák ridegségétől, a képzelet toremtette világban keresik azt a vigasztalást, melyet a valóság nem tudott nekik nyújtani. Es így a romantizmus színei is mind gyakrabban csilognak fel az irodalom berkeiben. A tudományos világban is nagy a forrongás. Különösen a theologia terén. Ott is érzik, hogy a régi alap nem elég erős már a modern világ elbirására. Mert a vallás, melyet az irodalom hirdet, mégsem ugyanaz, mint amelyet a papok tanítanak. Kevesebb benne a dogma, több az érzés.

A vallásnak legrégibb, legtisztább formája csábítja a Tolsztojkokat. Az a régi, mely minden ember szívébe megtalálja az utat. Melynek egyetlen és legfőbb dogmája a szeretet. Mely nem arra tör, hogy megkápráztasson, hanem arra, hogy meghasson, megihlessen. Az uj, azaz a régi kereszténységnek leg-élesebb elméjű tanítója: *Harnack*, a berlini egyetemen a theologia tanára. Ki mindennek vigasztalójává akarja tenni a kereszténységet. Nem a külsőségekben, hanem a hitben látja a vallás lényegét. Mindenki keresztény, ki annak érzi magát, kinek szívét eltölti a szeretet. Keresztény akkor is, ha nem érintette keresztvíz. Az érzés, a jóság, a szeretet teszi az embert kereszténynek.

Nagyjelentőségű mondások, ha hivatásos theológus ajkáról szállanak világga. Ugy hatottak, mint a bomba. A maradiak felrebbentek odukból és vészajtóló huho-

gással töltik be a levegőt. Könyvek, röp-
-atok mint megannyi katona szállnak síkra
az új tan mellett és ellen. Az irodalmi harc
mellett ott folyik a theologiai és ott folyik a
filozófiai, a tudományos. És a háborgó vizek
nemesek tajtékot, de drágagyöngyöt is vet-
nek felszínre. A disszonanciából kellemes
akkordok is válnak ki és szívet, lelket meg-
termékenyítve szállnak végig a világon.

Csak nálunk csendes minden. Csak
nálunk nem mozdul semmi. Az irodalom vízei
régii medrükben folynak, azaz helyesebben
mondva, állanak tovább. Nagy szűrkeség bor-
ítja be felületét. A régi, jól ismert csónakok
lomhán mozognak rajta előre, a hajósok alig
hogy mozgatják evezőjüket. Minden esztendő
meghozza a maga versköteteit, novelláit, re-
gényeit. A verskötetek megéneklék a szerel-
met, a novellák és regények pedig újra és
újra feltalálják Juci és Jani jól ismert törté-
netét. Iróink legnagyobb része nem veszi tu-
domásul, hogy „mégis mozog a föld”. Nem
érzi, hogy nagy, sőtét harcok dülnek a
lelkek mélyén. Mindannak, ami az új vil-
lág kialakulását fogja előidézni, nyoma
sincs munkáikban. Nem hallják, hogy mint
döngtet a szocializmus a régi társadalomnak
kapuit, nem veszik észre, hogy máris nagy
rések tátonganak rajtuk. A nagy társadalmi
és tudományos kérdések hiába szöliáják harca
az emberiség nagyjait, ők nem szállnak síkra
sem ellenük, sem mellettük. A külföldi szép-
irodalmi munkák a tudományok, a szociális
harconak, a nagy eszmei törekvéseknek
leglelkesebb toborzói. A zászlók alá gyűjtik
a nagyközönségnek millióit. Tanítják, felvilá-
gosítják, vezetik.

A mieink pedig mesélnék Janiról és
Juciról.

Persze a magyar tudományos harcok
nem is szolgáltatnak számára valami tul-
bő anyagot. Mert tudósaink is szeretik a békét,
a nyugodalmat. Aki közülük valamely kisebb
részlet-kérdés tanulmányozásába fog, vagy
pláne meg is old egyet, az anyira megrémül
a maga munkája nagyságától, hogy azután
pihen évekig. Kár is erőlködni és fáradni.
Van nálunk más módja az előrejutásnak.
Más és kényelmesebb. Sőt ami több: kelle-
mesebb! Egy jó vacsorázó társaság magasabb
polcra emelheti az embert, mint minden
tudomány!

Hát biz az így van és rosszul van.
Nálunk nincsenek új irányok sem az iro-
dalomban, sem a tudományban... Egy-két
kivétel még sivárabbá teszi az egésznek
penyomását.

Mi az oka e vígasztalan állapotnak?
Nehéz egy-két szóval megmondani, de az
bizonyos, hogy a baj mélyen gyökerezdik.
Osszefügg talán az ország politikai fejlődésé-
vel. Azzal, hogy részoktattak a külső lát-
szattal való megelégedésre. Hogy valami kü-
lönös önámításba szuggeráltak magunkat.
Elhittük ugyanis, hogy minden rendben van.
Nem mertünk bensőnkbe tekinteni, hogy ku-
tassuk gyöngéinket és fogyatkozásainkat.
Játék-politika, játék-irodalom, játék-tudomány!
Nincs-e ezek között belső kapocs? Ha ko-
molyan látnunk volna munkához! Ko-
molyan, erővel és kíméletlenül. Semmit
sem tagadva, semmit sem kímélve. Ha
szembe mertünk volna nézni az igaz-
ságunk, a valóságunk... És ha legalább
most megtennék iróink! Mindjárt lennének
új irányok, új törekvések. Lenne küzdelem
és lenne élet! Elő tehát a kést, a fejszét!
Neki mindennek, amit rossznak, betegnek
látunk. Ha tisztában vagyunk a kórsággal,
ráakadunk az orvososságra is. Kapcsoljuk bele
a litteraturát a magyar életbe, abba, ami ná-
lunk a valóság és mindjárt magyar és nem-
zeti lesz irodalmunk. Mert nemesek a nép-
költészet és a népelet forrása a nemzetnek,
hanem minden, ami egy ország határain belül
az elméket, a lelkeket foglalkoztatja, a vá-
gyakat fakasztja, a törekvéseket irányítja.
Ezeket a mozgató, erjesztő motívumokat
figyeljük meg iróink, de bátran, merészen,

nem tagadva le semmit abból, amit láttak...
és lesz harc, lesz küzdelem és lesz nálunk is
új irány, magyar irány és helyes irány!

R. A.

Budapest, december 28.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-ikén
új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-
kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése
ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról
idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalan-
ul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. A király ma este Walseeből
visszérkezett Bécsbe. — Gróf Tisza István miniszter-
elnök, ugysis mint belügyminiszter, csütörtökön, e hó
31-én nem tart általános kihallgatást.

— Udvari vadászatok. Gréből táviratozzák,
hogy az udvari vadászatok január 11-én kezdődnek
Neuberg környékén. A király január 10-én érkezik
Mürzstegbe.

— Az orosz cár osaládi öröme. Pétervárról
jelentik, hogy a cárné a nyár folyamán várja lebe-
gedését.

— Keresztely király betegsége. Kopenhágából
jelentik, hogy tegnap odaérkezett jelentés szerint
Keresztely király meghült és ágyba kellett feküdnie.
Ma reggel fölkel a király, azonban csak rövid ideig
maradt fönt, mert hátfájalma volt. A királynak láza
nincs és közérzése kielégítő.

— Waldeck-Rousseau állapota. Párisból
két telegramm érkezett. Egymásnak ellentmondó
tartalommal. Az egyik szerint a volt miniszter-
elnök, Waldeck-Rousseau állapota hirtelen rosszra
fordult. Az orvosok értesítették a családját, hogy a
katasztrófa kikerülhetetlen. — A másik tele-
gramm alaptalannak mondja ezt a hírt. E szerint
Waldeck-Rousseaut elgyöngítette a láz, gondos
ápolásra van szüksége. Ennyi igaz az aggodalmas
hírekből.

— Rudolf trónörökös nevelőjének halála. Bécs-
ből jelentik, hogy thurnbergi Latour József altábor-
nagy, az osztrák urakháznak tagja, valóságos belső
titkos tanácsos nyolcvannégy éves korában meghalt.
Latour József volt a boldogult Rudolf trónörökös ne-
velője. Már régóta betegeskedett. A minap a király
is meglátogatta s vagy háromnegyed órát töltött beteg-
ágya mellett. Végrendeletében meghagyta, hogy ne ka-
tonai pompával temessék el, meri a bécsi helyőrség
ugy is nagyon igényben van véve.

— Fodor József szobra. Fodor József egyetemi
tanár szobrára az Egészség című szaklap szerkesz-
tése gyűjtést indított. A gyűjtés szép eredményrel
jár, s a kiváló tanárnak nemsokára meglesz az em-
lékszobra, amelynél az egészségügyi intézet parkjában
állítanak föl. A gyűjtés eddigi összege 4446 korona.

— A bécsi Erzsébet-szobor. Ma ült össze
döntő határozatra a bécsi Erzsébet-szobor-bizottság,
amelynek tagjai szobrászok, festők és építészek. Négy
pályaterv volt a bíráló-bizottság előtt, kettő Bitterlich
műve, egy Klots pályamunkája, a negyedik pedig
Schwarzé. A bizottság Bitterlich alkotását fogadta el
kivitelre. Ez a terv üve ábrázolja Erzsébet királynét,
kezében nyitott könyvvel, emelt fővel s gondolatokba
merült arcifejzéssel.

— Bryan és a cár. A cárnak a napokban
amerikai vendége volt, Bryan, Mac Kinleynek, a
tragikus halált halt elnöknek volt ellenjelöltje,
tanulmányutjában Pétervárra érkezett. Elég érde-
kes ember ahhoz, hogy megmutassák a cárnak
is. A cár kihallgatáson fogadta s udvarias bőko-
kat mondott neki a hazájára nézve. Ez idő sze-
rint azonban nem olyan a helyzet Oroszország
és Amerika között, hogy ezeknek a bókornak
valami nagy értéket lehetne tulajdonítani.

— Rákóczi emléke. Kecskemét város törvényha-
tósági bizottsága mai diszközgyűlésén ünnepelte II.
Rákóczi Ferenc emlékét. Kada Elek polgármester ün-
nepi beszéde meghallgatása után a következőket hatá-
rozta el:

Részveendő ama nemzeti törekvésben, mely II.
Rákóczi Ferenc szobrát először Kassán, volt szék-
városában kívánja fe állítva látni: ezen szobor költsé-
geihez a városi pénztárból Elyezer (1000) korona adó-
mánnnyal járunk. Költséghelyőri irányzatunka minden
évből egyszáz (100) koronát igonk felvenni oly céllal,
hogy azzal a helybeli középiskolák tanárainak
közbejöttével a városi tanács által kijelölendő, de
mindenkor II. Rákóczi Ferenc korából vett pályatételt
legjobbá kidolgozó tanulója a helybeli középiskolák-
nak a városi tanács által nyilvánosan megajalmaz-
tassék.

II. Rákóczi Ferenc emlékét városunk területén
emelődő lovas-szobrával is megörökíteni óhajtván, e
célra a város lakossága körében gyűjtést indítunk s
e célból a városi pénztárból ötvenezer koronát megsza-
vazunk, mely addig kamatoztassék, míg az önkéntes
adományokkal együtt megfelelő emlékmű felállítására
elegendő nem lesz.

— Zanardelli halála. Madernből táviratozzák:
Zanardelli holttestét ma ravatalra helyezték. Nagy-
számu népmeg tödült az elhunyt ravatalához. A te-

metes szerdán délután 1/2 órákor lesz. A koporsót
Brescia-ba viszik, és a holttestet az ottani Pantheonban
temetik el.

— Carmen Sylva — öreg asszony. Mos-
tanáig se volt fiatal, legalább tizenöt-husz
tendő óta nem. Amikor legutóbb nálunk járt,
hőfőher volt a haja. A Munkácsy Mihály karján,
a mester ősz fejével hasonlítottuk össze a király-
nának éppen olyan rokokó-fehér fejét. Most azon-
ban már egészen öreg asszony. Holnap tölti be
életének hatvanadik esztendőjét. A nevezetes szü-
letésnap nemesek Románia ünnepe. Sőt talán
odolenn legkevésbébb értették meg a királynéban
a költőt. Erzsébet királyné azonban Románia
határain túl már Carmen Sylva. Ünnepeit, finom
lelkű költő, aki előtt hódolattal hajlik meg min-
denki, akinek a lelke nyitva van a meleg han-
gulatok számára.

Carmen Sylva, vagyis Erzsébet Orlia Lujza,
Románia királynéja, 1848. december 28-án született
a Neuwid melletti Monrepos-kastélyban. Édesapja,
Wied-Neuwied Herman herceg, édesanyja pedig Mária
nassau hercegnő volt. A hercegnő 1869. november
15-én felesége lett I. Károly román királynak, akivel
ma is a legboldogabb házasságban él. Irodalmi álnévét
már asszonykorában vette fel és irodalmi működése
ismertté és tiszteltté tette az egyszerűen és szerényen
hangzó Carmen Sylva nevet. Mint író Carmen Sylva
igen sokoldalú tehetséget áruit el. Versei éppen olyan
formai tökéletességek és könnyen folyók, mint pró-
zája. A lirai hangulat azonban minden dolgozatában;
még hirlapi cikkeiben is dominál.

Igen érdekes az a „véletlen”, amely Wied Er-
zsébet hercegnét és Károly román királyt összehozta.
Annak idején ugyanis a román király háztűznézni
járt az európai udvaroknál s így találkozott egy iz-
ben Frigyes Vilmossal, az akkori német trónörökös-
sel, a későbbi Frigyes császárral, akibe Károly
királyt már akkor meleg baráti érzelmek fűzték. Fri-
gyes Vilmos értesülvén barátságának szándékáról, a
leghatározottabban arra kérte őt, hogy várjon addig
elhatározásával, míg alkalmas módot talál rá, hogy
Mária hercegnő leányával, Erzsébet hercegnővel meg-
ismertetheti. Károly király szívesen beleegezett bará-
tája kérésébe, aki aztán 1869. szeptember 30-án
Kölnben össze is hozta a fiatalokat, még pedig oly-
képpen, hogy a hercegnőnek és édesanyjának sejtelle
sem volt róla, hogy a találkozás nem a véletlenség,
hanem a Frigyes Vilmos trónörökös műve volt.

Károly király az első találkozásnál ugy meg-
szerezte a nagyműveltségű és elragadóan bájos fiatal
hercegnőt, hogy két órával a találkozás után megkérte
a kezét. A kerőt a hölgyek szívesen fogadták és te-
kintettel arra, hogy Károly királyt ügyei sürögősen
Párisba hívták, még ugyanazon a napon megtörtént
a jegyváltás is és mástét hónappal később, 1869. no-
vember 15-én megölték a lakodalmat.

Frigyes Vilmos trónörökösét nagyon boldoggá
tette barátja választása és meleghangu levélben kívánt
szerencsét a fiatal párnak. A szerencsétlen sorsu Fri-
gyes császár különben élete végeig szoros barátság
fűzte a román királyi párhoz s mikor a halál meg-
váltotta végre ezt a szerencsétlen uralkodót szenve-
déseitől, a bukaresti udvar mélyen meggyászolta az
elvesztett jóbarátot.

— Református istentisztelet. Az óbudai refor-
mátus templomban az évrzáró istentisztelet december
31-én esti 6 órákor lesz. Beszédet ez alkalommal
Mészáros Sámuel lelkész tart, úgy reggelén pedig
Kontra Aladár segédlelkész prédikál.

— Együttes vagy elkülönített tanítás. A ma-
gyar népoktatási intézetek közül mintegy 1400 elemi
népiskolában vegyesen oktatják a tanulókat, ami azt
jelenti, hogy a magyar népoktatási intézetek 86-6
százaléka nem különíti el osztályaiban a fiu- és
leányöndevendéket. Ez azonban nem elvből történik,
mint például Hollandiában és Amerikában, hol meg
vannak győződve, hogy a leányoknak és a fiuknak
ez az együttes nevelése rendkívül üdvös befolyással
van későbbi jellembéli fejlődésükre, hanem szükségsé-
ből, mert az állam, illetőleg az iskolafenntartó ható-
ságok nem tudnak elegendő tanítót alkalmazni.
Am a kérdés elvi oldalát illetőleg a magyar
pedagógusok mindaddig nem tudtak megegye-
zésre jutni, sőt a közoktatásügyi minisztérium csak
azzal a feltétellel ad engedélyt a fővárosban ma-
gániskola megnyitására, hogy a fiu- és leány-
öndevendékek külön-külön osztályt kapnak. Így hát
csak helyeslehetjük a Magyar Tanitók Othona nő-
nevelési szakosztályának azt az elhatározását, hogy a
kérdést különösen pedagógiai szempontból behatóan
fogja tárgyalni. Ebből a célból kérdőíveket küldött
szét a tanítókhöz, amivel azt akarja elérni, hogy a
kérdés eldöntésében ne csak az elmélet halassa sza-
vát, hanem a tapasztalat is. A szakosztálylval együtt
mi is meg vagyunk győződve, hogy a beérkezett
adatok a népoktatás egyik legéletbevágóbb kérdése-
nek megoldására rendkívül becses adatokat fognak
szolgáltatni.

— **Megretírált trónkövetelő.** A Bourbonok számára a nyugot-szicíliai királyság 1860-ban véglegesen elvesztett. Garibaldi elhódította tőlük a királyságot Viktor Emánuel számára. Hogy a történelmek ez a fordulata az egységes Olaszország megalakulásával véglegesen tekinthető, vagy ha valami esetleges változás áll be az új berendezkedésben, abból a Bourbonok semmi hasznát se várhatnák, ezt mindenki tudta, éppen csak a Bourbonok nem akarták elhinni. A detronizált II. Ferenc öccse, Alfonz, Caserta grófia mindmostanáig fenntartotta családjának igényeit a nápolyi trónra. Lajpa is volt Nápolyban. *La Discussion* a címe s az újság vehemens harcot vívott a Bourbonok érdekeiért. Nem igen vette azonban senki komolyan a munkáját. Annira nem, hogy most végre a trónkövetelő is belátta, hogy hiábavaló a pénzbe az újságba ölni, s amint a milanoi *Stampa* írja, beszüntette az újságját s teljesen lemond minden igényéről a nápolyi trón illetőleg, amely trón tudvalegleg már nem is létezik. Elhatározását az is siettetette, hogy a bolognai nagy katolikus kongresszuson többen is keményen tamadták a Bourbonokat, védelmezőjük azonban egy se akadt.

— **Az állami tisztviselők fizetés-rendezése.** Ma délután tartott az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének választmánya ülést Vörös László nyugalmazott államtitkár elnöke alatt. Az ülés egyetlen tárgya a fizetésjavítás ügye volt, amelyben a pótlék-javaslat nagy forrongást idézett elő, különösen a kisebb javadalmazású tisztviselők között. Különösen kifogásolták, hogy a pótlék-előleg nem fedi a fizetés-rendezési javaslatban a IX., X. és XI. fizetési fokozatban levő tisztviselőknek tett ígéretet, továbbá nem vették számba a korpótlékokat, valamint nincs ígéret arra nézve sem, hogy az előleg a jövő évben januártól kezdve havonta utalványoztatni fog.

Detre László főtitkár tett elsőnek jelentést, amely után *Csep József* a kisebb javadalmazású tisztviselők érdekeinek megóvása céljából javasolta, hogy küldetésig kérjék a miniszterelnököt, hogy a IX.-XI. rangosztályú tisztviselőknek a legmagasabb fok is betöltsék. Sérelmeket találtak a mostani javaslatban *Bogárdi Jákó*, *Vidor Ede*, *Benesik Károly*, *Futó Ferenc* dr. *Nyikos Lajos*, *Andor Endre*, *Marcsis János* (Besztercebánya), kik mindannyian javaslatokat is terjesztettek be. Hozzászóltak az indítványokhoz még *Hegyes-halmi Lajos* osztálytanácsos, *Mocsári Béla* pénzügyi tanácsos, *László Pál* pénzügyigazgató és *Harmos Gábor* közigazgatási bíró. *Vörös László* elnök szólat fel ezután. Ideiglenes rendezésnek tartja csupán a javaslatot, amelyvel a kormány gyorsan kívánt segíteni a tisztviselőkön. Az Egyesületnek ragaszkodni kell továbbra is az eredeti fizetési javaslatához. oétalan is eredménytelen volna minden mozgalom, amely csupán a tisztviselők reputációján csorbát ejt. Indítványára elhatározták, hogy csupán a IX., X. és XI. rangfokozatu tisztviselők első fokának betöltése ügyében fognak határozatot hozni, amely ügyben az elnök el is vállalta, hogy információit fog beszerezni illetékes helyen. Határozatot nem is hoztak ez ügyben sem, hanem megbízták az iródat, hogy az erre vonatkozó adatokat és statisztikákat beszerezze és egy a legközelebbi napokban tarandó rendkívüli választmányi ülés elé terjeszse. A korpótlékok beszámítása, az előlegnek a jövő évben való rendszeres folyósítása, az új előléptetési irányelvekre vonatkozó paraszokat az alkalommal el-ajótták s elhatározták, hogy teljes erejükkel oda fognak hatni, nehogy a most tapasztalt sérelmek a fizetési rendezés véglegesítésekor fennmarassanak, hanem a tisztviselők méltányos érdekeinek megfelelőleg rendeztessenek.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete a következő felhívást intézi az állami tisztviselőkhez:

Az „Állami Tisztviselők Országos Egyesülete” a tisztviselői kar közös céljai érdekében folytatott nehéz küzdelme közepette, csak a tisztviselők egy osekély töredékének támogatásában részesül, amely körülmény kétségtelenül nagy mértékben hozzájárul ahhoz, hogy fellépése mindaddig nem bír oly súlylyal és hatással, melyet az állami tisztviselői kar tekintélyes testülete különben bizonyára megérdemelt volna.

Ennek tudatában az országos egyesület ez uton bizalommal fordul az ország összes tisztviselőihez, hogy minél nagyobb számban tagjainak sorába lép-ven, erkölcsi és anyagi erejének növeléséhez hozzájáruljanak és ezzel a tisztviselői kar léteérékéért folytatott küzdelméért a siker nagyobb reményével tovább vinni segítsék.

Jelentkezések az egyesület irodájában (Budapest, Főherceg Albrecht-ut 11.) intézendők: közlebbi felvilágosítással és alapszabályokkal az iroda készséggel szolgál. Tagsági díj évi 2 korona, vidéki körök és helyi-bizottságok tagjai után 1-1 korona tagsági díj fizetendő.

— **Az osodagyermek.** Az egész művelt világ bűnületét magára vonta a kis Veesey hegedűművész, akiről a legnagyobb zenekörfejek is úgy nyilatkoztak, hogy nozzáogható még nem létezett. Minthogy nagyobb örömet a hegedűművészek nem is lehet szerzeni, mint ha egy hegedűvel lépjük meg, az a *künnö* ötlete támadt a művész egy bűnülőjének, hogy karácsonyi ajándékul küldet egy kiváló olasz hegedűt Reményi Mihályival. A M. Kir. Zenekadémia szállította. Képzelték mily kellemes meglepetése s karácsonya volt az idén a kis művészeknek.

— **Huszár Vilmos és a francia akadémia.** Csak nemrég adtunk hírt arról, hogy Huszár Vilmos a spanyol királyi akadémia tagjává választotta. Most meg egy, a francia halhatatlanok csarnokában elhangzott beszédet olvassunk, amelyben az akadémia főtitkára, *Gaston Boissier* emlékezik meg nagy elismeréssel Huszáról. A beszéd azokról a nagynevű írókról szól, akiket a francia akadémia az 1903. év folyamán kiűntetett. Ezek között szerepel Huszár Vilmos is, akinek a francia és a spanyol drámaírói szülő művét tudvalegleg a Saintour-díjjal koszorúzták meg. A francia akadémia elé terjesztett jelentésében *Boissier* megdicsérvén Huszár munkáját, főleg azt emeli ki, ami ránk, magyarokra nézve különösen fontos, mert fényes bizonyítást ad kulturális képességünkről, t. i. hogy az író, akinek francia tárgyú munkáját megkoszorúzták, nem Franciaországban született, amennyiben Huszár ur a budapesti műegyetem tanára. Beszédének erre vonatkozó részét *Boissier* egyébként így fejezi be: Lebetetlen meghatva nem lennünk ettől a megtiszteltetéstől, amely oly távolról éri litteratúránkat; hazánk nyelve különös bájny nyer, amikor határainkon túl haljunk hangzását.

— **A szív beszüntetése.** Londonban most egy *Gura Paramahansa* nevű urat bámul laikus és orvosszakértő egyaránt. Messzi földről való, Indiából s igen nevezetes férfiú, mert ő a legfőbb mahatma, vagyis a buddhizmus titkos tanáiba legjobban bevátott boldogak felett a legelső. És mint ilyen tisztán az akaraterejénél fogva megállítja a szívverését és egyideig, amíg a kísérlet tart, egyszerűen meghal, élettelenül hever, a szíve nem működik. Amit orvos konstatál hitetlen. Néhány perc múlva aztán a szív lassan-lassan megkezdí a funkcióját és derék hindunk megint feltámad. Ezt a kísérletet többször is megismételte már *Gura Paramahansa*, aki szektájának többi tagjaival együtt odahaza mint szentek tölthetik napjaikat. Néhány héttel ezelőtt a manchesteri herceg és felesége előtt is megtörtént a kísérlet, jelen volt több orvos is s ezek konstatálták is a szív e beszüntetésének teljes sikerét.

— **Egy félig elmondott beszéd.** Parlamentári tudósításunkban olvasható, hogy a képviselőház mai ülésének végén a második emeleti karzatról egy teherzakalú öreg ur leszált a völgybe s egész kis beszédet akart elmondani. Persze csak az első mondat közepéig juthatott, mert akkor már a karzati teremtbiz karongfoga és elnémította őt. Az öreg ur (amint ő nevezi magát: „Mellyes Belizár, pártonkivüli — ferencvárosi választópolgár”) estére írásban is elhozta beszédét szerkesztőségünkbe s mi nem tagadjuk meg tőle azt a kis szívségét, hogy a szépen leírt, de el nem mondott beszédét itt lenyomassuk. Kegyeskedjenek elolvadni:

Karzati szózat az országgyűlésen.

Isten és a haza nevében kérem a tisztelt obsztrú ellenzéket, hogy hagyja abba az áldatlan obsztrúcióit és hogy boldog új éve legyen a hazának, a királynak és a póttartalékos öreg katonáknak. Legyenek okosak és engedjenek most, hogy az országgyűlés az alkotmányos munkásságot folytathassa. A nemzeti jogok megvédésénél elegeztek önök. Jogfe adásról most nincsen szó. Tártytalan és áldatlan tehát az obsztrúció. Kérem a tisztelt obsztrúál ellenzéket, hogy az összes obsztrúciós javaslatokat vonja vissza. A tisztelt képviselőházat pedig arra kérem, hogy a kormánynak unioonozási, katonai és költségvetési javaslatait sürgősen szavazza meg. Eljen az alkotmány.

Budapest, 1903. évi december 29-ikán.

Mellyes Belizár,

pártonkivüli ferencvárosi választópolgár.

— **Hangversenyek a régi képviselőházban.** Tegnap kísérletképpen a házipári kiállítás keretében hangversenyt rendezett az igazgatóság. A hangverseny várakozáson felül jól sikerült s biztosította a holnapi és holnaputáni hangversenyek nagy közönségét is. *Zöldi Márton* különös történetét *Szomorj Desző*, a Király-Színház tagja, nagy hatással olvasta föl. Ugy előadott, mint a szerzőt lelkesen megtapsolták. *Polívko Juliska* Roff La reine-jét briliáns technikával játszotta és méltán megérdemelte a tapsokat. *Balla Miklós* újabb verseit nagy tetszéssel olvasta föl. A szép verseket jóízűen adták elő. *Waltkircheni Effenberg* Ágostóné urasszony ült ezután a zongorához s néhány tüzes népdalt adott elő, zajos tetszést kelte. Holnap kedden *Antal Iduska* Liszt Liebestraumját adja elő. *Thury Elemér*, a Király-Színház jeles dráma színésze szaval s bemutatkozik a közönségnek. *Ego* a Ióvárosi társadalmi életéből vett érdekes novelláját olvassa föl.

— **Házasság.** *Herzfeld Desző*, a Belvárosi Takarékpénztár részvénytársaság tisztviselője Budapesten, eljegyezte *Sauer Ignác* leányát, *Margitát* Nagykanizsáról.

Balázs Mór január 10-én. vasárnap délelőtt 11 órakor esküszik örök hűséget *Dávid Judit* kisasszonynak a dohány-utcai zsidó templomban.

— **Már újra egy kis szerelem.** A berlini királyi palota se tartozik azok közé, amelyeknek üvegből lehetne megépíteni a falát, hogy lássa ország-világ mindazt, ami benne történik. Megvannak a maga titkai, regényes históriái s bőven akad palástolni való benne, különösen azóta, hogy *Frigyes Vilmos*, a trónörökös fiatalemberré cseperedett föl s minduntalan el kell simítani némely olyan ügyeit, amelyek egyenesen a trónörökös rendjét támadják meg. Ez pedig sok volna egy kis szerelemért. Arról van szó tudniillik rendszeren. A legújabb regény híre Amerikából érkezik hozzánk a párisi *Matin* révén. A regény hőse a trónörökös, hősője pedig *Farrar Geraldine*, a berlini udvari operának csodaszép tagja, aki Amerikából jött Berlinbe, ahol csakhamar feltűnt nemcsak hangjával, de fenomenális szépségével. *Frigyes Vilmos* trónörökös is érdeklődött a szép leány iránt s az udvari emberek, amikor észrevették, hogy a trónörökös keletlenül többet foglalkozik a szép énekesnővel, nem állták útját a hírtnek, ellenkezőleg, az udvari cselzövéseknek mindenféle fegyverrel táplálták a trónörökös érdeklődését, mert arra számítottak, hogy *Farrar Geraldine* távol fogja tartani a trónörökösöt a zajosabb mulatságoktól. A trónörökös azonban — mint a *Matin*nek Pittsburgból írják — nagyon is mélyen nézett az énekesnő szemébe, ez pedig sehogysem akarta meghallgatni a daliás herceget. Hónapokon keresztül ostromolta a leányt, aki udvarlóját bátorította ugyan, de azért úgysen tudta tartani magától. Most már udvari emberek akartak véget vetni a trónörökös regényének, ámde *Frigyes Vilmos* kijelentette, hogy ő *Farrar Geraldine*t szereti s történeke bármí, nől is fogja venni őt. Ha kell, lemond rangjáról, lemond a világ leghatalmasabb trónjáról, de a leányt nem hagyja el. Mikor *Vilmos* császár füléhez jutott a trónörökösnek ez a kijelentése, hamarosan készen volt tervével: a trónörökös hosszabb külföldi utra indul... ezt írták az udvarhoz közel álló lapok. Így írja meg a regényt a francia újság, de hozzát teszi azt is, hogy a *Welt am Montag* című berlini újság másképpen híreszteli *Frigyes Vilmos* szerelmi regényét. A német lap sem titkolja el a leány nevét, de a regény befejezése ott sokkal prózaibb. A leány meghallgatta a trónörökösöt s a regény vége már Amerikában játszódott le, *Farrar Geraldine* hazájában, ahová Berlinből küldték az énekesnőt s nem egyedül. Egy hajóegygyel, de mégse egyedül. E szerint a forrás szerint a szerelemnek gyömlőse lett, egy kis el nem ismert Hohenzollern. Hogy melyik verzió az igaz, azt talán *Vilmos* császár tudná megmondani. Ő azonban, amennyire szeret beszélni, éppen annyira szívesen hallgat ebben a kérdésben.

— **A prefektus és az újév.** *D'Auriac* ur, a Vendő prefektusa szintén azok közé tartozik, akik a boldog újévet kívánó kártyákat részint kellemetlen részint fölösleges szokásnak tartják. Még a legártatlanabb íajtáju újévi gratulációt, azt tudniillik, amely nem jár borralvalózással, sem kedveli. Különösen pedig azért nem, mert tömegével némely sásakajrással vétekedik. Tavaly például alantásaitól, mindenféle hivatalbeli emberektől ezerkétszázal is több újévi üdvöletet kapott a postán, ugy, hogy jómaga a lego akarattal sem tudta volna mindannyiját írásban megköszönni és viszonzni. Hogy mindazonáltal udvariasannak ne mondják, hivatalnokainak egy részét bizt meg ezzel a munkával, ami természetesen azzal a hátránnyal járt, hogy ezeket az urakat elvonta több napra hivatalos teendőiktől. Most, hogy az újév veszedelmesen közeledik, *d'Auriac* prefektusnak eszébe jutott a tavalyi keserves állapot, s az idén meg akarván szabadni a gratuláció-özöntől és a velejáró kellemetlenségektől, departementjának a lapjaiban felhívást bocsátott ki, hogy az idén ki-méjjék meg őt az üdvözetektől, mert abba a sajnálatos kényszerűségbe juttatnák, hogy nem válaszol rájuk. Ez bizonyára radikális védekezés volt a prelektus urtól, s nagyon sokan tapsolnak is Franciaországban azonkivül is az ideált, de azért sem Franciaországban, sem másutt a világon nem pusztul el még, talán századok múlva sem, az újévi gratuláció szokása. Mert van valami, ami meglehetősen kívánatos és teszi az emberek nagy sokaságát előtti az újévi kartonlaposkákat. Mindenkinek vannak ugyanis nagy számban olyan kedves emberei szeretőt a világban, akikkel nem győzheti a levelezést, tehát így újév idején egy-két sorban tudhatja velük, hogy szívesen emlékszik rájuk és tartja velük a barátságot.

— **Zátonyra jutott Lloyd-gőzös** Triestből táviratozták, hogy a Lloyd igazgatóságához Alexandriából érkezett távirat szerint a *Semiramis* Lloyd-gőzös Alexandria közelében a *Corvette* nevű zátonyon megfeneklett. Az *Amphitrite* Lloyd-gőzös nyomban segítségére sietett a szerencsétlenül járt gőzösnek. Az utasokat partra szállították. Egy újabb távirat jelent, hogy a *Semiramis* ma kiszabadították. A gőzös nem szenvedett semmi látható kárt.

— **Bilse hadnagy elítélése.** Forbachból táviratozzák: A *Forbacher Zeitung* jelenti, hogy a császári hadbírósnak folyó évi november 11-én Bilse hadnagy ellen meghozott ítéletét december 23-án minden változtatás nélkül jóváhagyta. Az ítélet tudvalevőleg a szolgálatból való elbocsátásra és hathavi fogházra ítélte a fiatal katonatisztet.

— **Szocialista községi képviselők kongresszusa.** Szegvárról írják: Szombaton reggel nyílt meg Szegváron, Csongrád megye volt székhelyén, a szocialdemokrata községi képviselők első magyarországi kongresszusa, amelyen 28 községből 60 küldött volt jelen; a hatóság részéről Bészy Sándor főjegyző jelent meg.

A tanácskozásokat Mezőfi Vilmos vezette, aki lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó beszédében rámutatott ama tény jelentőségére, hogy a szocialdemokrácia már a községközébe is bevonult, még pedig oly mérvben, hogy szocialdemokrata községi képviselői kongresszust lehet tartani. A nagy számmal megjelent román képviselőkhez Popa Miklós intézett román nyelven beszédet, majd a magyarországi újjászervezett szocialdemokrata párt vezetősége tette meg jelentését a községközébe elért eredményekről; e szerint eddig 126 község képviselőtestületében vannak hívei a pártnak, 6 községben már többségben is vannak. A szocialdemokrata községi programtervezet körül hosszas vita indult meg. A tervezet szerint a szocialdemokraták követelik a községekben az általános választójogot, az ingeiskolázást, az iskolás-gyermeknek ellátását, minden községben ingyen orvost, a községbeli terhek fedezésére a fokozatos adót és minden közvetett adót eltörlését, a községi üzemeknek a magántüzekes köréből való kivonását, ingyen temetkezést, ingyenes községi jogvédőket, a községi szegényügy rendezését stb. Ezt a programtervezetet számos felszólalás után a kongresszus elfogadta. A szocialdemokrata községi képviselők országos szövetségét Keller Antal javaslatára megalakították. A tanácskozások vasárnap értek véget, amikor Mezőfi Vilmos és a községi főjegyző mondtak beszédet.

— **Tanárak gyűlése.** Az Országos polgári iskolai tanár-egyesület ma délelőtti választmányi ülést tartott a Wesselényi-utcai polgári iskolában Vaszko György elnöke alatt. Az ülésen a választmány vidéki tagjai közül is számosan jelentek meg.

A tanácskozás első pontja az állami tisztviselőknek juttatott fizetési pótlék igazságtalan beosztása volt, amely főképpen a tanárokat nézve sérelmes. *Volenksky* Gyula egyesületi titkár a legnagyobb sérelmet abban látja, hogy azok a tisztviselők, akik négy-nél kevesebb ideig vannak egy-egy fizetési osztályban semmit sem kapnak. *Donsky* Lukács egyesületi elnök azt panaszolja, hogy míg a tisztviselők 5-5-öt szolgálat szerint kapják a pótlékokat, a tanároknál ezt az elvet nem alkalmazták. A vidéken különben is nagy az elégedetlenség, mert rémment, hogy a végleges intézkedések nagymérvű redukciónak fognak hozni. *Krammer* József (Kismarván) abban látja a sérelmet, hogy 1893 óta a fizetési törvényt nem hajtották végre. Szerinte fel kell sorolni a fizetési törvény sérelmeit, amelyek most, a pótlékok igazságtalan rendszerével csak megcsokorozódnak. *Király* Károly (Miskolc) szerint a rangsorban van a hiba, mert az igazgatókat beleszoritották a tanárok osztályába. Szükségesnek tartja az illetékek gyors informálását, s éppen azért indítványozza, hogy tisztelegények küldetéséig a miniszternél s mondják el neki bajaikat. *Nagy* Lajos (Orosháza) azt hiszi, hogy bevezették tényleg állanak szemben s ezért immár hábavaló minden audiencia. *Irányi* Jenő (Somorja), *László* Lajos (Galgóc), *Miklós* Gyergely (Budapest), *Kallner* Fülöp (Újvidék), *Bóthy* Vladimir (Turóc-Szent-Márton), dr. *Hermann* Antal (Budapest) és *Mihalik* Sándor (Orsova) felszólalásai után *Volenksky* Gyula összefogta az elhangzott kéréseket, mire a választmány elhatározta, hogy holnap testületileg tiszteleg *Berzevich* Albert kultuszminiszternél s az audiencián fel fog szólni a fizetési pótlék egyenlőtlen beosztása ellen. Ami pedig a fizetés-rendszerről szóló javaslat-tervezet sérelmeit illeti, ezek ellen megokolt fölterjesztésben fog sikra szállani.

Ezután *Volenksky* Gyula titkár beszámolt az egyesületi tovékenységéről az elmult választmányi ülés óta. A választmány végleg kidolgozta a rendtartási szabályzatot, s beterveztette a miniszteriumhoz, amely sürgős véleményezést végett kiadta a közoktatásiügyi tanácsnak. Elkészítette továbbá a 7 osztályú polgári fiúiskola tantervvázlatát. A polgári leányiskola tantervmódosításának munkája annyira haladt hogy jelenleg már a közoktatásiügyi tanácsnál van tárgyalás alatt. A fizetésrendezés ügyében élénken pertraktáltak a miniszterelnök nyilatkozatait s a Közönségben nem egyszer adtak aggodalmiaink kifejezést. bár a községi tanárok fizetésének kapcsolatos rendezését üdvözölő dolognak tartják. A szüneti tanfolyamok ügyében annyiban történt haladás, hogy legközelebb külön tanfolyam létesül a művészettörténet és a természettudományok részére. Fejődött az egyesületi élet is, amennyiben két új vidéki kör alakult. A tagok létszáma 1056. *Miklós* Gyergely a pénztár állásáról tett jelentést, amely szomorú adatokat tartalmaz a hátralekötött nagymérvű emelkedése folytán. A választmány a jelentéseket tudomásul vette s azután ittért a hétéves polgári fiúiskolák részére kidolgozott tantervvázlat tárgyalására.

Az érdemleges tárgyalás előtt *Koleszál* Lajos azt a kérdést veti fel, vajjon van-e garancia arra nézve, hogy a 7 osztályú polgári iskolát egyáltalán életbe fogják léptetni, mire *Volenksky* Gyula kijelentette, hogy a miniszterium illetékes ügyosztálya részéről már érkezett felszólítás a tanterv kidolgozása iránt. A tantervvázlat kidolgozása tehát nem volt fölösleges munka. A választmány ezután pontonként tárgyalta a

tanterv-vázlatot s azt némi módosítással el is fogadta. Egyéb tárgya az ülésnek nem volt.

— **Párbaj Dreyfus miatt.** Párisból táviratozzák: A Dreyfus-pör revíziója miatt tegnap már párbajt ís vtvak. Karácsony éjjelén báró Maloroix barátjával együtt mulatott egy vendéglőben. Mulatozás közben báró Maloroix egyszerre haragosan azt kiáltotta: Vesszenek a zsidók! Ezt meghallotta egy Georges Lévy nevű százados, aki erre a provokálásra azzal felelt, hogy báró Maloroixot arcul ütötte. Ebből aztán párbaj lett, amelyet tegnap vtvak s azzal végződött, hogy a százados karján megsebesült. A felek nem békültek ki.

— **Halálozás.** Kepri József városi aljegyző december 25-én 60 éves korában Szamosújvárról meghalt.

— **A betegségtől pénztárak orvosa.** A betegségtől pénztárak tudvalevőleg a szabad orvosválasztás rendszeréről áttértek az állandó fizetéssel alkalmazott orvosok szisztemájára. Az országos közegezésügyi tanács most hivatalos véleményében, amelyet dr. Récezy Imre egyetemi tanár szerkesztett, határozottan a szabad orvosválasztás mellett foglal állást. A vélemény kiterjeszkedik minderre, amit a régen húzódó vita az egyik vagy másik főfogás támogatására eddig produkált és érdekesen fejtegeti a szabad orvosválasztás hasznát. Egyedül a szabad orvosválasztást tartja megengedhetőnek s azt kívánja, hogy ezt a rendszert, ha kell, kormányrendelettel is léptessék életbe a betegségtől pénztáraknál, mert egyedül ez áll a pénztári tagoknak, az orvosoknak és a pénztárnak jól főfogott érdekében. A vélemény szerint a beteg és az orvos közt való viszonynak helyes alapja csak a bizalom lehet s a betegségtől pénztár tagjait nem lehet arra kényszeríteni, hogy betegségtől esetében olyan orvoshoz forduljanak, akinek a pénztár igazgatóságának van bizalma. A kényszer orvos-rendszer mellett a beteg munkások nagy tömege csak hiányosan van ellátva, mert a pénztár orvosai túl vannak halmozva munkával. Igen érthető, mondja a vélemény, a tagoknak az a panaszja, hogy az állandó fizetéssel alkalmazott orvos igen nehezen kapható sürgősen, különösen éjjel. Ez az oka, hogy a betegségtől pénztár tagjainak nagyrésze még magánbetegségtől pénztárakba is beiratkozik, hogy hozzájuthasson ahhoz az orvoshoz, akinek bizalma van. A szabad orvosválasztás rendszere mellett azonban a beteg és az orvos érdeke azonos. Az új rendszernek ellenben a pénztár orvosait embertelen módon terhel meg munkával, annyira, hogy egy-egy látogatásért az orvosnak 18-34 fillér jut. Végül a vélemény részletes adatokkal megcáfolja a pénztár igazgatóságának jelentésében foglalt azt az állítást, hogy a régi rendszer mellett az orvosi kiadások annyira szaporodtak, hogy a rendszerrel szakítani kellett. Egyedül az orvosok költségeiben van némi megtakarítás, de megfelelően az orvosok költsége növekedett, úgy, hogy ez, a jelentés szavai szerint, semmiesetre sem reális alap arra, hogy a szabad orvosválasztás rendszerét a pénztár érdekeivel ellenkezőnek mondassák.

— **Mulatság.** A *Vigimborák Társasága* december 31-én az *Othon Kör* összes helyiségeiben Sylvestereztélyt rendez az Erzsébet népkadémia javára. Az estélyen részt vesznek: *Keleti* Juliska, *Révész* Ilona, *Szeniggyörgyi* Lenke, *Láng* Etel, *Bédey* Zsidi, *Haraszti* Hermin, *Nikó* Lina, *Csapó* Olga, *Papp* Miska, *Vágó* Géza, B. *Szabó* József és *Irsai* Leó. A zenekíséretet egy a hangversenyen, mint a tánc alkalmából *Wollák* Ottó, a Magyar Színház zenekara fogja szolgáltatni. — *Az éjszaki-íparosok* táncestélye 1904. január 23-án lesz a Terézvárosi Kaszinó helyiségeiben s az előlekeblől és eddigi érdeklődésből ítélve, egyike lesz a farsang legsikerültebb estélyeinek. A meghívók szétküldését a bizottság legközelebb már megkezdi.

— **Halál a kávéházban.** *Geiger* Miksa nedeczi születésű 62 éves izraelita nőtlen kereskedő ma este 8 óra tájban az Arany János-utcában lévő Akadémia-kávéházban összeesett és meghalt. A mentők konstataáltak, hogy a szerencsétlen embert szívizomhűdés ölte meg. A rendőrség az István főherceg szállóban lévő lakását lepecsételtette s holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vvitte.

— **Pincérek szervezkedése.** A Budapesti Pincérek Szakegyesülete holnap, kedden délután 4/4-kor az úrvárosháza tanácstermében tartja alakuló gyűlést. Éjtel 2 órakor pincérgyűlés lesz.

— **Lefokozott főhadnagy.** Két év előtt történt, hogy *Lembergen* a legénység szoldjának elsisakásért oltozták *Mark* József főhadnagyt. Két évig tartó vizsgálat után ma ílt törvényt a lembergi katonai törvényszék a sikkasztó főhadnagy felett s 4 évi fátórságra és tisztirangjának elvesztésére ítélte.

— **Elhalasztott sorsolás.** A Magyar Iparművészeti Társulat sorsjátékának húzását, melye hó 28-ára volt kitűzve, az elszámolásokkal való nehézségek miatt négy héttel később tartják meg. A húzás végleges napját a pénzügyminiszterium állapítja meg, amikor a húzást minden körülmények között megtartják.

— **Nyelvkérdés — kicsiben.** Brüsszelben a városi milícia lovas vadászrendének összes tisztjei és altisztjei leköszöntek rangjukról, mert a hadügyminiszter rendeletileg eltörlötte a francia vezényszót s a flamand vezényletet hozta be helyette. A milícia tudniillik nagy részben vallo-nokból áll s ezek nem akarnak lemondani a francia vezényszórol.

— **Harc az alkohol ellen.** A munkáskérdés rendezésének elsősorban a pálinka áll az útjában. A munkások a korcsma a zülés előszobája, mindennek-előtt tehát innen kell elvonni azzal, hogy alkalmat nyitnak neki a józan és mértékletes szórakozásokra. Ezt tüzte ki céljál az *Országos Magyar Alkoholellenes Egyesület*, amely önzetlen emberszeretettel harcot üzen az alkohol pusztításának. Az egyesület szívesen szolgál erkölcsi támogatással mindazoknak, akik bizalommal fordulnak oda, és ezáltal is fölhívja a munkásokat, hogy esetleges kérdéseiket, utbaigazításért való megkereséseiket dr. *Szalkai* Gyulához, az egyesület érdemes elnökéhez (Lánchíd-utca 2. sz. a.) intézzék.

— **Kegetlen apácák.** Algirből érkezett távirat szerint, egy ottani asszony panaszt tett a törvényszék-nél, hogy fiát a musztafi Szent-Vincéről elnevezett kolostorban embertelen módon meggyötörték. A törvényszék elrendelte a vizsgálatot és ez valóban megdöbbentő adatokat hoz felszínre. Egy *Privot* nevű fiúnak olyan levest adtak egyszer, melyben nagy férgek uszkáltak. A fiu nem akarta a levest megenni. Erre a feűgyelő apáca sötét cellába zárta és kijelentette, hogy addig ki nem eszi, míg a levest meg nem eszi. Mikor a fiu tovább is macakodott, a nővér vastag, göröcsös kötelet vett elő és a fiut addig ütötte-verte, míg kanalanként lenyelte a levest. A fiu minden kanál után hányt, de a nővér azért folytatta kínzását. — Egy másik, *Mava* nevű fiut szintén megsanyargatták. Alsó testét két foltok és sebek borították. A kis *Giletan*nak fejét vaskezeslával ütötték véresre. Ezt az utóbbi bűstet egy *Fjób* nevű osztrák nő követte el. Egy másik gyereknek fülét bottal ütötték le. A gyógyulás néhány hónapig tartott. Volt olyan növendék is, aki kötéllel fojtogatták, egy sapát fuoska fején pedig olyan sebet találtak, mely már egyéves és még sem gyógyult egészen be. A leggyakoribb fenytő eszközként, az ugynevezett „discipin“-át használják. Ez nem egyéb, mint egy vastag, göröcsös bot. Csak nem régen itéltek el egy fiut erre a büntetésre. Tenyerét ütötték. Harminc ütés után, abba kellett hagyni a fenytést, mert a fiu kezét elborította a vér. Az apácák végükön ércgyűrűkkel ellátott szíjjakkal is üték a fiukat, továbbá botokkal, melyekbe őviseket szurtak. Az algiri közbűnség felháborodva értesült ezekről a kegyetlenségekről és azt kívánja, hogy az illető kinzó-intézetet zárják be.

— **Egy éjszaka rejtelmé.** A podoli kormány-zóságban lévő *Modshibos* nevű városkában történt az alábbi borzalmas eset, amelyről bőséges tudósítások közöltek az orosz lapok s amely a legitímközös-sabb körülmények között ment végbe. A következők történtek: *Galanevics* kapitány házában vendégség volt. *Szmolinszky* és *Kunzevics* hadnagykok időztek a osaládnál. A társaság bent ült a szalonban, a kapitány neje és *Szmolinszky* hadnagy négykezeset játszottak a zongorán s a másik két katonatiszt hallgatta a játékokat. Ugy hajnali két óra járhatott az idő, amikor egyszerre több lövés dörömböse verte fel a házat. A cselédség hirtelen összefutott a zajra, de a lakásba vezető ajtókat mind zárva találta. Közben folyton lövések hallatszóttak belülről. A gyorsan előhívott rendőrség végre betört a ajtókat és behatolt a lakásba. Borzalmas látvány tárult a belépők elé. A zongora közelében véreben ott hevert holtan *Szmolinszky* hadnagy és a kapitány felesége, a szomszédságban pedig rákadáltak *Kunzevics* hadnagy és *Galanevics* kapitány össze-visszalödőztöt testére. A hadnagy már halott volt, a kapitány teste még vonaglott. *Kunzevics* hadnagynál még egy töltött revolvert is találtak, amelyből egy golyó volt csak kilőve; azonkívül tárcájában egy papírlap volt, amelyre írónak ezek a szavak voltak vetve: „A feltételek teljesítve, *Galanevics* kapitány feleségét és *Szmolinszky* hadnagyt agyonlöttem.“

— **A bitófa alatt.** Londonból táviratozzák: Tegnap reggel végezték ki Londonban *Brown* és *Cowdrey* katonákat, akik *Winchester*-ben egy asszonyt meggyilkoltak. A kivégzés előtt drámai jelenet folyt le. A tárgyalás folyamán *Cowdrey* bünyössége bebizonyítottnak látszott, de sokan kételkedtek abban, hogy *Brown* része volt a büntetésben. De egyikük sem tett vallomást. Tegnap reggel éppen, amikor a hóhér nyakára tette a hurkot, *Brown* fölkiáltott:

— Mielőtt itt hagyom ezt a világot, vallomást akarok tenni: Bünyös vagyok.

Ez a vallomás szenzációs hatást tett, annál inkább, mert *Cowdrey*, akiről azt hitték, hogy ő az egyetlen bünyös, utolsó pillanatig tagadta tettét.

— **Kasszafurók.** Májusban sikerült elfogni a rendőrségnek egy kasszafuró bandát, amely hosszú ideig működött a fővárosban. Azóta nem történt kasszafurás, de az éjszaka ismét jelentkeztek kasszafurók. A Hengermalomnak a Lipót-tér 2. számú fiók-üzletében végezték első munkájukat a karácsonyi ünnepek alatt. Az üzlet a három karácsonyi ünnep alatt zárva volt. Ma reggel, amikor az elárúsitónó *Demkő Lujza* a boltot fel akarta nyitni, nagy meglepetéssel látta, hogy a bolt már nyitva van. Rendőrt hívott, aki konstatació, hogy az üzletben levő vaspénzszekrény jobb oldalát a betörők kiürítették. 66 lyukat fúrtak a kasszában és így jutottak a trezor felső rekeszébe, ahol 4—500 koronát érő ékszer volt. Ezt is ellopák. A trezor alsó rekeszében 394 korona volt. Ehhez azonban nem juthattak. A rendőrség nyomozza a kasszafurókat.

— **A magántisztviselők munkaszünetének.** A *Magántisztviselők Országos Szövetsége* legutóbbi gyűlésén hozott határozati javaslatához, hogy a nagygyűlés már eleve tiltakozik a vasárnapi munkaszünetéről szóló rendelet bármilyen megnyirbálása ellen s hogy a teljes vasárnapi munkaszünetnek az ország összes kereskedelmi és ipari tisztviselőire való kiterjesztését kívánja, átiratban lejelezték ki csatlakozásukat a fűmél, a temesvári, a nagyváradi, a kassai, az újpesti, a losonci magántisztviselő-egyletek. A vidéki városokban mindenütt, ahol az Országos Szövetségnek már bizottságai vannak, legközelebb gyűléseket tartanak, hogy állást foglaljanak a fűmélki testülettel szemben és szemben az osztrákországi magántisztviselők Országos Szövetsége nagygyűlésének határozataival.

— **Kontárkodó kéményseprősegéd.** A budapesti kéményseprő-ipartestület figyelmzett a nagyközönséget néhány munkanélküli kéményseprősegéd immár nagyfokban közveszélyes üzemelésre, akik házról-házra járva, a lakókat a takaréktűzhelyek és kályhák általuk való tisztítására kényszerítik, magukat az ottani jogosított mester segédeknek adván ki.

Ez a visszaélés a legnagyobb fokban tüzeszélység, miért is a kéményseprő-ipartestület különösen felhívja rá a nagyközönség figyelmét, mert ezek a munkanélküli kéményseprősegédek felelősség nélkül kontárkodnak, tisztességes munkát nem végeznek, sőt készkarva elrontják a felvállalt munkálatot, hogy így minél többször legyen rájuk szükség; azzal, hogy mily nagyfokú tüzeszedelmeknek okozói, mit sem törődnek, a mellett pedig a tisztogatás ürügye alatt a lakásokba jutnak s ott a kezük ügyébe eső ingóságokat is „elisztoztatják”. — Ujjában ezek a kontárók egész közkereseti társasággá alakultak s a most bekövetkező újvélet szemeltek ki busás zsákmányt hoztak alkalmanként. Bejárják majd a házakat s szedik a borralvót azok helyett a segédek helyett, akik egész éven át tisztességes munkában fáradoztak meg érte. A kéményseprő-ipartestület felhívja és felkéri a közönséget, hogy saját érdekében óvakodjék e közveszélyes alakoktól és csak olyan kéményseprősegéddel söpörtesse tűzhelyeit és kályháit, nemkülönben csak ama segédeknek érdemeitse utóvjór a szokásos ajándéka, akik a deréktyű osattján viselt, a testület által kiszolgáltatott számmal, vagy mestereik bizonyítványával igazolják jogosultságukat.

— **Gyermekfelruházás.** A Kedélyes Barátok Állattársasága (Quarnero-kávéház) ma tartotta meg *Pollák Ignác* előkelte alatt díszgyűlését, melynek egyetlen tárgya 80 szegény gyermeknek meleg téli ruhával való ellátása volt. Felruházás után a gyermekek oszontát kaptak.

— **Népszere előadás.** Az Erzsébet Népka-démiában e hó 29-én, kedden, este 8 órakor tartja meg *Erődy Béla* főigazgató második előadását az *Adriáról*, vetített képek segítségével. Ismeretmi fogja a magyar-horvát tengerpartot és Dalmáciát.

— **Eliopott ágyuk.** Londonból jelentik, hogy *Woolwichban*, az angol hadsereg arzenáljában érdekes lopás történt. A *Rotunda* nevű épület előtt felállított két ágyu eltűnt. Az egyiket pénteken éjjel, a másikat szombaton éjszaka vitték el. Mindkét ágyu pár száz kiló nehézségű s rézanyagú, így elég jelentős értéket képvisel. A hatóság érhetetlennek tartja, hogyan lopták el az ágyukat, különösen hogyan ismélódhattak meg a lopás. A vizsgálat kiderítette, hogy az ágyukat széles kocsin vitték el. A tolvajoknak eddig sincs nyoma.

— **A tanítóorszájáték huszára.** A tanítóorszájáték nyeregyeménysorsolását december 23-án megtartotta. A 30000 koronás főnyeremény a 272840, számú sorsjegyre esett. Nagyobb nyeregyeménysorsolást 205953., 105953., 102258., 36285., 124740., 2560., 119692., 189720., 295195., 296212 stb. számú sorsjegyre. Részletes nyeregyeménysorsolást a sorsjáték igazgatóságánál 16 fillérért kapható. Az értékes nyeregyeménysorsjegyeket az igazgatóság az eredeti sorsjegyek beküldése mellett január 2-ikától kezdve küldi szét a szerencsés vézőknek.

— **Rendőri hírek.** Ma reggel a Lánchíd pesti hidfőjénél egy női fekete kendőt, egy bújjas fekete kabátot és egy pár posztócipőt találtak. A talált tárgyakból azt következtet a rendőrség, hogy az éjszaka egy eddig ismeretlen asszony a Dunában kereste halálát. — *Marshauser István* huszonhat éves omnibusz-kalauz. Erzsébet királyné-ut 54. számú lakásán, *Bauschnitz Bertalan* tizenhétéves szélessegéd pedig *Akácfa-utca 2. számú lakásán* ma reggel mellette lőtte magát. A mentők mind a kettőt súlyos sebbel vitték a Rókus-kórházba. — *Majláth Mária* hetvenéves cselédét ma reggel az Alföldi-utcai menedékhelyen ágyában halva találták. Agysszélhűdés ilte meg. Holtestét az orvostani intézetbe vitték.

(x) *Stomatina a legjobb száj- és fogápoló szer.*

(x) **Rendületi Közlöny** tartalékos tiszt urak részére megjelent; Tiller udvari szállitónál megtekinthető.

(x) **International szövetség.** Egyszeri használat után areről és kézzől a szőrt észrevétel nélkül eltávolítja. Tégelye 6 korona. Dr. Kovács gyógyszerárban, Budapest, Gyár-utca 17.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Nemzeti Színház.** A *Bor*, Gárdonyi Géza népies színműve került színpadra ma tele ház előtt. Az előadásnak az adott speciális érdekessége, hogy Göre Gábor, Ujházi Imádszó szerepét, ezuttal *Boross* Endre játszotta. Nehéz feladatot vállalt magára *Ujházi* után, akinek a Göre Gáborra tökéletes. *Ujházi* bírja megtestesülése annak, amit Gárdonyi ebben a tipikus alakban rajzolt. Beszédje, járása, éneke, kurjongatása, ravasz parasztesze, vaskos és kedves humora olyan egészebe olvad és úgy jellemzi a bírói sorba jutott parasztembert, hogy ezen a harmonikus ábrázoláson semmi sincs, amit kifogásolni lehetne. *Boross* is nagyon jól el tudja találni a népies hangot és Göre Gábor ötleivel meg tudja nevetetni a közönséget, de nem olyan természetesen, nem olyan zamatos, nem olyan naiv, nem ragyog egy a paraszt-humor fényétől, mint hírneves elődje. Nevezetesen az hiányzik ebből a Göre Gáborból, ami *Ujházinál* perferik: a duzzadó egészség szíri gömbölyűsége, a tekintélytartás paraszti grandezza és a bírói méltósággal járó stentori hang. A többi szereplő nem változott és a közönség — *Borossal* együtt — valamennyit sokszor megtapsolta ma este is.

— **Elgoleto.** A Várszínházban ma este *Elgoleto* került színpadra, a címszerepben ezuttal először *Mihályi* Ferenczel, az Operaház jeles készültégű és komoly becsüvgyu baritonistájával. Közönségünk kedveli ezt az énekest, aki — akár első vagy második sorba is állítsa szerepe — izléses énekével és átgondolt ábrázolásával mindenha elismerést arat. Mai alakításával is teljesen kiérdemelte a meleg, zajos tapsokat, amelyekben az est folyamán sürűn volt része. Megindítóan tolmácsolta a bohóc keserveit, rokonzeneszenes baritonja sok érzést és erőt fejtett ki. A színtalalk mögött külön jubileumi ovációban is volt része *Mihályinak* a kollegák részéről: ma volt tizennégy az ő *eredik* fellépése, amióta műintézetünk tagja. *Mihályi*, aki már annyi kollegájának rendezett ünnepléseket, ezuttal maga kapott hatalmas babérokoszort, ezzel a megisztelő lelirattal: „A legjobb és legönzetlenebb kollegának”. — Az előadásnak különös kedves érdekességeit kölcsonzótt egy vendég-énekemő: *Cervi Anna* asszony fellépése, aki *Gilda* szerepében mutatkozott be. A fölöttbő nehéz énekel-feladat *Cervi* asszonynál megfelelő készültéggel találkozott. Noha eleinte némi lámpalázzal küzdött, csakhamar tapasztalhattnak, hogy szép szopránja az értekes fajtából való, koloratúrja kitűnő iskolára vall, staccatói, trillája könnyed és biztos, muzsikáltsága pedig öröndetes meglepetést keltett. A rokonzeneszenes megjelenésű énekesnő igen melegen fogadták.

— **Nemzeti Színház.** Holnap kedden *Dumas* Sándor *Idegen nő* című 5 felvonásos színművének lesz a repize a Nemzeti Színházban. A mű 1876. november 15-én került először színpadra a Nemzeti Színházban s eddig 40 előadást ért meg. Utolsó előadás 1900. október 8-án volt s így a holnapi felújítás alkalmából teljesen új betanulással kerül színpadra. December 31-én, Szilveszter estéjén, a Nemzeti Színház igazgatósága a gyermekek számára rendez előadást, *Gárdonyi Géza Karácsonyi álom* című betéthezes pásztorjátékát adja elő elsőrendű szereposztással s azzal a kedvezéssel, hogy erre az előadásra kivételesen minden felnőtt látogató egy gyermekkel ingyen hozhat magával. Két gyermek pedig egy ülőhely váltására jogosult. A szilveszteresti előadás helyéről a rendezési elhelyezés s jegyek már ma kaphatók reá a színházi elővételi pénztárnál és a jegyirodáknak. Az előadás kivételesen 5 órakor kezdődik.

— **Az Estét papusok bemutatása.** A Népszínház legközelebbi üdonságának, az *Estétpapusoknak* jelmezes főpróbája, tekintettel az újévi ünnepekre, délieltől 10 órakor lesz, az első előadás pedig szombaton tartatik meg. A nagy angol operette utolsó zenekari próbái most folynak a színpadon s *Kury Klárával* az élén részt vesz az egész személyzet a darabban, melyhez 500 új kosztüm készült. A felette díszes jelmezek legnagyobb része, a fantasztikus mesének megfelelőleg, stílizált légies kosztüm. Ilyen *Kury Klárának*, a Vénus lakójának egyik kosztümje is, míg az utolsó felvonásban a művésznő fantasztikus modern kosztümbe jelenik meg. Nagyon díszesek *Komlóssy Emma* és *Kápolnay Irén* öltözékei is. A második felvonás a Vénusban játszik s itt Vénus, *Humayer Erzi* kosztímjere lesz meglepő. Az esküdt-előzőknek, *Batizalvy* Elizának, a védőnek, *Szentmiklóssy Irénnek* és a vádlónak, *Harmath Ilonának*

díszes selyemkosztümjere lesz. Általában a legcsillogóbb pompa készült a kosztümök dolgában: csupa ragyogás. Az utolsó felvonás egy modern francia vásártérre szerepel s itt van a megerősített balletnek legnagyobb tánc. Az *Estét papusok* mint a premiérebőlrebb hirtelét előadások *nyolcadik* üdonsága kerül színpadra s a bérletlen kívül rendelkezésre álló jegyek árusítását egy a Népszínház-utca felőli elővételi pénztár, mint a városi jegyirodáknak (Károly-kört 26. és Keoskeméti-utca 14.) már megkezdették.

— **Uj eredeti bohózat.** *Guthi Soma*, az ismert jeles bohózatíró, *A jó barát* címmel új háromfelvonásos bohózatírt, mely a parlamenti obstrukciót tréfálja meg. A darab még ebben az évadban színpadra kerül.

— **Rabszolgák.** *Palágyi* Lajos drámai költeménye, melynek első előadása január 4-én lesz az Operaházban, a *Rabszolgák* a következő szereposztással kerül színpadra:

Nero császár — Gál, Seneca — Szacsay, Petronius Secundus — Náday F., Cains Cassius — Gyenes Angomus Varro — Molnár, Memius Regulus — Hetényi, Petronius Turpiliánus — Pethes, Quemnius Paetus — Horváth, Marcus — Beregi, karvezető rabszolgá — Mihályi, mér rabszolgá — Rózsahegy, germán rabszolgá — Gabányi István, brit rabszolgá — Dezső, szittya rabszolgá — Iványi görög rabszolgá — Náday B., rab aggastyán — Gabányi, rabnő — Fáy Szeréna, rabgyermek — Paulay Erzi, I. rabszolgá — Körösmezey, II. rabszolgá — Magyar, III. rabszolgá — Narcisz, Lucius Labeo — Pálffy, Caius Ateno — Mátrai, karvezető polgár — Bakó, I. polgár — Mészáros, II. polgár — Paulay, III. polgár — Borros IV. polgár — Latabár, I. karvezető szenátor — Horváth G., II. karvezető szenátor — Abonyi, I. szenátor — Körösmezey, II. szenátor — Magyar, III. szenátor — Narcisz, IV. szenátor — Deák, Or — Faludi, Lucia — B. Lenkei H., Livia — Török J., egy asszony — Demjén M., egy hirnők — Iványi.

A dalkölteményhez ifj. *Árványi* Emil írta a zenét, ki az előadás maga vezényli a zenekart. A drámai költeményt dr. *Hecsei Sándor* a Nemzeti Színház rendezője alkalmazta színpadra.

— **Hangversenyek.** *Betram* Tivadar porosz kamaráénekes estűtörökön, január 14-én a Royal-szálló termében egy Wagner-estélyt rendez. Dr. *Dülmann* Sándor müncheni zongoraművész közreműködésével.

A *Hubby-Popper* vonósnyegyes-társulat 3-ik kamará-estélye hétón, január 11-én este 7 1/2 órakor lesz a Royal-szálló termében *Maringh* Marianne dalénekesnő közreműködésével. Mindkét estélyre jegyek a Harmónia zenemű- és zongora-kereskedésben kaphatók.

Schumann-Heintz január 4-ére hirdetté d'Este-télya a művésznő megbetegedése folytán elmarad. A már előre váltott jegyeket a *Hormontában* visszaváltják.

— **A Vigaszínház ünnepi előadása.** A *Vigaszínházban* a lefolyt három ünnepnapon összesen hat előadást tartottak. Ezekben háromszor adták a *Csodagyermeket* és háromszor az *Aranyhidat*. E hat előadás jövedelme meghaladta a huszezer koronát. Ez a legnagyobb bevétel, amelyet budapesti színház magyar előadásokkal három nap alatt valaha elért.

— **Francia színház Rómában.** Rómában, ahol *Ermete Novellinek* az a szándéka, hogy megapítsa az állandó első nemzeti színházat, állandó francia előadások lesznek. A francia társulat évenként három hónapig fog játszani a *Teatro Nazionale*ban s új és régi francia darabokat fog előadni. A vállalkozáshoz szükséges tőke már együtt van s a vállalat élén *di San Marino* gróf áll.

— **Uránia-Színház.** Az *Uránia Színházban* január 2-án kerül színpadra *Ráth* Istvánnak *A modern asszony* című darabja. A szerző nyomon kíséri a kenyérkereső asszonyt egészen addig, ahol a modern nő emancipálja magát az asszonyi gyöngöses álól s versenyez kel a férférővel.

— **Zenélő Magyarországon** zongora zeneműkiadó-folyóirat XI-ik évfolyamának 1-50 füzeté ma jelent meg. Az új XI. évfolyamot kezdő füzet most a következő értékes zenedarabokat közli: I. *Lányi Ernő Huzd rá cigány régi nótám* magyar dalt. II. *Lányi Ernő Azt gondoltam virág van magyar dalt*. III. *Tornyay Alajos op. 56. Valse Nuptialis*. IV. *Huber Sándor op. 42. Az első eskő* dalkeringő. *Előfizetési ára egész évre 24 füzetben 242 oldal zeneműre 12 korona, fél évre 12 füzetben 120 oldal zeneműre 6 korona, negyedévre 6 füzetben 60 oldal zeneműre 3 korona.* Előfizetnét a most meginduló I. évfolyadra, valamint az előző évfolyamokra is a *Zenélő Magyarországon* (Klökner Ede) zeneműkereskedésben Budapest VIII., József-kört 22/24.

MŰVÉSZET

□ **A Műcsarnokból.** A Képzőművészeti Társulat téli kiállításának mindhárom ünnepén igen nagy látogatóközönsége volt. Karácsony ünnepén, pénteken 983 látogatója volt a kiállításnak, míg a második ünnepén 1129-en s vasárnap 1201-en nézték meg a tárlatot. A téli kiállítás január 15-ig lesz nyitva s akkor azonnal hozzátögnak *Tornyay Gyula* kollektív kiállításának rendezéséhez.

ANY, IRODALOM

Gyar Tudományos Akadémia első ülése után, január 4-ikén hétfőn délután jött meg. Ekkor az első, a nyelv- és irodalmi ülések.

Választás a Kisfaludy-Társaságban. A társaság e hó 16-án tartott ülésén elhatározta, hogy a jövő közgyűlés a megüresedett négy hely közül hármat tölthet be, még pedig kettőt nyelvtudós, egyet íróval. (A Társaság működési körében elméleti és történelmi szakos művelőivel.) A megüresedett három levelező-társági hely mind betöltendő. A tagajánlások az alapszabályok 18. §-a értelmében legkésőbb újév napjáig küldendők be a Társaság titkárához Vargha Gyulához (Budapest, IX. Kálvin-tér 7. sz.)

Házi és társadalmi nevelés. Gramma Döme házi és társadalmi nevelés című könyve tanulságos levelekben ad tanácsokat az anyáknak a gyermekek neveléséről. Gramma Döme úgy írja a könyvet, hogy a nem szakemberek is élvezettel olvashassák és hogy az a családi könyvtáraknak kedves tartozéka legyen. Egy anyával váltott levelezésben igen sikerült módon megemlékszik a nevelőkről, a gyermekek engedelmességéről, a hazugságról, figyelmezteti az anyákat, mitől tartózkodjanak és miként járjanak el gyermekeik nevelésében. A könyv Toldi Lajos bizományában Budapesten jelent meg, ára 2 korona.

A Petöfi-Társaság közgyűlése.

Budapest, december 28.

A Petöfi-Társaság ma délután tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen egyúttal betöltöttek az üresedésben levő tagsági helyet és döntöttek a Bulyovszky-díjra pályázó versek fölött. A gyűlésen a társaság következő tagjai jelentek meg: *Herczeg Ferenc, Szana Tamás, Ábrányi Emil, Pósa Lajos, Abaffi Lajos, Bárony István, Prém József, Koroda Pál, Vértesi Arnold, Szávay Gyula, Neugebauer László, Szabó Endre, Szabóné-Nogáll Janka, Zempléni Árpád, Endrődy Sándor, Sebők Zsigmond, Kabos Ede, Jakab Odón, László Mihály, György Aladár, Kiss József és Somló Sándor.*

A gyűlésen *Herczeg* elnököt. Elsőbben *Szana Tamás* titkár előterjesztette a költségvetést, amelyet a közgyűlés változatlanul elfogadott. Ezután a tisztikar alapszabályszerűleg lemondott, mire *Vértesi Arnold* korlátozta a *Herczeg* Ferencet az elnöki székből, *Zempléni Árpád* pedig a korjegyzői tisztelet végezte arra a rövid időre, amíg a közgyűlés *Kiss József* indítványára közéletiállással újra megválasztotta az eddigi tisztikart. Nevezetesen: elnöknek *Jókai Mórt*, alelnöknek *Herczeg* Ferencet, titkárnak *Szana Tamást*, másodtitkárnak *Jakab Odónt* ellenőrnek *László Mihályt* és pénztárosnak *Jeszzenszky Danót*.

Az új tisztikar *Vértesi Arnold* köszöntötte, mire *Herczeg Ferenc*, az elnöki széket újból elfoglalva, a maga és tisztársai nevében köszönetet mondott az egyértelműleg megnyilatkozott bizalomért.

Ezután a Bulyovszky-pályázatról döntött a társaság. A bíráló-bizottság, amely *Jakab Odón, Szávay Gyula* és *Ferenczy Zoltán* tagokból állott, lehangolóan mondja az eredményt. Összesen 60 pályamű érkezett be, amelyek közül 30 munka említésre sem méltó. További 20-ban csilámlik fel itt-ott valami versírói képesség, azonban ez is csak családka látzat inkább, futó hangulat vagy több-kövesebb versírói gyakoroltság. A bíráló-bizottság, mint viszonylag legjobb műnek, *A góg* című költeménynek javasolja egy-értelműleg a díjat kiadni. A jelítség-levelet felbontatván, abból *Dombay Hugó* (Nyitra) neve tűnt ki. A bírálat több-kövesebb dícsőrettel említi fel sorrendben a *Harminc év*, a *Turulmadár* és a *De profundis* című verseket, valamint az *Egy vár reglje* címűt is.

A társaság áttért ezután a tagválasztásra. Az üresedésben levő egy tagsági helyre egy ajánlat érkezett: *Nógrádi Pap Gyulát* ajánlotta *Endrődy Sándor* és vele együtt a társaság 14 tagja. A szavazatok *Zempléni Árpád* szedte össze, átvéve e tekintetben *Prém József* örökségét. A beadott 22 szavazat között 21 igen és 1 nem volt. *Pap Gyulát* tehát megválasztották s táviratilag fogják üdvözölni.

Levelező tagnak *Szana Tamás* ajánlatára *Francesco Scola* fumei tanárt választották meg, aki sikeresen fordította az olasz nyelvre Petöfi költeményeit s legutóbb a jelesebb magyar költőkből egy füzetre való fordítást adott ki. Tizenkilencen szavaztak igennel, egy nemmel és egy szavazatlapra ez volt írva: *Si signore, Herczeg* Ferenc alelnök fölvetve a kérdést, vajjon ezzel az olasz vokssal mit csináljon. A titkos szavazó azonban nyomban jelentkezett *Szavay Gyula* személyében, aki eljárását azzal okolta meg, hogy ha a katonaságnál *Jelen* helyett *Hier-t* és *Zide-t* mondanak, akkor ó olasz emberre o-asul szavaz. A humoros megokolás derűs hangulatot keltett ugyan, de nem győzte meg a tagokat, miért is a szavazatot semmisenk nyilvánították, lévén Srolának így is elég szavazata.

Megállapították azután a január 6-ikán, szerdán, tartandó nagygyűlés programját, amely a következő:

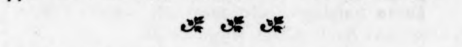
Elnöki megnyitó, Herczeg Ferencről, *Koltemeny, Ábrányi* Emilről, *Emiokratok* (napijegyzetek) *Várdai* Antalról, *az örök incselkedése* (novella) *Bárony* Istvánról, *Két hajó* (költemény) *Kiss* Józseftől, *Vig ebéscélés, Toldasi* Viktortól, *Hegyaljai képek* (részlet egy verses regényből) *Szabó* Endrőtől.

A nagygyűlés után közbejött lesz az *István* főherceg-szállodában; ennek rendezésével *Prém József* és *Sebők Zsigmond*ot bízta meg a társaság.

Nógrádi Pap Gyula 1843-ban született Felső-Pálfalván, Nógrádmegyében. Diákkorában nagy halással volt rá *Erdélyi János*, aki tanára is volt a sárospataki kollégiumban. Már ifjú korában is nagy kedvvel foglalkozott a népköltéssel, ennek a nyoma megvan a költeményein is. Először *Arany János Koszorujában* lépett föl egy műfordítással. Azóta több fővárosi szépirodalmi újságba ír állandóan verseket. A *Nyelvőrnek* és a *Figyelőnek* is munkatársa volt. Első népköltési gyűjteményeink közé tartozik *Palóc népköltemények* című könyve, amelyből a meséket és egy etnográfiai tanulmányt angol nyelvre is lefordítottak. *Nógrádi Pap Gyula* 1868-ban ügyvéd lett és azóta Füleken él.

„BUDAPESTI NAPLÓ“

— Forint helyett korona! —

A BUDAPESTI NAPLÓ

szabadelvű irányában, formáinak frissességében a közönség régi, kedves lapja, amely példátlan olcsóságával most a legszélesebb rétegekben vág magának és a kulturának utat!

Demokratikus reform

— a sajtó terén! —

Január 1-től kezdve a

BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt

egyes számonkint 2 krajczár

Az előfizetési díj az eddigiek fele:

7 frt helyett 7 korona félfévre

3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre

1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy hóra

EGYESÜLETEK

(A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete)

vasárnap délelőtt *Hegedűs Sándor* elnöklésével igazgatósági ülést tartott, melyen *Fekete Ignác* titkár a következő adományokat jelentette be:

Ozveg Török Józsefné 1000 korona, a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete 50 kor., a Zion Jótékonysági egyesület 50 korona, W. F. 6 kor., *Jánosházy Zsigmond* (Pécs) 50 korona, a Szeretkező országos egyesület 25 korona, néhai *Légrády Károly* hagyománya 2000 korona, *Tomka István* a Budapesti Hirlap utján 20 korona, *Photo-Club* 100 korona, *Wodianer Artur* 700 korona, az u. évi postakönyvecskék kiadásából a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaságtól 3000 korona. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezte ki a jótékony adakozóknak.

Az igazgatóság rendes tagokul az I. nyugdíj-osztályba felvette dr. *Fehér Jenő* és *Pápay Jenő* hirlapírókat és a II. nyugdíj-osztályba (övezgyi nyugdíj) beiktatta *Sárkány Béla* Bernát rendes tagot. A *Pester Lloyd* szerkesztősége az igazgatóságba az 1904. évre *Deutsch Antal* és *Veigelberg* Leó és a *Neues Pester Journal* szerkesztősége dr. *Bródy Lajos* és *Sipos Ignác* szerkesztőségi tagokat küldötte ki. Az igazgatóság megállapította az 1904. évi január havi költéselőirányzatot, foglalkozott a hátralevő tagok ügyeivel és elintézte a folyó ügyeket. Az újv alkalmából az igazgatóság jókívánsággal *Falk Miksa* elnök előtt az alelnöki jogokig tolmácsolni. — A *Pester Lloyd* január elsején tölti be fennállása ötvenedik esztendőjét. Az igazgatóság elhatározta, hogy az alkalmából üdvözölni fogja a lap szerkesztőségét és az üdvözlő iratot küldöttség nyújtja át.

(A Magyar Elektrotechnikai Egyesület) tegnap közgyűlést tartott *Straub Sándor* tanár elnöke alatt. Az ülés tárgya, a tiszteletbeli tagok megválasztása

volt. Ez alkalommal *Wolf Sándor* mérnök felolvasást tartott ezen a címen: *Egy fejezet az elektrotechnika történetéből Magyarországon*. Ezután a közgyűlés *Zipernovszky Károly* műegyetemi tanárt, *Blatthy Ottó* és *Déri Miksa* igazgatókat az egyesület tiszteletbeli tagjainak választotta. Befelejtésül *Fischer Béla* kööltött abból a körből érdekes visszaemlékezéseket, amikor a magyar elektrotechnikai ipar alapját megvetették. A megválasztottaknak a disztagsági okleveleket küldöttség adja át.

SPORT

Mertők vívóversenye. A mentők vívóversenyének rendes vezetési zárlata hétfőre, december 28-ára volt kitűzve. Az aznapi postabélyeggel érkező nevezések még a rendes tét mellett (10 korona) fogadtatnak el, az azután érkezők felemelt tét mellett (15 korona). Már eddig is száznál több nevezés érkezett a rendezőség címére. Az összes számottevő fővárosi vívótermeken kívül a vidék is képviselve van. A versenybírószám elnöke dr. *Krasznay Ferenc* országgyűlési képviselő a M. A. Szöv. vívószakosztályának elnöke, tagjai dr. *Hámory László* és dr. *Haberfeld Marcell* mint a M. A. Szöv. képviselői, továbbá *Akay Alajos*, *Békéssy Béla* főhadnagy, *Beri László* főhadnagy, *Fery Oszkár* őrnagy, *Gáspár Artúr*, *Gáspár Kornél* hadnagy, *Halász Gyula* főhadnagy, *Hekler Antal*, *Iványi Gyula*, *Krencsey Géza*, *Lestyánszky Dezso*, *Mészáros Ervin* hadnagy, dr. *Nagy Béla*, *Pálmái Andor*, dr. *Portelek László*, *Szavassy György* főhadnagy, mint az eddigi budapesti nagy vívóversenyek győztesei és helyezettei. A versenyrendezés irodája *Koronaherceg-utca* 3. sz. a. Nemzeti Sport szerkesztősége.

Karácsonyi sportünnep. Karácsony másodnapján a Magyar Athletikai Klub football-játékosai részére házi crosscountry-versenyt rendezett. Huszan indultak a szigeti football-tér alsó kapujától, az ut a hóborította sziget romosportján keresztül vezetett változatos terepen át, visszafelé pedig a főhercegi kastély mellett a sporttelepre.

Egyéni győztes lett *Merényi Lajos* 2. dr. *Kirchknopf* Ferenc, 3. *Vincze Károly*, 4. *Gervay Mihály*, 5. *Medgyessy Iván*. A versenyzők csapatokba is soroltattak indulásuk után. A győztes csapat 37 ponttal a következők: *Merényi*, *Kirchknopf*, *Izsák*, *Máté*, *Stankovits*. A második csapat 51 pontot, a harmadik 52 pontot a negyedik 70 pontot ért el. Díjak ezüst és bronzérmek voltak. A crosscountry részét képezte annak az évszázó ünnepnek, melyet a klub football-játékosai részére rendezett s amely alkalmából szétosztásra kerültek a crosscountry, mint a megelőző batos torna díjai és az a 11 ezüst és 11 bronzérem, melyet a klub választmánya most első ízben jutottott a klub 22 legszorgalmasabb és legeredményesebb football-játékosainak. A versenyrészt karácsony-ünnep követte a szigeti klubházban, mely a késő éjjeli órákig együtt tartotta a társaságot.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A kulisszák mögött.** A múlt nyáron *Feld Mátyas*, a városi jogi szinkör ősmert bohózatírója egy próba alkalmával rendreutasította *Almásy* Iza segéd-színésznőt, aki azonban ezt a rendreutasítást nem fogadta némán. A szóharc vége az lett, hogy *Feld Mátyas* a színházi bíróság elé idéztette *Almásy* Izát. A színházi bíróság előtt leotály tárgyalás igen viharos volt. Ugy *Feld Mátyas*, mint *Almásy* Iza erősen sértő szavakkal illettek egymást. A bíróság miután nagy-nehezen helyreállította a csendet, kihirdette ítéletét, mely *Almásy* Izát elbocsátással sújtotta. A színésznő a meg nem felelőzetés ítélet után becsületsértés vétségéért tett feljelentést a büntetőbírósnál *Feld Mátyas* ellen, aki a tárgyaláson viszonyzatát, emelt a panaszos ellen ama kifejezések miatt, amelyekkel a szóharcban ez őt illette. A kihallgatott két tanúnak *Bihari* Bélának és *Polgár* Gyulának vallomásaiból kiderült csakugyan, hogy a sértelgetések kölcsönösök voltak. Ez alapon a tárgyaló járásbíró mindkét vádlottat büntönsnek mondta ki ugyan a becsületsértés vétségében, de mivel nyomban viszonyzat becsületsértés esete forgott fenn, ugy *Feld Mátyas*at, mint *Almásy* Izát felemeltte a büntetés alól. *Feld Mátyas* megnyugodott az ítéletben, *Almásy* Iza ellenben felebbezett. A felebbezés folytán ma tárgyalta újból az ügyet a törvényszék felebbviteli tanácsa *Kárthy* bíró előadásán alapján. A törvényszék az elsőbíró ítéletét indokainál fogva helybenhagyta s *Almásy* Izát elmarasztalta a felebbezés költségeiben.

§§ **A Kisfaludy-Színház bukása.** Alig van színház, amely annyai viszontagságon ment keresztül, mint az ó-budai Kisfaludy-Színház. A sok viszontagsággal együtt járt a vállalkozó szellemű igazgatók bukása is. *Bokros* József is szerencsét próbált a színházzal, de ő sem tudott boldogulni. Mikor már látták a társulat tagjai, hogy igazgatójuk kezd fizetési nehézségekkel küzdeni, sztrájkolni kezdetek. *Bokros* azonban még ekkor sem adta fel a reményt s mindent elkövetett, hogy friss pénzzel beranyozza a színház homályosodó hírnevét. Szorultságában 400 korona óvadékkal felfogadta pénztárosnőnek *Kunovszky* Gizellát. A pénztárosnő két nap mulva már belátta, hogy az ő állása a színháznál csak tiszteletbeli állás, amelylyel dolog nem jár még akkor sem, ha egész nap a pénztárnál ül is, mert a közönség nem látogatja a dunaparti muzsamentomlot. Ezért felmondta az állását s visszakövetelte az óvadékot le-tett 400 koronáját. *Bokros* igazgató azonban ezt az összeget már rég elfizette gázi fejében a tagoknak s így nem tudta visszafizetni. Ezért került ma sikkasz-

tás büntetével vádolva Kunovszky Gizella panaszára a vádlottak padjára. A tárgyaláson Bokross azzal védekezett, hogy Kunovszky Gizella szóbeli engedelmet adott neki arra, hogy a 400 koronát, amely óvadékok képezett, felhasználhassa. Miután ezt a védekezést úgy a panaszosnő, valamint az írásba foglalt s Bokross által is aláírt szerződés megalkotta, a törvényszék dr. Balázs királyi ügyész vádjára büntőnek mondotta ki a sikasztás büntetésben s ezért az enyhítő körülmények figyelembevételével 4 napi fogházra ítélte s kötelezte a 400 korona visszafizetésére. Az ügyész súlyosbításért, a vádlott és védője pedig felmentvényért feleltek.

§§ **Revolvers mulatság.** Néhány nap előtt Charváth János kőbányai építőmestert, ki mulatozás után vidám hangulatban revolverrel lövöldözni kezdett, a rendőrség letartóztatta szándékos emberölés kísérletének büntette miatt. Kiderült azonban, hogy csak itasságában lövöldözött, a nélkül, hogy bárkit is bántani akart volna. Dr. Sárkány vizsgálóbíró az előzetes letartóztatást helybenhagyta. Charváth védője, dr. Vásonyi Vilmos felnyomódására a büntetőtörvényszék vádtagja Charváth János építőmestert ma szabadlábra helyezte.

§§ **Hítvesgyilkosság.** A budapesti büntető törvényszék esküdtszéke ma ítéletet hozott *Ihász Ferenc* nevű 61 éves napszámos fölött, aki ez év július 20-án agyonlőtte feleségét, *Kovács Erzsébetet*. A dolog-kerülő, részeges *Ihász* folyton ütötte-verte feleségét s három gyermekét. A szegény asszony mindent elkövetett, hogy férjének kedvében járjon, de ennek csak pálinka kellett, nem pedig a jó bánásmód. Az utóbbi időben *Ihász* folyton töltött revolverrel járt és mikor részegen hazavetődött, ezzel fenyegette az asszonyt. Ez év május 9-én is feleségét lelővéssel fenyegette s ezért leánya. Irtézett Nagy Imréné feljelentést is tett ellene a büntető járásbírósnál közösen elleni kihágás miatt. Az ügy tárgyalására a járásbírószék tárgyalási hatánapul 1903. július 21-dikét tűzte ki. Minél inkább közeledett az a tárgyalás ideje, *Ihász*, aki időközben elköltözött családjától, egyre azt hangoztatta, hogy majd leszámol a tárgyalásért a feleségével. A tárgyalás előtti napon, július 20-án reggel alaposan bepálinkázott, aztán elment a feleségéhez. Rövid beszélgetés után előrántotta revolverét s négyzer rálöött a mit sem sejtő asszonyra, aki két halálos lövéstől talála, holtan rogyott össze. A merénylet után *Ihász* elmenekült. Künn a szántóföldekre került s itt az üdözőre *Solymosy Pálra* és *Sós Józsefre* is ráölt, de lövése nem tett kárt senkiben. Hosszas hajszá után végre elörték. A mai tárgyaláson, melyen *Zsitvay Leo* elnökölte, a vádat dr. *Böhm Alajos* királyi ügyész képviselte, *Ihász Ferenc* azzal védekezett, hogy ő teljesen részeg volt s azt sem tudta, mit csinált.

A tanúk kihallgatása után, akik terhelően vallottak a vádlóra nézve a bizonyítási eljárás befejezést nyert s a kérdések szövegezője és a perbeszéd után az esküdtek *dübnöknek* mondták ki *Ihász Ferenc* vádlottat a hitvesársán elkövetett szándékos emberölés büntetésében. E marasztaló verdikt alapján a törvénnyel alkalmazó bíróság *Ihász Ferencet 15 évi fogházra* ítélte. A büntetésből a bíróság a vizsgálói fogság által 5 hónapot kitöltőnek vett. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, vádlott és védője semmisségi panasszal éltek.

Nyiltér.

Hitel-igérvények

Huzás január 2-án, Főnyeremény 300,000 kor. Ára 16 kor.

Mercurbank Budapest, IV., Váci-utca 37.
(Mercur-palota.)
Alapítvány 1876.

A „Vasárnapi Ujság“

a legnagyobb terjedelmű és legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, mely a jövő évvel 51-ik évfolyamába lép, évenként több mint 130 lapon, több mint ezer képpel s rendkívüli mellékletekkel, legjellegesebb írások s művészek közreműködésével jelen meg. Kitűnő írónk, *Mikszáth Kálmán*, mint főmunkatárs, új szépirodalmi műveit kísérőleg a „Vasárnapi Ujság“-ba írja. A „Vasárnapi Ujság“ régi- és újonnan belépő előfizetőinek rendkívül szíves kiállítását, hat nagy ivre terjedő

ünnepi albumot ad ingyen.

E szín- és aranynyomatú borítékkal ellátott díszalbum művészi kivitelű három színes képmelléklettel, s a szövegbe nyomtatott nagyszámú eredeti illusztrációk kívül legjellegesebb írásoktól közöl elbeszéléseket, költeményeket s történeti cikkeket. Ez ünnepi album fele részbe

a Rákóczi-kor emlékének

van szentelve, melyről kiváló becsű cikkeket s nagyrészen kiadatlan, eredeti képeket közöl.

Ez ünnepi album összesen 81 eredeti képet tartalmaz; bolti ára 3 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában.

A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negydedre 4 korona; félre 8 korona.

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalába Budapest, IV., Egyetem-utca 4. küldendők.

(Az e rovat alatt közlőteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK

— (Versecs város) törvényhatósága ma tartotta *Zákó Milán* főispán elnöke alatt tisztújító közgyűlést. Polgármester lett *Wesfert Károly*, ki már 27 év óta szolgálja szülővárosát és aki beközönlő beszédeiben ismételtelen kijelentette, hogy működésében a hazafiság és pártatlanság fogja vezetni. Megválasztottak továbbá főjegyzővé *Kozsarovits Iván*, ügyészszé dr. *Rezucha István*, tanácsnokká *Pavlovits Ignác*, *Márk Antal*, *Bodry Mihály* és *Csaiman Pál*, árvászeki előadóvá *Mikler Gusztáv*, aljegyzővé *Dadics Ljubomir*, pénztárossá *Held Gusztáv* és ellenőrré *Lukits Eta*. Feltűnő volt, hogy a 2500 koronával javadalmazott árvászeki jegyzői állásra egyetlen pályázó sem jelentkezett. A közgyűlést *Zákó Milán* főispánnak bizalmat és elismerést szavazott.

TÁVIRATOK

Bachmuth, (Jekaterinoslawi kormányzóság) december 28. A bajraiki szénbányák egy tárnaja beszakadt és 18 embert eltemetett. A mentési munkálatok a kormányzó jelenlétében folynak.

Santo Domingo, december 28. *Cacelas Ramon* aelnök-jelöltet Santiagóban meggyilkolták.

A pápa az egyházi zenéről.

Róma, december 28. Az Osservatore Romano című újság X. Pius pápának a római bibernok-vikáriushoz intézett levelét és a pápa Motu proprio-ját közli, amelyben a pápa beható utasításokat ad az egyházi zenére vonatkozólag, amely ünnepies és univerzális legyen, abban az értelemben, hogy az univerzális jelleg az egyes nemzetek minden különös kifejezési formájában is megőriztessék. A motu proprio megtiltja, hogy az egyházi zenében és a liturgiai szertartásban banális kifejezési módok használtsanak, valamint megtiltja, hogy az egyházi zenében nők közreműködjenek. A nőket helyettesítsék gyermekekkel.

Bolgár kormányválság.

Szofia, december 28. Az ellenzéknek a szobranjeből való kilépése következtében a politikai helyzet lényegesen súlyosbodott. Kormánykörökben híre jár, hogy a miniszteriumot *Petrov* vezetése alatt át fogják alakítani.

Szofia, december 28. A legutóbbi zajos incidensen után a szobranjeből kilépett ellenzék képviselőik manifesztumot intéztek a nemzethez, amelyben kijelentik, hogy az idej ülészak tartama alatt nem térnek vissza többé a szobranjébe. A felelősséget azoknak kell viselniük, akik a házszabályokat megsértették és a többségnek, amely a házszabályserstést megtúrte.

A macedóniai események.

Szofia, december 28. A *Veserna Posta* értesülése szerint a macedóniai csendőrpáncsnok adátusai, *Soszták* orosz tábornok és gróf *Walits* magyar-osztrák ezredes lesznek.

Konstantinápoly, december 28. A portának az enlente-batalmak nagykövetseibebe intézett közlései szerint 6-naptár szerint való december 12-én mintegy harminc tagu banda lépett át Szimlái és Tugli között a határon és *lovöldözött a török katonákra*. A bandát visszafüzték Kelet-Ruméliába. Hír szerint a bizottság elhatározta a Tirnovácsig közelében levő mahamedán falvak elpusztítását. A Perim-hegységben alakult bandák legközelebb megkezdik munkájukat. A bizottság vezetősége működését nagy titokban folytatja, hogy a török bizottság és a külföldi ügynökségek Szofia-ban ne értesüljenek terveivel. *Kercsekov* bandita főnök, ki az utolsó drinápolyi vilajetben történt mozgalmat vezette és Filippopoliszba tért vissza, Belgrádba utazott és ő is, mint *Szardárv* Franciaországba, Olaszországba és Angliába utazik, hogy forradalmi célokra pénzt gyűjtsön.

Róma, december 28. A *Giornale d'Italia* jelenti, hogy a macedóniai csendőrség parancsnokává *Sesmondó* tábornokot fogják kinevezni.

Columbia és az Egyesült-Államok.

Washington, december 28. (Reuter.) Az itteni columbiai követség megszüntetésére vonatkozó sürgős előkészületek arra engednek következtetni, hogy az Egyesült-Államok és Columbia közötti diplomáciai összeköttetések meg fognak szakadni. A követség csak Hay államtitkárnak hivatalos értesítését várja azokról az okokról, amelyek miatt az Egyesült-Államok nem tehetik magukévé Columbiának a Panamakerdésre vonatkozó felfogását. Egyidejűleg egy tuat amerikai hadihajó részben uton van, részben utrakész, hogy az Isthmuson fekvő hajórajt megerősitse.

Pestis-gyanú hajó.

Hamburg, december 28. A hamburg-délamerikai gőzhajós-társaság *Cordobre* nevű hajón, amely Santosból ma ideérkezett, abba kellett hagynia a szállomány

partrarakását, mert a hajón sok a találtak. A kikötő orvosa elrendelte, hogy sem szabad a hajóra menni és senkinek a hajót elhagyni. A gőzöst a tengeri vontatók és vesztegárba helyezték. A elpusztulásának okát a vizsgálat fogja fel

Közigazgatási táviratok.

Bécs, december 28. (A Budapesti Napl. jelentése.) Eladott: buza: tiszavidéki 78—8.25—8.45, márosi 78—80 kg. 8.35—8.65, b 76—80 kg. 7.90—8.35, mosoni és győri 77—7.75—8.15, tót felvidéki 75—80 kg. 7.80—8.30. Ross: tót felvidéki 72—75 kg. 6.70—6.85, pestmegyei 72—74 kg. 6.75—6.85, különféle magyar 71—74 kg. 6.55—6.75 K. Arpa: morvaországi 7.20—8.50, észak-magyarországi 6.70—8.30 K. Magyar tengeri: régi 6.—6.25, új 5.35—5.55 K. Magyar zab 5.60—6.20, válogatott 6.65 K.

New-York, december 28. (Terménytőzsde. (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 14.10 (13.70), Dec-re 13.81 (13.32), Márciusra 14.15 (13.66). New-Orleans-ban helyben 13.8 (13.4). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 9.10 (9.30), Stand white Philadelphian 9.05 (9.25). Refined in Cases 11 80 (12.—). Credit Balances at Oil City 1.90 (1.90). — Zsír: Western steam 7.25 (7.10). Rohe és Brothers 7.25 (7.25). — Tengeri irányzata szilárd. — December-re 53.— (52.—). — Márc-ra —.— (—.—). — Májusra 51.— (50.5/8). — Buza irányzata szilárd. — Píros ősi helyben 95 3/4 (95.5/8). — Dec-re 94.5/8 (94.5/8). — Márc-ra —.— (—.—). — Májusra 87.5/8 (86.5/8). — Juliusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.5/8 (1.1/8). — Kávé: lair Rio T. sz. 7.5/16 (7.—). — Dec-re 6.90 (6.65). Márciusra 7.15 (6.95). — Liszt: Spring Wheat cears 3.70 (3.70). Cukor: 3.——3.1/8 (3.1/8—3.1/8). Ór: 28 60—28.75 (25.50—.—). Bés: 12 37—12.62 (12.37—12.62). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 28. (Terménytőzsde. (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Dec-re 81.5/8 (81.5/8). Márc-ra —.— (—.—). — Tengeri irányzata szilárd. — Dec-berre 41.5/8 (41.5/8). — Zsír: Januárra 6.70 (6.70). Májusra 6.92 (6.80). — Szalonna snort clear 6.43 (6.43). — Sertészsír: Májusra 12.55 (12.42). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Fehér szálak.

Bár az erdőn, rónaságon
Sűrű, fehér hó szítál,
A hólepel alatt mégis
Rejtve egy-egy zöld fűszál.

Meghuzódik s mintha szólna:
„Nem jöhet oly forogtet,
Mely a nyárnak minden ékét
Nyomtalanul törje meg. —

Fejemen is itt meg amott
Csillog ezüstfűszer szál
S jelzi, hogy az idő szárnya
Fölöttem, is tovaszál.“

De mint a hólepel alatt
A zöld fűszál ki nem hal,
Szivemben is, fehér hajjal,
Felhangzik még egy-egy dal.

El ne hagyj oh, te pinyán dal,
Míg te maradsz én velem,
El nem szállnak a szivemből
Hűsűg és szerelem.

Feleki Sándor.

† **Az elsőszülött leány joga.** Sajátos örök-lési jog divatos Thélósz szigetének görög lakossága között. A szikár, szegényes sziget, amely Rhodostól körülbelül tíz mérföldnyire fekszik, teljesen elhagyott vidéken van; az egész éven át nem vet ott horgonyt hajó és a posta forgalma még a közeli Rhodussal is a lehető legkisebb. A szigetnek e hagyott fekvése eredményezte azt, hogy rajta évszázadokon át lenn-állott szokások, erkölcsök és ruhakodások csodálatosan megtartották eredeti alakjukat. A legsaját-ságosabb ezen szokások között kétségtelenül az, hogy ezen a szigeten a család legidősebb leánya örökli a szülőknek egész vagyonát, a nélkül, hogy a többi testvér a legeszekelebb örökölési joggal is bírna. Ez a szokás okozza azt, hogy leg-többnyire csak a legidősebb leány megy férjhez. Ha már most a férjhezmenendő idősebb leánynak még három vagy négy nővére van, ugy azok a szü-lők halála után férjhez ment nővérukhöz költözköd-nek, hogy annál cselédszolgálatokat végezzenek. Az ottani papok, püspökök és patriarkák meg akarják e szokásokat változtatni, sőt maga a török kormány is fáradozik ezen. Sikerül azonban még nem volt eddig, s a meggyökeresedett szokás megmarad.

† **Az anyasáznárné humora.** A kínai özvegy oszárkózt valami kegyetlen humor jellemzi. Ez akkor nyilatkozott meg legutóbb, mikor kedvenc szolgája, Li-Lien-Ying megbetegedett. Lázban fektült és a császárné nagy aggodalmában több bennszülött orvost hívatott, akik megvizsgálván a betegét, kijelentették, hogy nincs semmi komolyabb baja. A császárné azonban nem érte be ezzel a kijelentéssel s írásbeli garanciát kért az orvosoktól arra, hogy teljesen helyreállítják az egészségét. Minthogy a szolgáló élemedett korban van, nem valószínű, hogy az orvosok nyugodt lélekkel elmernék vállalni a felelősséget. A balsiker a császári kegy olyatén elvesztését hozná magával, hogy az élet teherre válna nekik és legelső alkalommal megölnék magukat. Kegyeztetés és öngyilkosság Kínában ugyanis szinonim fogalom.

† **A világ leggazdagabb famillája.** Az amerikai lapok a legutóbbi időben folyton Rockefelleréket emlegetik a világ legvagyonosabb famillájának. Az alkalmat erre azok a nyilatkozatok szolgáltatják, amelyeket az ifjabb John D. Rockefeller első gyermekének születése alkalmával tett. Ez az újszülött gyermekleány, akinek Abby-Aldrich nevet adtak. John D. Rockefeller, a petroleum-herceg, a kis leány nagyapja kijelentette, hogy mérhetetlen vagyonának legnagyobb részét kis unokájára hagyja. Rockefeller vagyona az utolsó tíz esztendő alatt óriási mértékben megnövekedett. Azt mondják, hogy hatszázmillió koronáról négy milliárd koronára szaporodott. Ha ez a szaporodás ilyen mértékben folyik továbbra is, a kis Abby kisasszony hatvanéves korában 349,424,000,000,000 korona vagyonnal rendelkezhetik.

† **Kártyajáték Angliában.** A kártyajáték témája mindig aktuális és azért érdemes felsorolni egy pár adatot játékosok szerencséséről és veszteségeiről Angliában. Egy 1790-ik évi naptárból kitűnik, hogy a hazárdjáték Angliában a XVIII. század végén nagyban virágzott. Ekkor történt, hogy egy Thyme nevű játszót kizárték egy klubból, mert elkövette azt a halálalans szemtelenséget, hogy két hónap alatt 300,000 koronát nyert. Egy O'Birne nevű ur egy Harvez nevű fiatalúrtól 2,000,000 koronát nyert.

— Ezt lehetetlen kifizetnie, — szölt a szerencsés nyerő.

— Miért volna lehetetlen? A birtokomat ha eladom, kapok ennyit.
A nyerő erre azt ajánlotta a könnyelmű ifjunak, hogy fizessen ki 200,000 koronát és a többire játszzanak még egyszer. Ez elfogadta az ajánlatot és nyert. A leckét azonban megszivlelte és többet nem játszott. Brooksban volt egy játékszálló, ahol farakt játszótak és pedig oly nagyban, hogy a legkisebb tét ezerekorona volt. Ott gyakran megeseit, hogy egyik-másik

játékos egy éjten át 200,000 koronát nyert vagy vesztett. Whitey játékszállója híres volt abban az időben arról, hogy ott igen nagy összegekben játszóztak. 1844-ben Londonban és környékén nem kevesebb, mint husz játékszálló volt. — Két évvel később szigorú törvényt hoztak a hazárdjáték ellen, de ez nem akadályozta, hogy titokban igen nagy összegekben is játszanak. Hogy mennyit játszanak Londonban? Alig mulik el nap, hogy egy-két játékszállót föl ne oszlatnának. Mindez azonban nem használ. Egy hazárd játékszálló helyébe kettő nyílik meg és aki ezekben nem játszik, a lóversenyekre jár és pénzét a totalizátor torkába dobálja. Csak úgy, mint nálunk.

KÖZGAZDASÁG

Az Osztrák-Magyar Bank. Az Osztrák-Magyar Bank állása 1903. december 28-ikán: Bankjegyforgalom 1,658,260,000 korona (+ 19,192,000 korona). Ércérszlet 1,468,017,000 korona (— 9,216,000 korona). Váltótárca 320,360,000 korona (+ 20,481,000 korona). Lombard-üzlet 41,015,000 korona (+ 1,442,000 korona). Adómentes bankjegytartalék 206,613,000 korona (— 28,396,000 korona).

Az Urkány-Zsilvölgyi Magyar Közszékhelyi Részvénytársaság e hó 28-án *Ullmann Adolf* alelnök elnöklése mellett, mintán *Bellezse Fernand* igazgató-sági elnök gyengékedése miatt nem jelenhetett meg, rendkívüli közgyűlést tartott, melyben az igazgatóság arról tett jelentést, hogy a vállalat a Salgótarjáni közszékhelyi r. t.-gal közösen, azaz egyenlő arányban a Felső-Zsilvölgyi Közszékhelyi Társulat összes bányarészeit megvette. Az ez által, valamint a lupányi „Victoria” bányának és több más bányá és bányajogostványának már korábban történt megvásárlása által szükségeltetőknek megszerzésére, továbbá a Petrozsény-Livarény-Lupényi helyiérdeki vasút r. t. vonalán, melynek összes részvényei az Urkány-Zsilvölgyi társulat birtokában vannak, eszközökét nagyobb mérvű befektetéseknek fedezésére, végre pedig az eddig igénybe vett üzemeltető visszatérésére az igazgatóság azt a javaslatot teszi, miszerint a társaság eddig 4,800,000 koronát kitevő alapitokéje 15,000 darab. egyenként 80 korona névértékű új részvény kibocsátása által 6,000,000 koronára emeltessék és az ezzel kapcsolatos alapszabálymódosítások keresztülvitessék. A közgyűlés az igazgatóság ezen jelentését tudomásul véve, annak javaslatait egyhangulag elfogadta. Az elnök erre jelentette, hogy az igazgatóság elhatározta, miszerint az újonnan kibocsátandó 15,000 darab részvényből, ámbár a társasági alapszabályok szerint a részvényesek elővételi jog nem illeti meg, 7500 darabot a régi részvények birtokosainak részvényenként 90 franknak megfelelő 85-65 K. árfolyamon oly módon felajánl, hogy birtokukban levő minden 8 darab régi részvényre egy új részvény essék. Ezen elővételi jog 1904. január 8-tól 15-ig gyakorolható. Az új részvényesek az 1904. évi üzleteljárásnyében a régi részvényekkel egyformán osztozkodhatnak. A fennmaradó 7500 darab új részvényt a Ma-

gyar Általános Hitebank ugyanezen feltételek mellett fix átveszi.

A nem okleveles gazdaszisztek sérélméje. A nem okleveles gazdaszisztek egyesületének küldöttsége *Szluha István* elnök, országos képviselő, dr. *Horváth* alelnök és *Merza Márton* igazgató vezetésével ma délelőtt a képviselőházban tisztelgett *Tallian Béla* földmívelésügyi miniszternél. *Szluha István*, a küldöttség szónoke előadta, hogy a gazdaszisztekről alkotott újabb törvény sérelmes a nem okleveles gazdaszisztekre, és arra kérte a minisztert, hogy e törvény sérelmes intézkedéseinek törléséről vagy orvoslásáról intézkedjék. A kérelmet írásba foglalva is közzétette *Tallian Béla* miniszterrel, aki megígérte, hogy a dolgot tanulmányozza és biztosította a küldöttséget jóakaratairól.

Fizetésektelenségek. Évesből jelentik, hogy *Lautzer Móric* selyemárgyártó cég fizetésképtelen lett. Tartozása áruban és pénzben 550,000 korona.

Vásárosarnok. (*Vámos és Bruszt* hatóságai közvetítők jelentése.) Az ünnepek elmúltával az élelmiszerpiacon nem fejlődött ki oly élénk forgalom, mint a rendes hétköznapi vásárokon. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: *Husfélék:* vidéki marhahús eleje 68—90, hátulja 80—100 korona, 100 kilónként. Ötöt borjúk bőrbén, hosszan, mérve súlylevonás nélkül, 90—110 fillérrel nyertek elhelyezést kilónként. Lehúzott sertés húsa 106—116, sertés húsa szalonnával 108—120 fillér kilónként. Az újvi vásárokról szánt napos malacoknak legkésőbb folyó hó 30-án it kell lenni, mert legmagasabb árak akkor érhetőek el. *Tojásban* változatlan az üzlet és ma I. rendű trissz telt áru 76—81, apadt 68—74, meszes 64—66 koronával jegyzett eredeti ládánként. *Tejtermékek.* I. rendű s. övelkezeti teavaj 230—250, jó trissz ösözvaj 190—200, tehéntúró 20—24 fillér kilónként. *Vágott baromfi.* I. rendű szepén, tisztán kezelt hizott ludak kilója 116—130, pulykáké 120—140 fillér. *Vadfélék.* Szarvaszörű nagy nyulak darabja 250—270, fácán párja 6.—8.—korona, szarvas 60—76, vadászó 60—110, óz 120 fillér kilónként. *Délgymölcsöt* a következő árakon szállítanak vidékre: I. r. narancs 300-as 8.50. 360-as 7.50, 200-as 7.50 korona ládánként, I. r. citrom 300-as 6.—, 800-as 7.— korona ládánként. *Kosármarancs* 100 kilója 22.— korona. *Kosármandarin* kilója 36 fillér.

Budapesti juhvásár. December 28. Felhajtott 79 darab juh. Egyéjségi árak: Kiselejtett juhokért 18—24 K. páronként. A csekély felhajtás folytán az üzlet nem fejlődhetett.

Sertésközvetítés. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvárhoz intézkedése.) December 28-án. Felhajtás: Zsirteszt, ugyanint öreg I. rendű — kilogrammon felül — — darab, II. rendű 250—350 kilogrammmal — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, középső 220—300 kilogrammmal — darab, könnyű 220 kilogrammmal — darab, süldő — darab, malac — kilogrammmal — darab. Összesen — darab. Hússertés ugyanint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogrammmal — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammmal — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 830 darab, 462 darab süldő, 603 napi maradvány 91 darab, 316 darab süldő, összesen 871 darab, 778 darab süldő. Eladott 783 darab sertés, 531 darab süldő. Maradvány 83 darab, 197 darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak szilárdak. — Következő árak jörcetettek: Zsirteszt: Öreg I. r. 250 kgr.-on felül 99—100 fillérig,

REGÉNY

Egy kis garnizonból

— Katona karkép —

Irta: BILSE hadnagy

(15)

Igy közeledett lassanként karácsony. A kaszárnya udvarát hó borította, minden kietlen, elhagyott, fagyos volt, mert az utolsó napokban igen nagy volt a hideg.

A legénység nagyrésze szabadságot kapott az ünnepnapokra s a szolgálatban mindenki öszszeszedte minden erejét, hogy az utolsó pillanatban ne zárhassák el őket a váruvartörömöktől.

A tisztikar tagjai, persze szabadság nélkül, csaknem minden este átrándultak a szomszéd városkába, hogy karácsonyi ajándékokat vásároljanak be, mert haza csak egyik utazott közülök, a többi a kaszárnyában rendezendő kis ünnepségen akart egymásnak ajándékkal kedveskedni.

Borgert és Leimann ajándékokkal megpakodva tértek haza, mindent össze-visszavásároltak, ami csak tetszett nekik. Ha majd pénzük akad, ki is fogják fizetni. Hisz a kereskedő oly örömet hitelez, csak árujától szabaduljon meg.

A város kereskedőnegyedében kellemes kis vendéglő is volt és többször megtörtént, hogy az urak kissé vidám állapotban utaztak haza az utolsó vonattal.

Egy este az új rizling is nagyon ízlett és mindnyájan kissé ingadozva értek szállásukra késő éjjel.

Az ezred-adjutáns szolgálati telegrammot talált asztalán és a késő óra ellenére is át kellett mennie az ezred-irodába, hogy a dolgot elintézzé.

Erősen havazott és az éles nyugati szél vad játékkal forgatta a pelyheket a hideg levegőben

ugy hogy szemlelunyva csak nehezen találhatta meg az ösmertés utat.

Az éjfél óra, a kellemetlen szolgálat éppen-séggel nem tetszett a kényelmes Müllernek, aki nyagokat is szitkozódott az éjtszakára, míg a faszoron keresztül a kaszárnyának vágott. Különbben is boros állapotban többnyire rossz kedve volt, szeretett veszekedni és ilyenkor nem a leg-szeretettelőbb formában adta tudtára az illetőknek adjutánsi méltósága jelentőségét és szolgálati tapasztalatát. Társai azt egyszerűen nagy-zási hóbortnak minősítették. A hóval lepett levegőben csak az őrszoba kivilágított ablakánál láthatta a pihéket táncolni, de benn az őrszobában már aludt az ügyeletes és két közlegény.

Az inspekciós tiszt már ott járt s így kénye-lembe helyezték magukat, lerakták a sisakot, kardot, kigombolták kabátjukat és meleg takarót hozták át a kaszárnyából.

Őrségen Rőse közlegény állott. Az őrházban keresett a rossz idő ellen menedéket s kezében fegyverével a fekete-fehérre festett házikó hátsó falánál állott. Mért ne tette volna ezt? Hisz feltétlenül megengedték.

Gondolatai messzi jártak, szüleinél, testvéreinel, kiket két nap mulva, hosszú idők elteltével végre látni fog. Mennyire örült annak az idő-nek, amikor majd mint déleleg lovaskatoná udvözölni fogja szeretteit, régi jó barátait, az istállóban a jó öreg Jancsi lovat, a fehér teheneket és a hizott disznókat.

Gondolataiból hirtelen egy hang riasztotta föl:

— Őrség!

Az őrházikó oldalába vágott kis nyílásnál tekintett, de senkit sem vett észre. Csak egy második, a téli éjszakában hangosan felhangzó kiáltásra lépett ki s az átláthatatlan hősézésben egy feléje közeledő alakot vett észre.

— Mért nem tisztelegsz, disznó! — kiáltotta az ezred-adjutáns.

— Boesánatot, hadnagy ur, nem vettem észre.

— Fogd be a szád, hazug számar, elaludtál az őrházban, már egy öröklet óta állok itt és várok. De majd megmutatom neked, paraszt, hogy máskor hogy kell viselkedned.

Evvél elment s otthagya az ijedségtől megdermedő Rőset, az ezredirodában pedig a következő jelentést írta:

„A 12—2 óráig álló őrszemet az őrházban alva találtam. Kétszeri hívásomra jelentkezett csak s azt a védekezését, hogy nem vett észre, már előre is hazugságnak kell kijelentemem, mert határozottan láttam, hogy aludt.”

A jelentést az ezredes asztalára tette, aztán ágyából kiszóllította az inrokat és a hideg folyosón csaknem tíz percig tárgyalt az egy ingben álló emberrel, aztán hazament. Igaztársát le-csillapította, tehát nyugodtan alhatott.

December 22-én délután Schmitz tizedes visszatért börtönből.

Azelőtt büszke, deli tartását elvesztette, arca sápadt volt s különben hetykén kipódrött fekete bajusza kusztalan lógott le szája szögletére. Gyánakvóan nézett szemközt jövőkre s ha egy katoná tisztelgett neki, különös barátságosnak tekintette, mert minden szemből azt a gondolatot olvasta ki:

— Nézzetek, itt jön egy bűnös, börtönviselt ember.

Mikor a svadron-irodában jelentkezett, az írodatiszt kezét nyújtotta neki.

— Nagyon sajnálom, kedves Schmitz, hogy el kell vesztennem, mert mindenkor hü emberem volt, akivel büszkélkedtem, mert senki sem ért föl vele. De az ezredes elrendelte, hogy rögtön boesássam el. Az őrmester a többi majd elintézi. Vigasztalja az a tudat, hogy egy gaz gondolkodás-mód áldozata. En minden jókat kívánok magának s ha valaha szolgálatára lehetek, a legnagyobb örömmel teszem azt meg. Isten vele!

Schmitz csak nagynehezen fojtotta el könnyeit, de a százados már tovább ment az istállók felé. Valóban fáj neki, hogy ezt a derék katonát,

csón sorsjegye 230.—, Kassa-kereskedelmi vasúti részvény 354.50, Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1595.
 Bécs, december 28. (Osztrák értékek sorszáma.) 4²/₁₀-os papírjárdék 100.70, 4¹/₁₀-os osztrák aranyjárdék 120.75, 1890-es sorsjegye 155.90, Osztrák hitelrészvény 470.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyesület 528.75, Osztrák-magyar bank 1590.—, Déli vasút 88.—, Dunapözüzbányászati részvény 890.—, Dobányrészvény 351.50, Császári és királyi arany 11.38, Németbankváltó 117.25, 4²/₁₀-os ezüstjárdék 100.70, Osztrák koronajárdék 100.70, 1894-ik sorsjegy 260.—, Osztrák hiteltörlesztési részvény 690.75, Unionbank 549.50, Osztrák Lánderbanc 447.50, Osztrák-magyar államvasút 679.25, Kihavólygi vasút 419.75, Alpeji bányarészvény 419.50, 20 frank arany 19.06, Londoni váltó: 239.30 Bécsi tramway Litt B. —, Bécs Tramway Litt A. —, Lipót kohó 317.—, Az irányzat szilárd.

Bécs, december 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 689.—, Magyar hitelrészvény 737.50, Angol-Osztrák bank 282.50 Bécsi bankjegyesület 529.50 Union bank 550.—, Lánderbanc 448.50 Osztrák-magyar államvasút részvény 678.—, Déli vasút 88.—, Kihavólygi vasút 420.—, Eszaniurányi vasút részvény —, Dobányrészvény 352.50 Rimannurányi vasút 502.50, Alpeji bányarészvény 419.—, Májusi járadék —, Magyar koronajárdék 98.95, Török sorsjegyek 139.25 Német birodalmi márká 117.25 —, Napoleon'or 19.06.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, december 28. (Tözsdei tudósítás.) A mai tözsdei forgalma csekély volt. A spekuláció tartózkodó álláspontra helyezkedett, mert a keletkezett hírek kevésbé kielőrtök; továbbá a pénz megráglása is nyomásztólóg hatolt. Alacsonyabb félvérialy jögyezésk is elkedvetlentettek. Bankok és vasutak gyöngültek, szentérikék ellenben szilárdak voltak. Utimópénz 6 százalék. Magánkamatlab 3¹/₈%.

Berlin, december 28. (Zárólag.) 4²/₁₀-os papírjárdék 101.—, 4¹/₁₀-os osztrák aranyjárdék 102.80, Kihavólygi vasút —, Magyar koronajárdék 98.25, Osztrák-magyar államvasút 145.75, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 88.25, Magyar vasúti beruházási kölcsön —, Alpeji bányarészvény —, Disconto-Commandit 197.40, Aitalános villamosaság Edison 220.80, Geisenkirchener 221.75, Laura-kohó 238.50, 4²/₁₀-os ezüstjárdék 100.90, 4¹/₁₀-os magyar arany járadék 100.10, Osztrák hitelrészvény 217.10, Déli vasút 17.10, Károly-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.—, 4¹/₁₀-os orosz kölcsön 99.30, Török dobányrészvény —, Olasz járadék 103.89, Magyar hitelrészvény —, Dynamit Trust 161.—, Harceni 206.40, Az irányzat nyugodt.

Berlin, december 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4²/₁₀-os magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék 99.20, Osztrák hitelrészvény 217.50, Osztrák-magyar államvasút 146.—, Déli vasút 117.50 Bismarckvasút 216.—, Kihavólygi vasút —, Orosz bankjegyek készpénz —, Buschtiehraci —, Orosz bankjegy —, (Ultimo), Lombard —.

Páris, december 28. (Zárólag.) Osztrák-magyar államvasút —, Uj török konzol 84.17, Egyiptomi járadék —, Osztrák Lánderbanc 494.—, Páris bankjegyesület 1139.—, 3¹/₁₀-os francia járadék 97.42, 4¹/₁₀ spanyol járadék 88.87, 3¹/₁₀ uj török konzol járadék 98.50, Crédit foncier de France 695.—, Alpeji bányarészvény —, 4¹/₁₀ 1890. román kölcsön —, Görög kölcsön 215.—, Váltó Olaszországra 1/2 pari, Váltó Amsterdamra 200.16, Váltó Brüsszelle 1/2 pari, Do Beers 518.50, Chartered 60.25, 5¹/₁₀ bolgár kölcsön 421.—, Magyar aranyjárdék 103.—, Déli vasút 92.—, Váltó Londonra 251.60, Osztrák aranyjárdék 102.60, Török sorsjegy 133.75, Meridional vasút 72.—, 4¹/₁₀ olasz járadék 104.47, Ottomanbank 593.—, 3¹/₁₀-os francia járadék —, Osztrák földhitelezési 152.—, Déli vasúti elsőbbségi kötvény 329.92, 4¹/₁₀-os 1896. román kölcsön 89.50, Dobányrészvény 378.—, Váltó Bécsre 103.63, Váltó német piacokra 121.84, Rio 1248.—, East

törődik az figyelmességekkel, szívességet jobban szeretem, mint a virágait.

Aztán lábujjhegyre állva, nyakamba kapaszkodott, gyöngédien lehuzott magához, esztanó csókot nyomott arcomba, nagyokat tapsolt és elillint.

— Hová mész? — kiáltott Laura feléje.
 — Gyöngyvirágot szedni — válaszolt Letizia, vissza szem fordulva.

A szép asszony hosszú tekintete nem tudtj kiszakítani zavaromból és távoztával könnyek tolitak szemembe.

Az egész idő alatt, míg a villában voltunk, a szép asszony egyetlen egy alkalmat sem szalasztott el, hogy hatalmát biztosítsa fölöttem és összemérje azzal, akitől elragadtott. Letizia lett varázshatalmának próbaköve és én a rab gyalázatos alkalmazkodó-képességével odaadtam magamat, hogy kipróbálhassa kétéleketem. A száz apró ily epizód egyike volt a következő:

Egy kirándulásunk alkalmával Albruzziékkal fölmászunk a magaslatra és a nők a szél miatt kendőt kötöttek fejükre. Egyszerre a szélvész hirtelen lekapta Lauráról a kendőt és signor Albruzzi és én utána rohantunk, de nem tudtuk megkapni. Végre a kendő egy barlang szájánál egy sziklán megakadt.

— Most mi lesz? — kérde signor Albruzzi.
 — Utána megy az ember; a lovagiasság nem áll meg a fele uton.
 Letizia kacagása hirtelen elnémult és komolyan szolt:

— De veszedelmes.
 — Jó ég! Ha ezt elődeink hallanák.
 És e szavaknál a szép asszony ismét tüzes pillantásokat vetett reám.

Erre megjött vállalkozókedvem és hiába esdekeltem szegény feleségem, akit Laura emiatt kinevetett, elindultam a kendőért a nyaktörő

Rand 177.—, Randfontein 66.75, Magyar Jézálogbank 565.—, Az irányzat gyenge.
 Frankfurt, december 28. (Zárólag.) 4²/₁₀-os papírjárdék 101.35, 4¹/₁₀-os osztrák aranyjárdék 102.75, 4¹/₁₀-os magyar aranyjárdék 100.75, Osztrák hitelrészvény 217.60, Osztrák-magyar államvasút 146.20, Bismarckvasút 106.10, Buschtiehraci vasút —, Londoni váltóár 20.42, Bécsi bankjegyesület 135.25, Villamos részvény 141 —, 3¹/₁₀-os magyar aranykölcsön —, 4²/₁₀-os ezüstjárdék 101.35, Osztrák koronajárdék 101.20, Magyar koronajárdék 99.20, Osztrák-magyar bank 115.20, Déli vasút részvény 17.25, Kihavólygi vasút —, Bécsi váltóár 852.66, Párisi váltóár 81.16, Unio bankrészvény —, Alpeji bányarészvény 207.—, Az irányzat esendés.

Frankfurt, december 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyvámok januárba. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.80 Német bank 223.80, Disconto —, Berini kereskedelmi bank —, Geisenkirchener 220.70 Harpeni 200.50, Laura-kohó 239.—, Olasz járadék —, Hibernia 216.20, Az irányzat tartott.

Ramburg, december 28. (Zárólag.) 4²/₁₀-os ezüstjárdék 101.—, 1880. sorsjegy 156.50, Déli vasút 17.50, 4¹/₁₀-os osztrák aranyjárdék 102.80, Osztrák hitelrészvény 217.55, Osztrák-magyar államvasút 145.70, Olasz járadék 103.60, 4¹/₁₀-os magyar aranyjárdék 100.10, Az irányzat gyengült.

Budapest-kőbányal jelentéskereskedelmi csarnok aertése.

Dec. 28. A szerkesztet irányzata: délnk.
 A) Hisszt szerkeszté ára: L A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban 114—116 fillérik. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérik. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 119—120 fillérik. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 119—120 fillérik. Fialat könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérik. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérik. Közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) — fillérik. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérik. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérik. Közép (páronkint 280—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérik. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérik. IV. Romániai eredeti (Stachel): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérik. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérik. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 118—119 fillérik. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 116—117 fillérik. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 115—117 fillérik.

Ser tésliót szám 1903. december 26. napján volt készlet 27.701 darab. — 1903. december 27. napján felhajtott 210 darab. — 1903. december 27. napján elcsillított 2865 darab. 1903. december hó 28. napjára maradt készletben 25.846 darab.

Napirend.

Napló: Kedd, december 29. — Római katolikus: Tamás. — Protestáns: Dávid. — Görög-orosz: (december 16.) Aggeusz. — Zsidó: Toboth. 10. Jer. ostr. bj. Nap két: 7 óra 34 perker. — Nyugszik: 3 óra 59 perker. — Hold két: 12 óra 43 perker délután. — Nyugszik: 1 óra 45 perker éjjel.

A miniszterek nem fogadnak.
 Téli kiállítás a Múcsarnokban nyitva 9 órától 4 óráig. Belépődíj 1 korona. Este 7 órától 11-ig sétalgyverseny.
 Könyves Kalmán-társaság képkiallítása Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul.
 Nemzeti Szalon telti tárlata nyitva egész nap. Belépődíj 50 fillér.
 Téli kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

uton és negyedórni életveszélyes fáradozás után visszahoztam a kendőt.
 Letizia könnyes szemekkel szorított köblére. Elvette tőlem a kendőt és szótlanul átnyujtotta barátónőjének, aztán karomba kapaszkodva mentünk hazafelé.

Hazaérve Laura gyöngédien közeledett Letiziához, de a szegény asszony hidegen fogadta a nyájkosdásokat.

Távozóban hallottam, amint Laura kissé idegesen megjegyezte:

— Hát mit is csináltam neked?
 — Tisztában engedtel a szivedbe látni, — szolt Letizia szigoruan.
 — És mit láttál benne?
 — Egy nagy adag önzést.
 — Köszönöm.

És nemskára Letizia így szolt hozzám:
 — Holnap megyünk haza, ugy-e?
 — Holnap hazamegyünk.

Ugy is történt.

XXV. Későn.

Attól a naptól kezdve nem láttam Letiziám arcán annak a boldogságnak kifejezését, amely egykor büszkeségem volt. Talán belelított abba a bomlályba, amely ráborult lelkiismeretemre? Hangja, beszéde megszabadított a félelem kínjától; csak egy kétség érinté ártatlan lelkét; a kétség a barátság iránt. Laura rá nézve egy elvesztett illuzió volt, az első s a legdrágább, amely tűzhelyén kívül érintkezésbe hozta őt a világgal.
 Amidőn a bizonytalanság és kétély e változása megszűnt bennem, gondolatoma vizsátért Laurához és jobb gyönyörökről álmodoztam.

(Folytatás következik.)

Szanatórium-kiallítás a régi képziselt este 8 óráig. Belépődíj 60 fillér.
 Nemzeti Múzeum. Régiságtár. Nyitva — 9 óráig.
 Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) A. e. 9-11. 1 óráig.
 Földtani intézet múzeuma (Szeferia-ut 14.) nyitva délelőtt 9—11 óráig. Belépődíj nincs.
 A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétfőnap fél 10-től fél 2-ig.
 A fódors könyvtár (Károlyi-kört 28.) mindennap nyitva van, kőznapok délelőtt 9—11-g, vasár- és ünneppnapok 9—12-ig.
 Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-g.
 Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-g.
 Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 és 3—8 óráig.
 Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-g.
 Az aquinumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Andrei-ut. Helyérdekű vasút a Pálffy-teről.
 Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
 Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakosztály, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a hazai-pari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokraták is eszközöl) a városligeti park eszarnokban (vassár és ünneppnapok is) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A kiállítás kirendeltségak központi üzemeltetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, december 28.

Hazánkban az idő borús és Erdély, meg a tengerpart kivételével minzefelé előfordult kisebb mennyiségű csapadék, mely jobbra hazaválaszt jár.
 A hőmérséklet különösen az ország északi felében, hol délk széllek is fújnak, silyedtet jelentékenyen, egyhött pedig a fagyoktól körül igazodik.
 A magas levegőnyomás Észak-Európát, az alacsony pedig Dél-Európát borítja.
 Európában az idő hűvösebb lett és számottevő csapadék Olaszországban, meg a Balkánon esett.
 Kiállítás: Hideg idő várható, helyenkint, — főleg az ország déli felében — havazással és éledek szelekkel.

Vizállás.

	Dec. 28. 24. m ó e r	Dec. 28. 24. m ó e r
Duna	Schärding 0,94 0,45	Tisza M.-Sajót 0,00 0,25
	Páras 1,24 1,60	Tisza-eköz 0,36 0,50
	Lina 1,31 1,17	V.-Nagyér 0,90 0,21
	Böcs 1,11 0,28	Tokaj 0,16 1,86
	Pozsony 1,19 1,41	Tisza-Füred 1,40 1,14
	Komárom 2,22 2,22	Szolnok 0,25 1,24
	Budapest 1,91 2,25	Csepreg 0,88 1,00
	Paks 1,46 2,28	Szeged 1,11 1,60
	Mohács 2,78 2,38	Török-Bécs 1,69 2,26
	Gombos 5,70 4,28	Titell 3,61 4,10
	Tyútszó 2,48 4,66	Ónódra Hárfa 0,25 0,2
	Pancsova 4,21 4,40	Topolya Hoór 0,20 0,2
	Orsova 4,10 4,14	Bodrog Zemplén 1,10 1,7
Morva	Magyarlápa 2,75 2,41	Sajo Zsolca 1,27 1,2
Vas	Zelina 0,39 0,38	Ferrad H.-Nemeth 0,16 0,2
	Trencsén 0,47 0,16	Berettyó Margita 0,10 0,10
	Szered 0,74 0,23	B.-Júfalu 0,35 0,32
Hába	Sz.-Göthárd 0,28 0,23	Causca 0,25 0,27
	Sárvár 0,28 0,22	N.-Váradi 0,15 0,11
	Győr 2,25 2,50	Bélenyes 0,43 0,20
Dráva	Pestán 1,08 1,12	Touke 0,20 0,22
	Zákány 0,14 0,23	Garambón 0,28 0,26
	Barka 0,10 0,21	Borosjenő 0,24 0,26
	Keszik 1,62 1,38	Hétkás 0,20 0,16
Mura	M.-Szabad 0,20 0,20	Gyoma 0,21 0,18
Száva	Szabad 1,08 1,24	Gy.-Főváros 0,44 0,34
	Sárvár 2,27 2,48	Brassóka 0,18 0,04
	Mitrovica 2,47 2,48	Soborain 0,1 0,1
	Debrő 2,20 2,20	Arad 1,29 1,36
Szamos	Métes 0,46 0,36	Mákó 0,25 0,28
	Santárna 0,20 0,11	Brassóka 0,16 0,18
Kraszna	N.-Mádony 0,20 0,20	Sajó 0,16 0,18
Latorca	Munkács 0,20 0,20	Tisza Kiszéty 1,11 1,22
Laborca	Homonna 0,18 0,18	Toskovár 1,22 1,17
Ugocsa	Ugvár 0,08 0,12	Becskerek 1,1 0,21

Legujabb Az „ATHENAUM” irodalmi és nyomdai részvény-társulat könyvkiadóhivatalában

MOST JELENT MEG!
TUTSEKNÉ BEXHEFT LILLY
 KÉTKÖTETES REGÉNYE

Romok felett

A kétkötetes regény ára egy könyvbe füzve

3 kor.

Megjelent az ATHENAUM irodalmi és nyomdai részvény-társulat könyvkiadóhivatalában (VII. ker., Kerepesi-út 54. sz.) és ugy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető.

TUTSEKNÉ BEXHEFT LILLY eme legujabb regénye az utabb magyar elbeszélő irodalom legjobbjai közé tartozik; tartalmas, élvezetes, szórakoztató és amellet úgy van megírva, hogy a közönség legszélesebb rétegei gyönyörködhetnek benne. Szerző regényhőseinek lélektani rajzra helyezi a féslyt, de egy pillanatra sem válik érdektelessé.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

Aida.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét írta Verdi. Szövegét szerzte Ghislanzoni.

Személyek:

A király	Kornai	Ramphis	Szendrői
Amneris	Scomparini	Amonaro	Beck
Aida	Vasquezné	Kildótt	Ney B.
Radames	Prevost	Főpápné	Palóczyné

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

Az idegennő.

Színmű 5 felvonásban. Írta ijt. Dumas Sándor, Fordította Molnár Ferenc.

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

A csodagyermek.

ohozat 3 felvonásban. Írták Gavault és Charvay. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Elise	Varsányi	Paradeux	Fenyvesi
Georges	Góth	Irén	Tanay
Croche	Hegedűs	Lansquet	Vendrei
Berthe	Haraszthy	Hernani	Tapolczai
Langruné	Gazzi M.	Marguerite	Kész

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

A vándorlegény.

Égy operett 3 felvonásban. Írták West és Schmitzer. Ford. Faragó Jenő. Zenéjét szerző Eysler Ödön.

Személyek:

Fülöp herceg	Hegyi A.	Csepeli	Kiss M.
Lola hercegnő	Rédey Sz.	Libuska	Krecsányi
Nikél	Solymosi	Apró	Ujvári
Oleander	Láng	Reszkető	Delli
Straubinger	Kovács	Kanocs	Irsai
Oculi	Komlósi	Bonifác	Pázmán

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

Doktor kisasszonyok.

Operett 3 felv. írta és zenéjét szerz. Verő György

Személyek:

Smircius	Sziklai	Netti	Koltai
Ludovika	Sziklainé	Micsok	Ráthonyi
Évi	Szentgyörgyi	Gusztó	Heltai
Éti	Keleti	Szinigazgató	Tollaj
Éti	Kornai	A csárdás	Giróth
Éti	Tomsányi	Miska	Iványi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

KIRALY-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

Makrancos hölgyek.

Operett 2 felv. írta Bolten-Baekers, fordították Molnár F. és Faragó J. Zenéjét szerz. Lincke Pál.

Személyek:

Emisztokles	Ferenzy	Polisz	Verő
Arstrata	Fedák	Leonidasz	Thury
Chis	Szamosi	Nulpioz	Papp
Rysiz	Bánó	Amor	Szentgyörgyi
Utiasz	Torma	Paulina	Csatai
Kiasz	Oláh	Chloe	Hidvéghy

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

Vén bakancos és fia a huszár.

Népszínű 3 szakaszban. Írta Szigeti József.

Veres csapár	Borosa	Hangos, kártor	Latabár
Hona	Vizvári M.	Lidi, leány	Blaha L.
Fritzi	Rózsahogyi	Pista, bőjtőr fia	Gálosi
Sugár Mihály	Gabányi	Palóros	Körösmetey
Laci, fia	Bakó	Huszár őrmester	Hetényi

Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 29-én.

Frizzo

színpadi átváltó művész előadásán.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

FOVÁROSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.

Ma és holnap

Vénusz a földön

Lincke Pál nagy kiállításos operéteje, továbbá

Két vörös hajszál

Garval bohócsai és a kitűnő

decemberi varieté-műsor.

A télkeriben reggeli 5 óráig Vörös Elek előzenekara hangversenyes.

Reményi Mihály

műhegedő-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szállítója.

Budapest, VI. Király-utca 44/5. sz.

Ajánlós dug raktárát valódi orosz, francia, angol, német és magyar zenehegedűk, gordonkák és vonókban, legújabb hegedő-alakú tokok szől. Üzem kivitelben. Gyanták, állatörök, hangjegyalványok a legújabb formában. Quintillia és tartós hangversenyburok, melyeket a legnagyobb művészek, mint: Hubay, Burmeister, Szárvai, Arányi, Geyer stb., Vecsey, Földes, Bürger tanár urak hangversenyeken használnak előszeretettel.

Specialista:

vonós-hangszerek készítése és javításában. Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedőbe vagy gordonkába alkalmazása által sokkal jobb, erősebb, szebb és kellemesebb hangja lesz. Sikeresít kézenlég minden egyes hangszernél. Régi hangszerek vétele és átadása a legbiztosabb árakkal. Képes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

német, francia nyelv és zongora ismeret, német és francia bonnekak, görög-mekker-tanulmányok, nevelőket, korrepetitorokat legkalkulimertesenben ajánl és helysz. Lapidus utca 17. sz., Károly-körtút 17. II. em. 23. Országréde ház.

Ásvány-Gőzfürdők

a Szt.-Lukácsfürdőben

KÜLÖN URI-GŐZFÜRDŐK KÜLÖN NŐI-GŐZFÜRDŐK

Egész nap reggel 5 órától este 6 óráig nyitva.

A forró-meleg medencékbe a kénes Buzogó forrás, a langy-meleg medencékbe a Timóss forrás, a hidegebb medencékbe a Török forrás természetes ásványvíz ömlik, szakkadiflan hozzáfolyással. Minden medence naponta kétfeljesen lecsapoltatik. A gőzkamrák természetes kénes ásványvíz párákkal, a zuhanások természetes forrásokkal láttatnak el.

Pihenőterem. Szórárs. Pedicure. Manicure.

Ót jegy ára fürdőruhával együtt 3 korona 50 fillér.

Szt.-Lukácsfürdő, gyógyfürdő, Budán.

Nodusin Aranyér-halszám.

Egyedülálló szer, mely operáció vagy ágéte nélkül tökéletesen és biztosan gyógyítja meg a vak, valamint a nyitott aranyéret. Kóránlag kipróbálva. Teljesen ártalmatlan. Elismert levokek szerint széklet és arizakati teljesen kigyógyított. Törvényesen védve. Kapható a készletben: Nagy Kálmán gyógyszerüzára, Nyíregyháza, továbbá Török Józsefnél, Budapest, Király-utca és a többi gyógyszerüzárakban is. Ára használati utasítással együtt 4 koronás küldéssel postán 5 kor., az ország oltozatos bekül dezo vagy utánvétel ellenében.

Épp most jelent meg a FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában

Magyar Remekírók

negyedik sorozata.

A negyedik sorozatot különösen a Széchenyi-kötet teszi érdekessé. Ezt Berzeviczy Albert állította össze a legnagyobb magyar műveiből, s oly bevezetéssel látta el, mely esszé-irodalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni.

Nagy figyelmet fog kelteni a Kuruc-költészet kötetle is, melyet Erdélyi Pál szerkesztett nagy ráteremtéssel.

Ezenkívül Vörösmarty IV. kötetle, Tompa II. kötetle és Kisfaludy Sándor I. kötetle jelentek meg a sorozatban. Az utóbbihoz Heinrich Gustáv írt nagybecsű bevezetést.

A három sorozatban a következők művei jelentek meg:

Arány János; Csiky Gergely; Csucaz Gergely; Garay János; Kazinczy Ferenc; Kölcsey Ferenc; Kossuth Lajos; Radviczky Gyula; Szigligeti Ede; Tompa Mihály; Vajda János; Vörösmarty Mihály.

A Magyar Remekírók 55 kötetben jelennek meg 220K. árban.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a Franklin-Társulat.

28 Kerepesi-ut

Olcsó Butor-eladás.

Aki olcsó és jó butort akar vásárolni, keresse fel butortelepemet, ahol szárazfából készült szép és jó butort, valamint teljesen kiállított párnázott butort, raktárom tulajdonsága miatt bámulatos olcsó árban vásárolhat. Nagy választék háló-, ebédlő-, szalon- és uriszobaberendezésekben, egyszerű valamint díszes kivitelben.

Dósa Kálmán

asztalos és kárpitos

Budapest, Kerepesi-ut 28. sz. lételelet.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

28 Kerepesi-ut

A legjobb és legelterjedtebb ATHENAEUM NAGYKÉPES NAPTÁRA

az 1904 évre.

UNIVERSUM

Találmányok, felfedezések, utazások, vadászkalandok, természetcsodák, hasznos tudnivalók, mulatózó és tanulságos kisértetek

ÉVKÖNYV A CSALÁD ÉS IFJUSÁG SZÁMÁRA

Szerkeszti HANKÓ VILMOS Dr.

Értekezéseikkel közreműködtek: Abrányi Emil, Bálini Imre, Baumgartner Alajos, Bíró Lajos, Bozók Endre dr., Brózik Károly dr., Cholnoky Viktor, Dénes Lajos dr., Dietz Lajos, Erdősi Béla dr., Garay Viktor, Gáspár János dr., Gáspár Károly, H. Hegedűs Sándor, Heller B. dr., Herman Ottó, Hoffmann Ottó, Jakab Ödön, Kerecsy Béla, László Samu, Lázár Pál, Paszlavszky József, Petár Gyula, Philipp Kálmán, Rákosi Viktor, Ráth Arnold, Semmer Vilhelm dr., Serényi Gusztáv, Szekeres Kálmán, Tompa János dr., Vörös Tibor, Wartha Vincze dr.

Tull Odón és Belloni László rajzaival és számos képpel

ÁRA DÍSZES KÖTÉSSEN 8.50 KOR.

Kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál

LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN

BUDAPEST, VI. KER., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM

Kárho tartós kemény köt. 2 K.

Kapható egy kiadó Athenaeum c. könyvkiadóhivatalában, mint minden könyvkereskedésben

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Királyi színház	Uránia színház
Szerda	Tannhäuser	Messias	Az aranyhíd	Bonaparte	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Frizzo előadás
Csütörtök	Nincs előadás	Karácsonyi álom	A csodagyermek	A baba	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Frizzo előadás
Péntek	Tosca	Aranyember	Az aranyhíd	Bob herceg	A kis kőfa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Szombat	Sába királynője	Idegen nő	A csodagyermek	Menyecskék	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	A balaton
A. n. Vasnap este	Hoffmann meséi	Rosenkranz és Gildensztv	Az aranyhíd	Menyecskék	Doktor kisasszonyok	Makrancos hölgyek	Modern asszony

ME ESTÉNKINT

BUDAPEST BAKVÉHÁZ SIMPLICIUS

Andrássy-ut 27. világhírhő kaportári zenekara hangversenyes.

BABÁRY DEZSŐ

szélfűtést kelő szolista vezetése alatt.

BUTOROK

minden kivételben, készpénzért vagy részlettel

BERNSTEIN és TARSA

asztalos és kárpitos társulat

Budapest, VI. Terep-körtút 19.

Képes árjegyzék 50 fillér ellenében bérmentve.

UJÉVRE legelőször lehet bevásárolni aranyműves mestert **Orbán Antal** órásmestert

(VII. Baross-tér 17. a Központi pályaudvar mellett), Avul órák 4-450 fillér, órák 6-10 fillér, arany gyűrűk 8-10 fillér.

Nagy választék mindenféle ékszerben. China-estel gyári raktár 19 évi készlettel.

Legcélszerűbb újévi ajándékok

városi bunda, iramszarvasbőr kabát, téli kabát, öltöny elismert kiváló minőségben, saját készítmény férfi- és fiu-ruha áruházban

LUKÁCS GYULA férfisabó

= IV., Kossuth Lajos-utca 18. szám. =

A világhírű porosz szénbriketnek

Az **ILSE** neve, a melynél jobb, olcsóbb és egészségesebb tüzelőt Magyarországon még soha senki nem használt. Az **ILSE** porosz szénbriket nem tartalmaz semmiféle üsszartató anyagot, hanem csak tiszta szén. Az **ILSE** nem fejezt egészségételen és bűzös gázaikat, nem porzik, nem kormoz, nem piszkít, tehát a legideálisabb és legegészségesebb fűtőanyag.

A ki **ILSE** szénbriketlét fűt, az minden más szénnel szemben harminc százalék megtakarítást ér el, tehát méltán lehet mozdani, hogy ez a csodaszén a legideálisabb és legolcsóbb tüzelő a világon. 1000 darab hához szállítva 16 korona.

Megrendelhető az **ILSE** szénbriket vezérképviselőségénél Budapest, V., Harminead-utca 6. Telefon 47-20.

Vidéki képviselőik fix átvételre kerestetnek.

Neustein Fülöp

Neurologia

Hashajtó labdaccai

melyek évek óta beváltak és előkelő orvosok által

mint enyhe hashajtó- és oldószer ajánlatnak

az emésztést nem zavarják és teljesen ártalmatlanok. Cukormentes, külsőleg végezt meg gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pilulát tartalmazó doboz ára 30 fill., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, 2 koronába kerül, előzetes bejelentésben. Szent Liptó és Neustein Fülöp győztesek által készített. A kereskedelmi törvényesítéssel védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp

gyógyezertára a „Szent Liptó”-hoz Bécs, I. Plankongasse 6. Főraktár Magyarországi részére Török József gyógyszerháza Budapest VI., Király-utca 12. és Andrássy-utca 26.

MENTŐ sziklanövény-tea

mint vér-tisztító pártatlan, gyökeresen közszer, gyógyít bármely régi rheumatizmust, gyomorbajt, a teljes gyógyulás kimaradhatatlan, doboza 2 kor. Dr. Caspó-féle Erzsébet mélt-tea a legkíméletesebb házi-alkoholmentes szer régi mákos köhögés, rekedtség és mellbajoknál, doboza 30 fillér. Főraktár: LEX M. drogeriánál, Muszunk-körút 7/N, BUDAPEST.

FERFIK ÉS NŐKNEK

legmekeszebb heveny és idült folyásoknál befejeződézés nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a „Sanid labdacscok” bizonyultak. Egy doboz 100 labdacscot tartalmaz és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utazóknál mellett diszkrétionál a „Magyar Király” gyógyszerháza Budapest, V. Marokkó-utca 2/A.

Enyhén és biztosan hat

Sagrada Barber

mindennemű alhasi bántalomnál, különösen a belek lankadságánál, heveny és idült székrekedésnél.

A hatása 10-12 óra múlva következik be. Huzamosabb használata a természetet szabályozza. Egy doboz (40 db) ára 2-40 kor. Vidékre 2-80 korona előzetes bejelentés mellett bérmentve.

Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-utca 26.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAP, PAP, PAP

1 székeltároló vasgőz 8 db kivétel matracok	10.-	1 szőf sodrony ágybetét	5.-
1 rouge paplan	1.50	1 tengerparti matrac	4.00
1 szőf prima	2.50	1 ágybőr	5.-
1 ocsály paplan	3.40	1 ablak köper függöny	8.-
1 szőf	4.90	1 tunis	1.50
1 szőf szőcsim	4.90	1 gyapjú	4.50
1 szőf szőcsim paplan	8.50	2 ágy, 1 szőcsim	5.50
1 fodros szőcsim ad. papl.	15.00	2 gyapjú	12.-
1 jó váson paplan lepő	2.-	1 nagy szőcsim	2.50
1 szőf	1.50	1 szőcsim	5.30
1 fűző ágylakó pótkör	2.50	1 ágylakó L.	0.85
1 gyapjú	5.50	1 tepsztyr ágylakó	1.50
1 jó lőpótkör	1.80	1 matr. jó fűzőcsim	40
1 téli pótkör	4.50	1 matr. jó minőségű	70
1 szőf fall szőcsim	7.50		

GICHNER JANOS

gyógyezertára és házi-alkohol győztesek, függöny, vasgőz, bútor stb. nagy raktár. Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan kézbe kerülnek, nem tetsző árú kicserélésnek van az órára visszatér.

Férfi és Női

Nemi Betegségeket

ugyszintén VÉR-, BŐR- és idegbajokat, hujakórt (syphilis), valamint férfigyengeséget (impotentia) rendelő intézetében gyógyít biztos sikerrel a leg rövidebb idő alatt, foglalkozási zavar nélkül, 20 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyógykezeléssel általánosan elismert szakorvos

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz. Klotild-palota (I. emelet). Rendel 9-4-ig, este 7-8-ig. Levelekre díjmentesen válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

E napokban hagyta el a sajtót: „Bizalmas Barát” című könyve, mely mindennemű férfi- és női nemi bajokban kelte útmutatással szolgál. Kapható a szerzőnél, Dr. Kajdacs József. Ára csak 1 kor. Vidéki megrendelések 30 fillérrel drágábbak

Dr. Caspó-féle törv. védett

MENTŐ

sziklanövény-tea mint vér-tisztító pártatlan, gyökeresen közszer, gyógyít bármely régi rheumatizmust, gyomorbajt, a teljes gyógyulás kimaradhatatlan, doboza 2 kor. Dr. Caspó-féle Erzsébet mélt-tea a legkíméletesebb házi-alkoholmentes szer régi mákos köhögés, rekedtség és mellbajoknál, doboza 30 fillér. Főraktár: LEX M. drogeriánál, Muszunk-körút 7/N, BUDAPEST.

GAPILLATOR

legújabb, biztos és azonnal ható hajnövesztő és hajpótló szer.

hosszú orvosi tanulmányozás és tükéletes sítés után Dr. Kajdacs általános le- mert budapesti bőrgyógyász által felfe- dezett szer.

nemcsak szépítő, hanem egyúttal a beteg bőrfelületet gyógyítja, a hajbajok el- terés talaját előidéz egyetlen szer.

a kopaszág és kopaszodás, valamint minden hajbetegség egyetlen és csodás gyógyító hatással szere.

használatra folytatva a haj bántalmak má- don gondosodik, gyarapodik és a haj- hullás teljesen megszűnik.

már az első használat után megkaha- lyozza a haj kihullását, a kopasz képzé- déset, a megújult és visszaadja a haj- nak az eredeti sinit.

eredeti töltésben, törvényesen bejegyzett védjegyes palackokban üvegenként 5 kor- ért a pénz előleges behűdése vagy utóvét mellett kapható a főraktárban

„Magyar Király” gyógyszerháza Budapest, V., Marokkó-utca 2/A., ugyiszintén minden nagyobb gyógyszerháza és drogeriában.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalata alapján, melyeket a kórház ügyezervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist és ünfertő- zésből támadt idegbajokat).

Meglepi az eredmény FÉRFETUI GYEN- GESEGNEL (IMPOTENTIA) még öre- gobb egyenként is.

Biztos siker folytan honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerok Rendelés délutól 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.

Félelet: bejárt a lépcsőn. Külön váróterem

MAGYAR

orvosi műszertár

Budapest, VII., Kerepesi-ut 32., a Rókus-kórházzal szemben.

Univerzális páratlanok a maguk nemében, biztos sérvkötők! fekvés, nem okoz nyomást, gummi- töltés, kis poltatóval a legnagyobb sőr is elzárható. — Tessék prospek- tus kérti.

Műlábak: műfűzők, haskötők, egyenestartók, tám- gépek, gummi-harisnyák, jótállás mellett legpontosabban és legolcsóbban készül- nek.

Műzek: és hálhagy-különlegességek, valódi francia gyártmány, 2-12 kor-ig tucattja, rövid Capottok 4-10 '0 kor-ig tucattja, női övszer, pess. oculus, orvosi rendeltetle, 3-5 kor. darabja. Diana-ív haribaj-köték, 3-7 kor. árja.

20 kor. megrendelésnél 20% engedmény.

Betegtoló-székek

és az összes betegápolási cikkek nagy választékban kaphatók. Nagy képes árjegyzék díjmentesen, ingyen és bérmentve.

A Vörös keresztre ügyeljünk.

TILLER MÓR és TÁRSA

csész. és kir. udvari szállító: Budapest, Váci-utca 33. szám.

A legnagyobb áruház hol a legszebb karácsonyi és újévi ajándékok kaphatók.

Revolver 4 koronától 10-ig.	Sapkák 3 koronától 8-ig.	Keztyűk 1.20-tól 3 koronáig.
Kardok 9 koronától 20-ig.	Kalapok 8 koronától 10-ig.	Jóslók 20 fillértől 30 koronáig.
Tűzőlt felszerelés 4 koronától 40-ig.	Látesővek 12 koronától 60-ig.	Sarkantyúk 1.40-től 3 koronáig.
Vívőszerek 8-10 4 koronától 20-ig.	Egyenruhák 20 koronától 80-ig.	Útazó-búránd 7 koronától 50-ig.

Áruházunkban minden létező tárgy utóvéttel megrendelhető, minden tárgyról árjegyzék ingyen küldök, minden nem tetsző tárgyat kicserélnek.

Az ATHENAEUM r.-t. kiadásában megjelent

és úgy ott, mint minden könyvkereskedésben kapható:

Dura Mátó: Szerelmesek könyve. Költé- menyek, gondolatok, szerelmi nyelvek, levélminták, felköszon- tók, népalok stb. köncsészáza. Díszes borítéka köve ára 1 K.

Legújabb! Kiss Gereben és Verner Jenő: Az aprójszágok tenyész- tése. 32 Képpel. Ára 2 K 40 f.

Gróf Festetics Andoré: A cselészertő háztartás és egy pár szó a cselédkér- désről. Ára 80 fill.

Legújabb! A gyermekápolás. Megh- sülletésen jó tanácsok az egésséges valamint beteg gyer- mekek ápolásához. A magyar nép háziápolása. Írta: Dr. Ulan Gyula. Ára 1 K

Márki István: A sakkjáték tankönyve. Kezdető és haladó számára. 128 ábrával, feladványokkal. II. kiad. Vaszonköt. Ára 4 K 80 f.

A szépség művészete. Írta Szántalán, a szépség és egész- ség ápolására és fenntartására szükséges tudnivalókkal. Ára díszes vaszonkötésben 1 K.

A szerelem szótára és kalauza. Szótárak, kifejező- sek és bölcök. Alak- ban a szerelem vonatkozó ismeretek gyűjteménye, levelezé- selt, a házasságra vonatkozó eteltek, tanácsadók. Olcsó kiadás. Ára 2 kor.

Szomaházy István: Kártya Codex. Jókai Mór, Rakosi Jenő, Mikszáth Kálmán, Bródy Sándor és Ámbros Zoltán közreműködésével. Ára vaszon- kötésben 2 korona 40 fillér.

Baranyai István: A konyhakertészet. Ára 8 K

Grubicz Góza: A baromfitenyésztés. IV. ki- dáras. 17 ábrával. Két színos vaszon- kötésben. Ára 3 kor. 60 fillér.

Mindazok a művek kaphatók az „Athenaeum” kiadóhiva- talában, Budapest. VII. ker., Kerepesi-út 34. sz. és minden könyvkereskedésben.

